

gemeente
HEEZE-LEENDE

Programmabegroting 2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Voorwoord.....	3
2. Leeswijzer	4
3. Financieel perspectief 2016-2019	6
4. Totaal lasten en baten programmaplan	9
5. Programmaplan.....	10
Programma 1: Fundament	11
2. Samenwerking	13
3. Openbare orde en Veiligheid.....	15
4. Dienstverlening	16
5. Burgerzaken.....	18
6. Burgerparticipatie.....	19
7. Dorpsraden	20
Programma 2: Opgroeien.....	22
1. Jeugdbeleid.....	22
2. Jeugdgezondheidsbeleid.....	24
3. Kinderopvang en peuterwerk	25
4. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).....	26
5. Onderwijs.....	27
Programma 3: Meedoen	29
1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	30
2. Senioren en ouderenbeleid	33
3. Volksgezondheid.....	34
4. Bibliotheekwerk.....	34
5. Cultuur	35
6. Muziekonderwijs	36
7. Combinatiefuncties: sport en cultuur	37
8. Subsidiebeleid.....	38
9. Dorpshuizen.....	39
10. Sport.....	39
11. Accommodatiebeleid.....	40
Programma 4: Wonen	43
1. Volkshuisvesting	44
2. Omgevingsvergunning	45
3. Verkeer	45
4. Openbare ruimte	47
Programma 5: Werken	49
1. Economische Zaken.....	50
2. Recreatie en Toerisme.....	52
3. Participatie	54
Programma 6: Duurzaamheid	57
1. Milieu	58
2. Afval.....	59

3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	60
4. Water	60
5. Ruimtelijke ordening.....	61
Programma 7: Financiën	64
1. Algemene Uitkering.....	65
2. Lokale belastingen	65
3. Financiën	66
6. Paragrafen	69
Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	70
Paragraaf B. Onderhoud kapitaalgoederen	76
Paragraaf C. Financiering	80
Paragraaf D: Bedrijfsvoering	84
Paragraaf E. Verbonden partijen.....	87
Paragraaf F. Grondbeleid.....	98
Paragraaf G. Lokale lasten.....	102
7. Bijlagen	105
Bijlage 1: Overzicht Programma – Thema's – producten.....	106
Bijlage 2: Overzicht reserves en voorzieningen.....	109
Bijlage 3: Investeringschema.....	111
Bijlage 4: Overzicht incidentele lasten en basten	112
Bijlage 5: Amendementen Kadernota 2016	113
Bijlage 6: Portefeuilleverdeling college	115

Grote projecten

- Centrumplan Leende (prog. 3 meedoen, thema 11 accommodatiebeleid)	41
- Bulders – randweg (prog. 4 wonen, thema 3 verkeer)	46
- Centrale as (prog. 4 wonen, thema 3 verkeer)	47
- Hslnet (prog. 5 werken, thema 1 economische zaken)	52
- Centrumvisie (prog. 6 duurzaamheid, thema 5 ruimtelijke ordening)	62

1. Voorwoord

Met trots presenteren wij u de begroting 2016 met daarin het meerjarenperspectief voor de jaren 2016-2019. Een realistische begroting die structureel sluitend is, zonder nieuwe bezuinigingen of taakstellingen.

Bij de behandeling van de kadernota op 22 en 29 juni heeft de gemeenteraad zijn keuzes gemaakt voor wat betreft nieuw beleid. De raad heeft bij de behandeling van de Kadernota aangegeven aandacht te willen besteden aan een mogelijke versnelling van de grote projecten. Hierover is uitgebreid gerapporteerd en is met de raad overleg gevoerd. Geconcludeerd is dat in de meeste projecten slechts beperkte versnellingsmogelijkheden zitten, met uitzondering van HSLnet waar een financiële impuls van de gemeente een bijdrage kan leveren aan de uitrol van het buitengebied. Hierover zijn we in gesprek met de directie van HSLnet.

De keuzes die in de kadernota zijn gemaakt, zijn in deze begroting verwerkt en in de diverse hoofdstukken worden de projecten nader uitgewerkt.

Belangrijke ontwikkeling voor de komende jaren blijft de transformatie van het sociaal domein. We zijn nu een klein jaar op weg. 2015 is het overgangsjaar waarin de basis wordt gelegd, maar nog steeds zijn er veel onzekerheden en onduidelijkheden rondom de drie transitie's. In deze begroting wordt de ingezette koers vervolgd en het adagium 'beleid volgt geld' blijft van kracht.

De verbeteringen in de opzet van de programmabegroting die een paar jaar geleden zijn ingezet, hebben we dit jaar doorgetrokken. Zo zijn de programma's compacter en strakker in het stramen van de 3 'w-vragen' gezet, is de risicoparagraaf onder de loep genomen en geeft ook de paragraaf Verbonden Partijen meer informatie, op een overzichtelijke manier gepresenteerd. Resultaat is een handzaam en compact document.

Bij het maken van deze begroting was de uitkomst van de septembercirculaire nog niet bekend. Deze wordt als addendum bij deze programmabegroting mee gestuurd, zodat u voorafgaand aan de besluitvorming het volledige financiële perspectief hebt. Dit betekent dat het financiële beeld nog wat zal wijzigen en afhankelijk van de uitkomst kan de raad oordelen of beleidswijzigingen nog nodig of wenselijk zijn.

Saldo programmabegroting 2016 -2019 (excl. Septembercirculaire)

2016	2017	2018	2019
€ 97.074	€101.318	€ 123.337	€ 66.556

29 september 2015
Hoogachtend
Burgemeester en wethouders van Heeze-Leende

De burgemeester

De secretaris (a.i.)

2. Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting. De programmabegroting van de gemeente Heeze-Leende bestaat uit zeven programma's:

1. Fundament
2. Opgroeien
3. Meedoen
4. Wonen
5. Werken
6. Duurzaamheid
7. Financiën

Deze programma's bestaan uit thema's. De thema's bestaan uit producten.

De programma's zijn opgenomen in het **Programmaplan** (hoofdstuk 5). Elk programma geeft inzicht in:

- Algemene omschrijving met vermelding van de thema's;
- Bestaand beleid: bevat zowel externe regelgeving als verordeningen en vastgesteld beleid;
- Elk thema geeft een beschrijving van de 3 'w-vragen':
 - A. Wat willen we bereiken?
 - B. Wat gaan we hiervoor doen?
 - C. Wat mag het kosten?

Bij de begroting 2015 is de programma-indeling en de functionele indeling gewijzigd ten opzichte van die van 2014. De begroting 2016 is qua opzet (nagenoeg) gelijk aan die van 2015. De wijzigingen in 2015 hebben echter nog wel tot gevolg dat de begroting 2016 niet één op één vergelijkbaar is met de vastgestelde jaarrekening 2014. Die is uiteraard vastgesteld op de toen geldende indeling. Bij de 3e w-vraag 'wat mag het kosten?' zijn de vergelijkende cijfers zo goed mogelijk aangegeven.

Een belangrijk onderdeel van de begroting vormt een aantal **Paragrafen**. Deze gaan over het weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, treasury, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en lokale lasten. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. In de paragrafen staan de beleidskaders.

Wijzigingen in de opzet van begroting 2016 ten opzichte van de begroting 2015

Ten opzichte van de begroting 2015 zijn de enkele wijzigingen aangebracht in de begroting 2016:

- Programma 4 Wonen: Toevoeging van thema Omgevingsvergunning. Voorheen was Omgevingsvergunning ondergebracht bij thema Volkshuisvesting. Met ingang van 2016 is voor omgevingsvergunning een afzonderlijk thema gemaakt. Omdat de beschrijving van de antwoorden op de vragen 'Wat willen we bereiken' en 'Wat gaan we hiervoor doen' voor Omgevingsvergunning afwijkt van die van Volkshuisvesting is ervoor gekozen om hiervoor afzonderlijke thema's maken.
- De 'grote' projecten zijn opgenomen onder het thema waarbij ze horen. Voor deze projecten zijn de 3-wat vragen beschreven. Aan het einde van de inhoudsopgave staat op welke pagina u de projecten kunt vinden.
- Het project Centrumplan Leende is ondergebracht bij thema 11 Accommodatiebeleid, dat onderdeel is van Programma 3. Voorheen werd dit onderwerp toegelicht bij thema 5 Onderwijs van programma 2.

Verbeteringen in de begroting 2016 ten opzichte van de begroting 2015

- Prestatie-indicatoren:
Nieuw in deze programma begroting zijn de prestatie indicatoren in het programma Werken (programma 5). Gestart is met het definiëren van de prestatie indicatoren voor de thema's Economische Zaken, Recreatie en toerisme en Participatie.
- Bij toelichting op de vraag 'Wat gaat het kosten?' is alleen ingegaan op de *extra kosten* ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting 2015-2018. Deze verschillen komen voort uit de besluiten die bij de Kadernota 2016 zijn genomen, de gevolgen van de meicirculaire 2015 en overige mutaties die zijn aangebracht nadat de Kadernota is vastgesteld. Van deze mutaties treft u een afzonderlijk overzicht aan in het financieel perspectief (hoofdstuk 3). Verschillen die het gevolg zijn van doorbelastingen van de kostenplaatsen en/of van kapitaallasten zijn niet nader toegelicht. Deze zijn het gevolg van voortzetting van bestaand beleid.
- Binnen de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's geïnventariseerd en is per risico een risicobedrag aangegeven. Hierin is een verbeteringslag gemaakt. De belangrijkste risico's zijn in beeld gebracht. Vervolgens is ingeschat welk risicobedrag hiervoor in het weerstandsvermogen moet worden opgenomen.

- De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is uitgebreid met kengetallen naar aanleiding van een wijziging op de BBV. Deze paragraaf is voorzien van een tabel, waarin de volgende kengetallen zijn opgenomen:
 1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 2. De solvabiliteitsratio
 3. Grondexploitatie
 4. Structurele exploitatieruimte
 5. BelastingcapaciteitOm het verloop te kunnen volgen moeten tevens deze kengetallen over begroting 2015 en over jaarrekening 2014 worden gepresenteerd.
- De informatie in de Paragraaf Verbonden Partijen is in tabelvorm gezet. Dit maakt de paragraaf beter leesbaar.

3. Financieel perspectief 2016-2019

Het financiële perspectief 2016-2019 start met de eindstand van de Kadernota 2016, inclusief de meicirculaire 2015. Vervolgens zijn de aangenomen amendementen financieel vertaald. Daaruit volgt de stand van de meerjarenraming na de raad van 29 juni 2015. Op deze stand hebben een aantal wijzigingen plaats gevonden. Deze wijzigingen zijn in onderstaande tabel weergegeven en worden hieronder nader toegelicht.
NB. De bedragen waar een -/- bij staat in onderstaande tabel, zijn positieve bedragen (verlaging van de kosten ten opzichte van de meerjarenbegroting 2015-2018).

Meerjarenperspectief 2016 - 2019		2016	2017	2018	2019
Eindstand Kadernota 2016 (incl.Meicirculaire'15)		155.961	265.882	-160.516	-81.666
Amendementen:					
P4	Digitalisering bouw- en milieuvergunningen	0	-56.075	56.075	0
P7	Formatie tbv OR-werkzaamheden.	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500
Stand Meerjarenraming 2016-2019 na raad 29 juni 2015		133.461	187.307	-126.941	-104.166
Wijzigingen na raad 29 juni 2015:					
P6	VGRP 2016-2021	-201.856	-125.794	175.331	254.173
Div.	Actualisatie salarislasten	-30.102	-132.917	-134.372	-135.460
P3	Centrumplan Leende	-210.000	0	0	0
P6	Actualisatie Afvalexploitatie	-48.844	-49.335	-49.826	-50.324
Div.	Begroting 2016 Verbonden partijen	8.992	-19.425	-27.095	-9.287
P7	Zienswijze begroting 2016 GR Samenwerking A2-gemeenten	42.200	0	0	0
P1	Fractieondersteuning	8.000	8.080	8.161	8.242
P3	Paladijn / Vluchtelingenwerk: Eenmalig voor 2016	0	-13.064	-13.064	-13.064
P7	Pink-Rocade: Eenmalig voor 2016	56.000	0	0	0
P7	Inhuurbudget: Eenmalig verhogen in 2016	100.000	0	0	0
Div.	Financieringsbehoefte en investeringsplan	-14.138	-62.378	-10.405	-40.559
P4/P5	Onderhanden werken grondexploitaties	24.210	25.383	26.496	27.135
Div.	Diverse zaken	35.004	80.827	28.377	-3.247
Saldo Programmabegroting 2016		-97.073	-101.317	-123.337	-66.555

Toelichting op mutaties na besluitvorming over de Kadernota 2016

1. Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2021 (VGRP 2016-2021)

Het VGRP 2016-2021 is op 7 september 2015 door de raad vastgesteld. In de meerjarenbegroting 2016-2019 van onze gemeente wordt de nieuwe VGRP vergeleken met een reguliere rioleringsexploitatie. In deze vergelijking worden de extra lasten, zoals we die hadden begroot in 2015 vanwege het opstellen van het nieuwe VGRP, niet meegeteld. Daarnaast zijn de investeringen opnieuw gepland. Dat geeft in de meerjarenbegroting van 2016-2019 wijzigingen ten opzichte van de jaarschijven 2016-2018 in de begroting 2015-2018.

2. Actualisatie salarislasten

Hierbij een specificatie van de actualisatie van de salarislasten:

Specificatie actualisatie salarislasten	2016	2017	2018	2019
Mutatie salarislasten vanwege:				
- Inkrimping formatie tbv taakstelling	-141.451	-142.866	-144.294	-145.737
- Uitbreiding formatie personeel Wmo	62.099	62.720	63.348	63.981
- Overige zaken	-8.502	-111.317	-112.772	-113.860
	-87.854	-191.463	-193.718	-195.616
Verrekeningen salarislasten:				
- Invulling taakstelling inkrimping formatie personeel (€ 180.000)	141.451	142.866	144.294	145.737
- Aframen budget uitbreiding personeel Wmo (€ 153.000)	-62.099	-62.720	-63.348	-63.981
- Overige verrekeningen	-21.600	-21.600	-21.600	-21.600
	57.752	58.546	59.346	60.156
Begrotingsresultaat salarislasten	-30.102	-132.917	-134.372	-135.460

Toelichting op het (per saldo) voordelig resultaat op salarislasten:

- Met ingang van de begroting 2015 is een structurele taakstelling op personeel opgenomen van € 180.000. Voor een bedrag van afgerond € 140.000 is hieraan invulling gegeven. Dat geeft een voordeel op de salarislasten. De taakstelling wordt voor dit bedrag afgeraamd. Per saldo is dat neutraal in de begroting. Dat betekent dat nog een taakstelling resteert van € 40.000.
- Het budget voor de uitvoering van Wmo kan met € 62.000 worden afgeraamd. Ook deze mutatie is per saldo budgetneutraal.
- De pensioenlasten zijn ten opzichte van de vorige begroting lager geworden (voordeel). De verlaging wordt veroorzaakt door verlaging van de OP/NP van 14,285% naar 13,405% en de verlaging van de FPU van 4,0% naar 2,6%.
- Door de invoering van de werkkostenregeling per 1 januari 2015 worden de uitbetaalde onkosten aangemerkt als onbelaste vergoedingen, waardoor deze niet meer gebruteerd hoeven te worden (voordeel).
- Binnen de organisatie zijn enkele medewerkers bovenformatief geworden. De organisatie heeft inspanningsverplichtingen om in goed overleg tot oplossingen te komen. Op de korte termijn geeft dit een nadeel (2016). Vanaf 2017 levert dit financieel een voordeel op.
- Voor de inzet van de projectleider de Bulders wordt een vergoeding ontvangen.

3. Centrumplan Leende

Bij de besluitvorming in 2012 was de verwachting dat de nieuwe multifunctionele accommodatie (mfa) in het centrum van Leende in 2016 opgeleverd kon worden. Dat betekende dan dat de gemeente in 2016 huur zou moeten betalen. Gelet op de recente afspraken met de corporaties (raadsbesluit d.d. 29 juni 2015) wordt de nieuwe mfa zeker niet opgeleverd in 2016. Huur is pas verschuldigd bij ingebruikname.

4. Actualisatie afvalexploitatie

Voordeel van bijna € 50.000 is voornamelijk te verklaren uit de opbrengsten van de inzameling van Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD). Bij het opstellen van de begroting 2015 was de nieuwe vergoedingssystematiek nog niet bekend. Die valt voor Heeze-Leende gunstig uit. Gecombineerd met het hoge aanbod aan PMD levert dit een flink voordeel op.

5. Begroting 2016-2019 Verbonden Partijen

Na de vaststelling van onze Kadernota 2016 zijn de begrotingen 2016-2019 van de Verbonden Partijen definitief vastgesteld. De bijdragen, die in deze begrotingen zijn geraamd van onze gemeente aan deze Verbonden Partijen, zijn verwerkt in onze meerjarenbegroting 2016-2019.

6. Zienswijze begroting 2016 GR Samenwerking A2 (GRSA2)

Bij de behandeling van de concept begroting 2016-2019 van de GR Samenwerking A2-gemeenten is een zienswijze door onze gemeenteraad ingediend. Deze zienswijze is niet geheel overgenomen door het AB van de GRSA2. Onze gemeenteraad heeft aangegeven dat we in dat geval extra middelen moeten opnemen in onze begroting. We gaan ervan uit dat de GRSA2 op termijn in staat is om de taakstellingen te realiseren. We nemen de extra middelen daarom eenmalig op in 2016.

7. Fractie ondersteuning

Voor de uitbreiding van de regeling fractieondersteuning wordt met ingang van 2016 een extra bedrag van € 8.000 opgenomen.

8. Paladijn/Vluchtelingenwerk

In de kadernota 2016 is rekening gehouden met een extra structurele bijdrage aan Paladijn voor de uitvoering van Vluchtelingenwerk. Deze bijdrage heeft echter een incidenteel karakter. Voor de jaren 2017-2019 worden deze middelen dan ook afgeraamd, zodat de extra bijdrage alleen in 2016 beschikbaar is in onze begroting.

9. Contract PinkRoccade

Bij de begroting 2015 is meegedeeld dat onze gemeente geconfronteerd is met een ongewenste verhoging van de kosten van PinkRoccade. Ook overige gemeenten, die met PinkRoccade werken, zijn hiermee geconfronteerd en er is gezamenlijk actie ondernomen. Op het moment van het opstellen van de begroting 2016-2019 is hierover echter nog geen uitsluitsel. We nemen de hogere kosten eenmalig op in 2016.

10. Inhuurbudget: eenmalige verhoging in 2016

De afgelopen jaren bleek het budget voor inhuur van derden voor vervanging van personeel structureel ontoereikend, ondanks strakke sturing vanuit college en management op de externe inhuur. Dit hangt mede samen met de twee bezuinigingsrondes op personeel en het hoge ziekteverzuimpercentage.

Voor vervanging van personeel vanwege vacatures en ziekte en voor het realiseren van projecten is jaarlijks € 150.000 begroot, maar de uitgaven schommelen rond € 300.000. Vanuit het oogpunt van realistisch begroten, betekent dit dat structureel een extra bedrag nodig zou zijn van € 150.000. Echter, met ingang van 2017 gaat de samenwerking van de afdelingen Bedrijfsvoering in A2 verband van start. Dat betekent dat de organisatie van Heeze-Leende in 2017 uit substantieel minder personeelsleden gaat bestaan. De verwachting is dat dit dan ook leidt tot een minder grote inhuur vanaf 2017. Daarom wordt voorgesteld om in 2016 eenmalig het budget te verhogen met € 100.000. Hoewel de cijfers laten zien dat het tekort gemiddeld zo'n € 150.000 bedraagt gaan we er voorsnog vanuit dat we in 2016 mogelijk voldoende kunnen hebben aan een extra budget van € 100.000.

11. Financieringsbehoefte en investeringsplan

Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2015-2018 is de financieringsbehoefte gewijzigd. De voornaamste reden is dat onze gemeente beschikt over een grotere omvang van reserves, dan waarvan eerder is uitgegaan. Dit wordt veroorzaakt door het positieve rekeningresultaat 2014 en door het nog niet onttrekken van middelen uit reserves, bijvoorbeeld voor Centrumplan Leende. Omdat de financieringsbehoefte lager is dan eerder is ingeschat zijn de rentelasten lager. In de loop van 2017 wordt de onttrekking aan de reserve Centrumplan Leende verwacht. Daardoor neemt de behoefte aan financiering weer toe. In 2018 zijn daardoor de lasten hoger dan in 2017. Daarnaast is het investeringsplan bijgesteld, waardoor de kapitaallasten naar de toekomst verschuiven. Per saldo leidt dit tot (schommelende) voordelen in de meerjaren exploitatie.

12. Onderhanden werken grondexploitaties

In vergelijking met de meerjarenbegroting 2015-2018 wordt er minder capaciteit aan de grondexploitaties toegerekend. In de begroting van vorig jaar is rekening gehouden met werkzaamheden in het kader van het bouwrijp maken van de Poortmannen. Dit is inmiddels afgerond. Hierdoor vindt er een capaciteitsverschuiving plaats naar de reguliere producten, wat een nadeel oplevert van ca. € 25.000.

13. Diverse zaken

Onder diverse zaken zijn overige, kleinere mutaties opgenomen, zoals de voortzetting van de inzet van combinatie functionarissen in 2016 en 2017, de kosten van informatiebeveiliging GRSA2, het aframen in 2019 van het projectbudget voor BGT.

4. Totaal lasten en baten programmplan

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Programma 1 Fundament	4.429	4.324	4.099	4.043	4.017	4.033
Programma 2 Opgroeien	2.877	4.708	4.692	4.370	4.367	4.371
Programma 3 Meedoen	5.325	6.275	6.192	7.527	6.191	6.193
Programma 4 Wonen	5.338	4.021	4.337	4.453	5.543	5.395
Programma 5 Werken	5.740	5.643	6.364	6.552	5.918	5.909
Programma 6 Duurzaamheid	3.437	3.923	3.440	3.707	3.706	3.832
Programma 7 Financiën	818	642	792	507	523	435
Totaal lasten	27.964	29.537	29.916	31.158	30.266	30.167

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Programma 1 Fundament	-351	-329	-331	-333	-335	-337
Programma 2 Opgroeien	-524	-246	-179	-182	-186	-189
Programma 3 Meedoen	-436	-492	-297	-285	-247	-249
Programma 4 Wonen	-2.656	-1.468	-1.646	-1.659	-2.817	-2.694
Programma 5 Werken	-3.587	-1.887	-2.583	-2.914	-2.377	-2.412
Programma 6 Duurzaamheid	-3.197	-3.180	-3.291	-3.342	-3.395	-3.440
Programma 7 Financiën	-17.660	-21.431	-21.614	-21.315	-21.042	-20.991
Totaal Baten	-28.411	-29.034	-29.942	-30.031	-30.398	-30.313

Saldo voor bestemming	-447	503	-26	1.127	-132	-146
------------------------------	-------------	------------	------------	--------------	-------------	-------------

Reservemutaties

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Programma 1 Fundament	0	0	0	0	0	0
Programma 2 Opgroeien	-32	71	7	7	7	7
Programma 3 Meedoen	-70	0	0	-1.165	0	0
Programma 4 Wonen	-399	-71	-71	-109	-60	-60
Programma 5 Werken	128	-41	0	0	0	0
Programma 6 Duurzaamheid	-312	-18	-18	-18	-18	-18
Programma 7 Financiën	-125	-482	10	56	79	150
Saldo	-810	-541	-71	-1.228	9	79

Saldo na reservemutaties

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Programma 1 Fundament	4.078	3.995	3.768	3.709	3.682	3.696
Programma 2 Opgroeien	2.321	4.533	4.521	4.195	4.189	4.189
Programma 3 Meedoen	4.819	5.783	5.894	6.077	5.944	5.943
Programma 4 Wonen	2.284	2.483	2.620	2.686	2.667	2.642
Programma 5 Werken	2.282	3.716	3.781	3.638	3.542	3.496
Programma 6 Duurzaamheid	-72	725	131	346	293	374
Programma 7 Financiën	-16.967	-21.272	-20.812	-20.753	-20.440	-20.406
Saldo na bestemming	-1.257	-38	-97	-101	-123	-67

NB. De bedragen waar een +/- bij staat in bovenstaande tabel, zijn baten (positief voor exploitatie), de bedragen met een + zijn lasten (negatief voor exploitatie).

Begroting 2015 NW betekent: Begroting 2015 na vastgestelde wijzigingen.

5. Programmaplan

Programma 1: Fundament

Algemene omschrijving

In het programma Fundament staan onder andere bestuur, samenwerking, dienstverlening en openbare orde en veiligheid centraal. Het versterken van de regionale samenwerking en samenwerking met burgers, instellingen en bedrijven is en blijft een belangrijke doelstelling binnen onze gemeente. Dit vormt de basis voor de uitvoering van ons beleid. Met het vergroten van onze bestuurskracht zijn we beter in staat om te voldoen aan de opgave waar de gemeente voor staat, waarbij een goede dienstverlening aan onze burgers in een veilige omgeving voorop staat.

Programma Fundament omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Bestuur	001 Bestuursorganen 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer
2. Samenwerking	005 Bestuurlijke samenwerking
3. Openbare orde en veiligheid	140 Openbare orde en veiligheid 120 Brandweer en rampenbestrijding
4. Dienstverlening	----> Geen specifiek product
5. Burgerzaken	003 Burgerzaken 004 Baten en lasten secretarieleges burgerzaken 724 Lijkbezorging 732 Baten begraafplaatsrechten
6. Burgerparticipatie	----> Geen specifiek product
7. Dorpsraden	002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Algemeen		– Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) – Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)
Algemeen bevoegdhedenregister 2015	2015	Awb
Verordening op het Presidium		Gemeentewet
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2014	2014	Gemeentewet
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Heeze-Leende 2014	2014	Gemeentewet
Reglement van orde voor de ronde tafelgesprekken van de gemeente Heeze-Leende 2014	2014	Gemeentewet

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Verordening commissie bezwaarschriften gemeente Cranendonck, Heeze-Leende, Valkenswaard en de Gemeenschappelijke Regeling A2-Samenwerking	2012	Awb
Uitkerings- en pensioenverordening wethouders	1997	Gemeentewet (art. 16)
Inkoopbeleid 2013	2013	EU aanbestedingsregels (Bao en Bass)
Algemene inkoopvoorwaarden	2013	
Algemeen plaatselijke verordening	2013	Awb
Brandveiligheidsverordening	2013	Wet veiligheidsregio's
Kadernota Integraal veiligheidsbeleid	2011-2014	
Reglement Burgerlijke stand	2015	Burgerlijk wetboek
Verordening BRP	2014	– Burgerlijk Wetboek – Gemeentewet – Wet BRP
Legesverordening	jaarlijks	Gemeentewet
Evenementenbeleid	2013	
Verordening lijkbezorgingsrechten 2015	2014	

1. Bestuur

A. Wat willen we bereiken?

De gemeenteraad en het college van burgmeester en wethouders zijn het gezicht van de gemeente. De afgelopen jaren is steeds duidelijker geworden dat bestuurders onder een vergrootglas liggen waar het gaat om integriteit en transparantie van besturen. Integriteit zien we als een vanzelfsprekendheid en in ons bestuurlijk handelen zijn we transparant. We zijn aanspreekbaar op de besluiten die we nemen en leggen rekenschap af over de uitvoering van het beleid.

Het is daarom van belang dat de raad in staat wordt gesteld zijn kaderstellende en controlerende rol goed uit te voeren. Dit betekent dat de raad hiertoe voldoende gefaciliteerd en ondersteund moet worden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2016 wordt de ingezette koers voortgezet. Er worden geen nieuwe activiteiten opgestart, maar er wordt verder gewerkt aan de lopende projecten: herinrichting raadzaal, uitzending van de raadsvergaderingen via de website, rekenkamercommissie, verbetering prestatie indicatoren programmabegroting en overleg met de gemeenteraden van Cranendonck en Valkenswaard over de A2 samenwerking. Integriteit blijft onverminderd op de agenda staan.
- Volgens de wet hebben fracties recht op ambtelijke bijstand en fractieondersteuning bij hun werk voor de raad. Vanaf 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe taken op het gebied van werk, jeugd en zorg. Door

deze drie decentralisaties vanuit het Rijk naar gemeenten is het werk van de fracties ingewikkelder geworden. Fracties hebben meer behoefte aan ondersteuning. De mogelijkheden voor fractieondersteuning worden uitgebreid, zodat naast de ondersteuning van de griffie (1,2 fte) de fracties hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol goed kunnen vervullen. Dit betekent dat vanaf 2016 elke fractie de beschikking krijgt over een eigen budget voor fractieondersteuning. Over de besteding leggen de fracties aan het eind van het jaar verantwoording af aan de raad.

- In september 2015 is de nieuwe rekenkamercommissie gestart. De rekenkamercommissie doet onafhankelijk onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid in de gemeente. De rekenkamercommissie ondersteunt de raad in zijn controlerende rol. De nieuwe rekenkamercommissie is een personele unie met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard. Hierdoor is het mogelijk om het werkgebied van de rekenkamercommissie uit te breiden naar het werkgebied van de A2 samenwerking. De benoemingstermijn van de rekenkamercommissie is 4 jaar; eind 2016 wordt de werkwijze geëvalueerd.
- Ten slotte gaan we in 2016 verder met het verbeteren van de prestatie indicatoren bij de nieuwe programma's uit de programmabegroting. In 2015 is het programma Werken nader uitgewerkt.

C. Wat mag het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuursorganen	876	783	743	750	757	763
Bestuursondersteuning B&W	928	635	682	689	690	696
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	106	114	123	124	126	127
Totaal lasten	1.909	1.533	1.549	1.563	1.572	1.586

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuursorganen	0	0	0	0	0	0
Bestuursondersteuning B&W	0	0	0	0	0	0
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	1.909	1.533	1.549	1.563	1.572	1.586
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.909	1.533	1.549	1.563	1.572	1.586
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Wijziging ten opzichte van meerjarenraming 2015-2018:

Voor de uitbreiding van de regeling fractieondersteuning wordt met ingang van 2016 een extra bedrag van € 8.000 opgenomen.

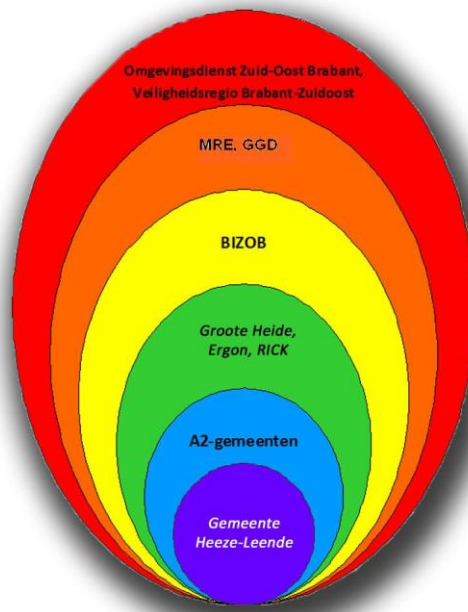
Een toelichting op deze wijziging staat in hoofdstuk 3 Financieel perspectief.

2. Samenwerking

A. Wat willen we bereiken?

Door allerlei maatschappelijke, politiek-bestuurlijke en economische ontwikkelingen zijn de opgaven waar gemeenten voor staan, de afgelopen decennia steeds complexer geworden. Gevolg van deze ontwikkelingen is dat gemeenten zich steeds meer in een netwerk van organisaties bevinden om deze complexe opgaven het hoofd te kunnen bieden. Door regie te nemen op samenwerking, wil de gemeente Heeze-Leende haar eigen (bestuurs-)kracht versterken, met behoud van eigen identiteit en autonomie.

Samenwerken versterkt het vermogen om de gestelde doelen te realiseren, vergroot de continuïteit, vermindert de kwetsbaarheid en draagt bij de lasten te verlagen. We hebben interlokale samenwerkingsverbanden, bovenlokale, regionale en bovenregionale, zoals hieronder schematisch is weergegeven.

Samenwerkingsverbanden Heeze-Leende

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Op het gebied van samenwerking staat de fusie van bedrijfsvoering in de GRSA2 centraal in 2016. Het implementatieplan, waarover de gemeenteraden van Heeze-Leende, Valkenswaard en Cranendonck in 2015 positief hebben besloten, wordt uitgevoerd. Voor Heeze-Leende betekent dit een overgang van personeel en de middelen die hiermee gemoeid gaan.

Gevolg van de overgang van alle bedrijfsvoeringstaken naar de GRSA2 is dat de achterblijvende organisatie nog maar beperkt van omvang zal zijn, zo'n 65 à 70 fte. Het 'wenkend perspectief' voor de toekomst van de achterblijvende taken en medewerkers van de gemeente Heeze-Leende moet nog verder worden onderzocht. Dit zal in 2016 met de gemeenteraad worden gedeeld.

- Als gevolg van de tendens om steeds meer in netwerkachtige constructies te gaan samenwerken, ontstaat ook de roep om voldoende sturing en controle van gemeenteraden. Dat is met name het geval bij volledige overdracht van taken aan Gemeenschappelijke Regelingen zoals A2, GGD, ODZOB en Veiligheidsregio. In 2015 heeft een bijeenkomst met de gemeenteraden van de A2 gemeenten over dit onderwerp plaatsgevonden. De intergemeentelijke raads werkgroep die zich over dit vraagstuk gaat buigen, doet hierover aanbevelingen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuurlijke samenwerking	210	218	226	228	230	232
Totaal lasten	210	218	226	228	230	232

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo voor bestemming	210	218	226	228	230	232

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	210	218	226	228	230	232

3. Openbare orde en Veiligheid

A. Wat willen we bereiken?

Heeze-Leende moet een veilige en leefbare gemeente zijn voor mensen die hier wonen, werken en recreëren. We streven ernaar zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid te behouden en waar mogelijk te verbeteren. De objectieve veiligheid is de feitelijke veiligheid, die onderbouwd kan worden met statistieken. Subjectieve veiligheid heeft betrekking op het veiligheidsgevoel van mensen. Op dit moment waarderen de inwoners van Heeze-Leende de subjectieve veiligheid met het cijfer 7,8. Het streven is om dit niveau te handhaven.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Kadernota Integrale Veiligheid en uitvoeringsprogramma**

Voor de raadsperiode 2015-2018 is een nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid opgesteld met daaraan gekoppeld een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Bij het opstellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma is het noodzakelijk om vooraf een analyse van de veiligheidssituatie van de gemeente te maken. Door middel van de veiligheidsmonitoren wordt inzicht verschaft in de huidige veiligheidssituatie en kan een vergelijking worden gemaakt met voorgaande jaren. Aan de hand hiervan kan dan bekeken worden of er aanpassingen aan het gevoerde beleid moeten worden gedaan. Komend jaar zal met name aandacht worden besteed aan de zichtbaarheid van de politie in de dorpen, een onderzoek naar de herintroductie van de buurtwacht, een bredere inzet van de opsporingsambtenaren (BOA's) en het (onderzoek naar) instellen van cameratoezicht.

- **Camerabeveiliging**

In het coalitieakkoord is met betrekking tot cameratoezicht opgenomen: *“Camerabeveiliging op onder meer bedrijven- en industrieterreinen, want camera's hebben een functie voor het gevoel van veiligheid. Samen met de ondernemersverenigingen willen wij de mogelijkheid van camerabeveiliging bespreken. Wij zijn bereid om daar samen met ondernemers in te investeren. Wij beseffen dat dit financiële consequenties heeft. De focus ligt in eerste instantie op industrieterreinen vanwege de grote hoeveelheid recente inbraken. Later is dit uit te breiden naar invalswegen, NS-station en winkelcentra.”*

Deze ambitie is later vertaald in het collegeprogramma. Inmiddels hebben politie, gemeente en Stichting CrimiNee (leverancier cameratoezicht) diverse malen overlegd. Hieruit is naar voren gekomen dat in plaats van cameratoezicht op industrieterreinen dit beter breder getrokken kan worden naar de gehele gemeente en dan met name op de inzet van cameratoezicht op de toegangswegen van de gemeente. De laatste jaren is namelijk het aantal bedrijfsinbraken (relatief) laag en is met name een stijging te zien op het gebied van woninginbraken, inbraken in motorvoertuigen etc. oftewel gemeentebrede problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Een bredere inzet van cameratoezicht is dus gewenst.

De inzet wordt primair gericht op de toegangswegen en plaatsen met een geïndiceerd risico op verstoring van de openbare orde en veiligheid (vooralsnog alleen het NS-station). Het betreft in totaal tien plaatsen waar camera's worden geplaatst. De gemeente zal dit zogenaamde 'publieke' cameratoezicht samen met Stichting CrimiNee gaan opzetten.

- **Zichtbare politie in onze dorpen**

Door omstandigheden (onder andere de vorming van de Nationale Politie en uitval door ziekte) is er de laatste tijd sprake van een structurele onderbezetting binnen de gemeente Heeze-Leende. De inzet zal zijn om de in het verleden gemaakte afspraak (één buurtbrigadier per 5.000 inwoners (in geval van Heeze-Leende dus drie) plus een netwerk coördinator) te continueren.

- **Onderzoek herintroductie vrijwillige buurtwacht**

In het recente verleden is gemeentebreed gepolst of er belangstelling zou zijn voor de herinvoering van de vrijwillige buurtwacht. Gebleken is dat hier weinig tot geen animo voor was. Daarom zal gekozen worden voor de inzet van specifieke maatregelen in een buurt, samen met de hulp van externe partners, wanneer daar bepaalde veiligheidsproblemen spelen. Gedacht wordt aan de inzet van mobiele cameratoezicht of een buurtapp bij bepaalde problemen in de wijk.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Brandweer en rampenbestrijding	991	969	983	913	861	861
Openbare orde en veiligheid	237	271	221	224	233	225
Totaal lasten	1.228	1.240	1.203	1.137	1.094	1.086

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Brandweer en rampenbestrijding	-39	-37	-36	-35	-34	-33
Openbare orde en veiligheid	-11	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal Baten	-50	-42	-41	-40	-39	-38

Saldo voor bestemming	1.177	1.198	1.162	1.097	1.055	1.048
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.177	1.198	1.162	1.097	1.055	1.048
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Voor cameratoezicht is structureel € 24.545 opgenomen in onze begroting met ingang van 2016. De Veiligheidsmonitor wordt 1 keer per 4 jaar uitgevoerd. Het benodigde bedrag van € 8.300 is in het jaar 2018 opgenomen.

Om de lokale binding van de vrijwillige brandweer met onze gemeente te behouden wordt jaarlijks € 5.000 in onze begroting opgenomen.

4. Dienstverlening

A. Wat willen we bereiken?

Het verbeteren van de dienstverlening is in het coalitieprogramma 2014-2018 'Koersvast in sterk veranderende tijden' als een van de speerpunten aangegeven, waarbij inwoners en bedrijven centraal staan. Wij willen de volgende doelstellingen bereiken:

1. Het bieden van een betrouwbare en transparante dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen waarbij we adequaat en snel kunnen reageren op klantvragen;
2. Continue kwaliteitsverbetering en kwaliteitsborging van onze klantprocessen;
3. Het resultaat is wat telt;

4. Samenwerking, zowel intern als extern en vanuit het principe 'samen met in plaats van vóór';
5. De ontwikkeling van onze organisatiecultuur waarmee we willen bereiken dat die zich kenmerkt door een dienstverlenende en professionele houding en gedrag. Burgers en bedrijven worden voortdurend goed, snel en makkelijk geholpen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De ICT oplossing Midoffice wordt in A2 verband geïmplementeerd, zodat zaakgericht en digitaal gewerkt wordt en informatie gemakkelijk vindbaar en toegankelijk is voor iedereen. Deze oplossing draagt bij aan de doorontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening naar een hedendaagse, digitale en klantgerichte werkwijze. Door (technische) ontsluiting van informatie aan de voorkant zijn wij makkelijker in staat om adequaat en snel te kunnen reageren op klantvragen en kunnen burgers zelf hun zaken volgen.
- Het digitale loket uitbreiden met nieuwe producten en diensten en aansluiten op Mijn Overheid, zodat we vanaf 1 januari 2017 volledig digitaal zaken doen met burgers, instellingen en bedrijven. In 2015 is eHerkenning (identificatiemiddel voor bedrijven) geïmplementeerd, waarbij ook bedrijven digitaal producten en diensten kunnen afnemen.
- In 2016 zijn, voor zover juridisch mogelijk, alle producten en diensten voor de burger gedigitaliseerd, verbeterd en geoptimaliseerd. Daarbij willen wij burgers stimuleren om meer digitaal zaken met ons te doen door legesdifferentiatie toe te passen.
- De website wordt opnieuw ingericht volgens het toptakenprincipe (naar aanleiding van het onderzoek 'Digitaal zaken doen met de gemeente' onder inwoners). De producten & diensten waarvoor de meeste burgers contact hebben met de gemeente worden prominent en makkelijk vindbaar op de website geplaatst. Voor de doorontwikkeling van onze website werken we samen met het in 2015 ingestelde burgerpanel.
- Persoonlijke internetpagina voor burgers inrichten.
- Professionaliseren en uitbreiden van burgerparticipatie binnen de organisatie (zie thema 6 onder programma Fundament).
- Voorbereidende werkzaamheden voor de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Personen (BRP).

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Geen specifieke middelen						
Totaal lasten						

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Geen specifieke middelen						
Totaal Baten						

Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0
------------------------------	---	---	---	---	---	---

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves						
Aanwending reserves						
Saldo						

Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
----------------------------	---	---	---	---	---	---

5. Burgerzaken

A. Wat willen we bereiken?

De reguliere taken conform wet- en regelgeving correct uitvoeren. Daarnaast willen wij conform de landelijke agenda het komende jaar de kwaliteit van persoonsgegevens verhogen. Wij willen bereiken dat onze gegevens kwalitatief hoogwaardig en betrouwbaar zijn en voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen van het ministerie.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Continueren van bestaand beleid voor de producten en diensten van burgerzaken.
- De Basisregistratie Personen (BRP) is een volledige digitale voorziening die onder andere plaatsafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt. In de periode 2017-2018 zullen alle gemeenten gefaseerd aansluiten op de BRP. In de voorbereidingsfase wordt de impact van de invoering BRP voor onze gemeente in beeld gebracht op basis waarvan keuzes gemaakt moeten worden.
- De akten van de burgerlijke stand behoren tot de meest waardevolle archiefstukken uit de gemeentelijke administratie, omdat ze de belangrijkste gebeurtenissen documenteren. Om die reden moeten de akten permanent bewaard blijven in een ruimte die voldoet aan de Archiefregeling. Om te voldoen aan de wettelijke voorschriften, worden de akten van de burgerlijke stand gedigitaliseerd en de archiefstukken fysiek verplaatst naar de archiefruimte.
- Implementeren van de Wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand. De wet bestaat uit een digitaal deel en een niet digitaal gerelateerd deel. Met de invoering van deze wet wordt het mogelijk om digitaal aangifte te doen van overlijden en geboorte en digitaal melding te doen van voorgenomen huwelijk en geregistreerd partnerschap. Het digitaal deel wordt landelijk gefaseerd ingevoerd. Wij sluiten hierbij aan.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Burgerzaken	960	976	995	987	992	999
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	110	343	113	114	115	116
Lijkbezorging	12	10	10	10	9	9
Totaal lasten	1.082	1.329	1.117	1.110	1.117	1.125

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	-298	-286	-289	-292	-295	-298
Baten begraafplaatsrechten	-3	-2	-2	-2	-2	-2
Totaal Baten	-301	-288	-290	-293	-296	-299

Saldo voor bestemming	782	1.042	827	817	820	825
------------------------------	------------	--------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	782	1.042	827	817	820	825
----------------------------	------------	--------------	------------	------------	------------	------------

Voor de Operatie Basisregistratie Personen zijn in 2016 alleen de incidentele kosten van € 10.000 geraamd in onze begroting. Op dit moment is nog geen meerjarige kostenraming te maken vanwege een aantal onduidelijkheden, zoals het ontbreken van een definitieve, landelijke planning.

De incidentele kosten van het digitaliseren van de akten van de burgerlijke stand zijn ingeschat op € 20.000. De hoogte van de structurele kosten is nog niet bekend.

6. Burgerparticipatie

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil samenwerking, zowel intern als extern en vanuit het principe 'samen met, in plaats van voor'. We willen een meer open en actieve communicatie, waarbij we burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen betrekken bij onze planvorming.

De vraag of en in welke mate we burgerparticipatie toepassen, moet bij ieder nieuw beleidsvoornemen vooraf beantwoord worden. Het uitgangspunt daarbij is: Burgerparticipatie past de gemeente bij ieder nieuw beleidsvoornemen toe, tenzij....

Tegenwoordig zijn burgers op diverse beleidsvelden steeds vaker zelf aan zet. Hierdoor ontstaan er steeds vaker vormen van burgerinitiatief. De gemeente wil ook daarin graag participeren. We praten dan niet van burgerparticipatie maar van overheidsparticipatie.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2016 gaan we aan de hand van een handleiding burgerparticipatie die we in 2015 hebben vastgesteld, een aantal collega's ervaring laten opdoen met burgerparticipatie door 'coaching on the job'. Ook evalueren we de projecten die we via burgerparticipatie hebben uitgevoerd om ervaringen uit te wisselen en te beoordelen of de handleiding bijgesteld moet worden. Het inbedden van burgerparticipatie in de dagelijkse werkzaamheden en projecten betekent dat tijd geïnvesteerd moet worden in samenwerking. Dit legt extra beslag op de interne capaciteit.
- Medio 2015 is een onderzoek over een aantal gemeentelijke communicatiemiddelen uitgevoerd onder het Heeze-Leende Burgerpanel. Hierbij speelt met name de vraag of de gemeentepagina in weekblad De Parel van Brabant nog een geschikt middel is, met andere woorden of het contract voor de gemeentepagina na eind 2015 wel of niet wordt verlengd. Voor deze gemeentepagina is een bedrag van ruim € 23.000 opgenomen in de begroting 2015. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek heeft het college besloten om de gemeentepagina in De Parel van Brabant op te zeggen. Het budget wordt in 2016 gebruikt om de digitale informatievoorziening verder door te ontwikkelen.
- De uitzendingen van de raadsvergaderingen door RTV Horizon komen te vervallen aangezien de gemeente vanaf 2016 de raadsvergaderingen uitzendt via de gemeentelijke website. De gemeentelijke bijdrage aan RTV Horizon wordt daarom op een andere manier ingezet. Over de nieuwe invulling van dit bedrag worden nadere afspraken gemaakt met het bestuur van Horizon, waarbij het gaat over wederzijdse wensen over onder andere tv-opnames van bepaalde actuele onderwerpen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Geen specifieke middelen						
Totaal lasten						

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Geen specifieke middelen						
Totaal Baten						
Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves						
Aanwending reserves						
Saldo						
Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0

7. Dorpsraden

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente speelt ten aanzien van leefbaarheid en sociale samenhang vooral een faciliterende rol. We verwachten van inwoners dat zij in eerste instantie zelf initiatief nemen en zich verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid van hun eigen buurt/wijk. De dorpsraden spelen een belangrijke rol in het kader van leefbaarheid en sociale samenhang.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Het huidige beleid wordt voortgezet.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuursondersteuning dorpsraden	0	4	4	4	4	4
Totaal lasten	0	4	4	4	4	4

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuursondersteuning dorpsraden	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	0	4	4	4	4	4
------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	4	4	4	4	4
----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Wat mag het programma Fundament kosten?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Bestuur	1.909	1.533	1.549	1.563	1.572	1.586
2. Samenwerking	210	218	226	228	230	232
3. Openbare orde en veiligheid	1.228	1.240	1.203	1.137	1.094	1.086
4. Dienstverlening	0	0	0	0	0	0
5. Burgerzaken	1.082	1.329	1.117	1.110	1.117	1.125
6. Burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
7. Dorpsraden	0	4	4	4	4	4
Totaal lasten	4.429	4.324	4.099	4.043	4.017	4.033

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Bestuur	0	0	0	0	0	0
2. Samenwerking	0	0	0	0	0	0
3. Openbare orde en veiligheid	-50	-42	-41	-40	-39	-38
4. Dienstverlening	0	0	0	0	0	0
5. Burgerzaken	-301	-288	-290	-293	-296	-299
6. Burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
7. Dorpsraden	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-351	-329	-331	-333	-335	-337

Saldo voor bestemming	4.078	3.995	3.768	3.709	3.682	3.696
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming programma 1	4.078	3.995	3.768	3.709	3.682	3.696
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 2: Opgroeien

Algemene omschrijving

In dit programma staat de jeugd centraal. Het programma Opgroeien omvat de onderwerpen jeugdbeleid, passend onderwijs en onderwijshuisvesting, waarbij wij een koppeling willen realiseren tussen de Wet passend onderwijs en de decentralisatie Jeugdzorg. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk en buurt. Beide partijen krijgen de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen.

Programma Opgroeien omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Jeugdbeleid	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (onderdeel Jeugd) 671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd (onderdeel Jeugd) 682 Individuele voorzieningen Natura jeugd 683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd
2. Centrum voor Jeugd en Gezin	715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)
3. Kinderopvang en peuterwerk	650 Kinderdagopvang
4. Voor en Vroegschoolse Educatie	480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs (VVE)
5. Onderwijs	421 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting 431 Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Verordening voorziening huisvesting onderwijs gemeente Heeze-Leende	2015	Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra
Verordening leerlingenvervoer voortgezet onderwijs	2014	Wet primair en voortgezet basisonderwijs
Lokale Educatieve agenda (LEA) 2013-2015	2013	
Beleidskader toezicht handhaving gemeente Heeze-Leende	2013	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen
Beleidsregel peuterprogramma	2014	
VVE beleid	2012	Wet Oké
Beleidsplan jeugdhulp en verordening jeugdhulp	2014	Jeugdwet

1. Jeugdbeleid

Het leven van kinderen en jongeren speelt zich op veel verschillende plaatsen af en zowel leeftijdsgenoten als volwassenen hebben invloed op de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het jeugdbeleid is dan ook gericht op de gehele levensloop van het kind (van min 9 maanden tot 23 jaar) en allerlei aspecten zijn van belang zoals talentontwikkeling, het bevorderen van het welzijn, risicosignalering, preventie, hulpverlening en repressieve maatregelen.

A. Wat willen we bereiken?

We willen voorwaarden scheppen voor persoonlijke groei en welbevinden voor alle jeugdigen in de gemeente Heeze-Leende. Daarnaast werken we aan een aantal systeemdoorbraken in het jeugdstelsel. We willen de hulpverlening en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen verbeteren. Hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun gezinnen moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn. Door het scheppen van voorwaarden voor persoonlijke groei en het verbeteren van de hulpverlening willen we bereiken dat meer kinderen opgroeien in een kansrijk en veilig thuis tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn. Hierbij gaan we eerst uit van de mogelijkheden die jeugdigen, ouders en hun leefomgeving zelf hebben. Als dit niet voldoende is, is professionele hulpverlening mogelijk.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Om preventief te kunnen werken versterken we de relatie en samenwerking met de lokale basisvoorzieningen zoals het onderwijs, kinderopvang, huisartsen jongerenwerk etc. Voor ouders en professionals bieden we voorlichtingsactiviteiten, opvoedondersteunings-programma's en trainingen aan.
- Voor de uitvoering van en toegang tot de jeugdhulp ligt er een centrale rol bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Hierbij gaat het om het implementeren van een in 2015 opgesteld organisatieplan voor de borging van de samenwerkingsstructuur van de CJG's op A2-niveau. Het doel hiervan is te komen tot meer stabiliteit van de personele invulling binnen de CJG's.
- Op basis van evaluatiebevindingen en aanbevelingen in 2015 gaan we de samenstelling (omvang, expertise) en de werkwijze van het Centrum voor Jeugd en Gezin doorontwikkelen. Vragen die een rol spelen zijn: wordt er gewerkt volgens de doelstelling zoals opgenomen in het meerjarig beleidskader 2015 – 2019? Is er aanleiding tot bijstelling van afspraken met de zorgpartners? Hierbij onderzoeken we tevens of een integrale toegang voor het gehele sociaal domein mogelijkheden en meerwaarde biedt.
- In 2015 worden prestatie-indicatoren ontwikkeld voor de CJG partners, inclusief wijze van monitoren en rapportage. De afspraken met betrekking tot prestatie-indicatoren, monitoren en rapportage nemen we op in de subsidievoorwaarden voor 2016. De wijze van monitoring zal worden afgestemd binnen het sociaal domein.
- Het bieden van kwantitatief en kwalitatief voldoende jeugdhulp. De benodigde jeugdhulp kopen we regionaal in via de inkooporganisatie Eindhoven. De inkoop wordt door middel van bestuurlijk aanbesteden samen met zorgaanbieders, gemeenten en cliënten vorm gegeven. Door meer flexibiliteit op inzet van ondersteuningsvormen bieden we meer maatwerk voor de cliënt en deze vorm van inkoop ondersteunt het transformatieproces.
- We stellen een inhoudelijke transformatieagenda op waarbij we samen met zorgaanbieders innovatieve vormen van jeugdhulp willen onderzoeken en ontwikkelen.
- Het realiseren van een integrale crisisdienst voor alle leeftijden door middel van het regionale project Spoed4jeugd. Binnen dit project is een werkwijze ontwikkeld, een gezamenlijk proces, in geval van crisissituaties waarmee de schotten tussen de verschillende sectoren binnen jeugd (GGZ, provinciale jeugdzorg en verstandelijke beperking) worden beslecht en transformatie mogelijk is. Op regionaal niveau stellen we hiervoor een implementatieplan op en na besluitvorming starten we met de uitvoering hiervan.
- De vorming van Veilig Thuis vanuit het Algemeen meldpunt Kindermishandeling (AMK) en de twee Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) heeft als doel synergie en afstemming te bereiken in de aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling. 2015 is een ontwikkeljaar waarin medewerkers van Bureau Jeugdzorg (kindermishandeling) en medewerkers van Lumensgroep en Lev-groep (huiselijk geweld) vanuit één front-office samenwerken als voorbereiding op een gezamenlijke organisatie Veilig thuis. In 2016 moet Veilig Thuis als een zelfstandige organisatie operationeel worden.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Sociaal-cultureel werk	29	0	0	0	0	0
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	0	239	638	640	642	645
Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	0	312	504	245	253	258
Individuele voorzieningen natura jeugd	0	1.728	1.260	1.260	1.260	1.260
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	0	185	197	197	197	197
Jeugdgezondheidswerk, maatwerkdeel	179	0	0	0	0	0
Totaal lasten	207	2.464	2.599	2.342	2.353	2.360

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Sociaal-cultureel werk	0	0	0	0	0	0
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	0	0	0	0	0	0
Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	0	0	0	0	0	0
Individuele voorzieningen natura jeugd	0	0	0	0	0	0
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	0	0	0	0	0	0
Jeugdgezondheidswerk, maatwerkdeel	-56	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-56	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	151	2.464	2.599	2.342	2.353	2.360
------------------------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	151	2.464	2.599	2.342	2.353	2.360
----------------------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

De gemeente Heeze-leende ontvangt voor 2016 een budget van € 1.873.763. De raming voor 2016 was € 2.106.203 (gebaseerd op de 5% Rijkskorting).

Het budget is voor Heeze-Leende lager bijgesteld vanwege de uitname van middelen voor Wlz-geïndiceerden. Daarnaast wordt met ingang van 2016 het objectieve verdeelmodel voor Jeugd toegepast. Het herverdeeleeffect voor de gemeente Heeze-Leende betekent een lager budget dan oorspronkelijk geraamd.

Naast het jeugdbudget ontvangt de gemeente financiële middelen via een decentralisatie uitkering voor het Centrum Jeugd en Gezin van € 287.469. Dit is geen specifieke uitkering meer en is inmiddels overgeheveld naar de algemene uitkering Gemeentefonds.

In het kader van de drie decentralisatietaken wordt zoveel mogelijk gestreefd en gewerkt met ontschotte budgetten.

2. Jeugdgezondheidsbeleid

A. Wat willen we bereiken?

We willen een zo gezond mogelijke jeugd in Heeze-Leende. Het streven is om voor alle jeugdigen het verschil in gezondheid te verkleinen en iedereen gelijke kansen op gezondheid te bieden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Op basis van de Wet publieke gezondheid voert de gemeente regie op het uitvoeren van een landelijk uniform takenpakket op het terrein van de jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg is van belang voor het bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van jeugdigen. De uitvoering van deze taken gebeurt door Zuidzorg (0-4 jaar) en de GGD (5-18 jaar). Hierbij kan gedacht worden aan het consultatiebureau van Zuidzorg, maar ook aan de schoolonderzoeken van kinderen door de GGD.

- Daarnaast worden in overleg met Zuidzorg en de GGD maatwerkproducten afgenomen waarbij de keuze wordt afgestemd op gesignaleerde problematiek in Heeze-Leende. Hierbij kan gedacht worden aan opvoedingsondersteuning, groepsvoorlichting, contactmomenten op maat etc.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Centra voor jeugd en gezin	262	296	176	176	176	176
Totaal lasten	262	296	176	176	176	176

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Centra voor jeugd en gezin	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	262	296	176	176	176	176
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	262	296	176	176	176	176
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

3. Kinderopvang en peuterwerk

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat de kinderopvangorganisaties en gastouders die kinderopvang en peuterwerk in onze gemeente aanbieden voldoen aan de kwaliteitseisen conform de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen Peuterspeelzalen (Wko).

Door het faciliteren van peuterwerk willen we de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar bevorderen. Door de inzet van professioneel peuterwerk wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd door het ontmoeten van en samen spelen met andere kinderen, het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsproblemen en door ondersteuning te bieden wanneer dit zich voordoet.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De gemeente zorgt dat het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) up-to-date wordt gehouden.
- In opdracht van de gemeente inspecteert de GGD jaarlijks alle vormen van kinderopvang (dagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderopvang). Als blijkt dat kinderopvangorganisaties en gastouders niet aan de kwaliteitseisen voldoen dan start de gemeente een handhavingstraject.
- Op grond van de beleidsregel 'peuterprogramma' faciliteert de gemeente door middel van een gemeentelijke subsidie voor de ouders van peuters die geen aanspraak kunnen maken op de kinderopvangtoeslag.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Kinderdagopvang	184	194	214	217	221	224
Totaal lasten	184	194	214	217	221	224

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Kinderdagopvang	-109	-109	-111	-114	-116	-119
Totaal Baten	-109	-109	-111	-114	-116	-119

Saldo voor bestemming	75	85	103	104	104	105
------------------------------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	75	85	103	104	104	105
----------------------------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------

4. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

A. Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen met een (taal-spraak)achterstand in de leeftijd van 2 tot 6 jaar zodat alle kinderen in Heeze-Leende zich optimaal kunnen ontwikkelen. De nadruk ligt op taalontwikkeling, maar daarnaast ook op rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Aan kinderen met een indicatie voor deelname aan Voor- en/of Vroegschoolse Educatie (VVE) wordt een VVE-kindplaats aangeboden.
- Opstellen beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) 2016-2019.
- Opstellen VVE/OAB-actieplan 2016-2019.
- Uitwerken afspraken doorgaande lijn voor- en vroegschoolse educatie met onderwijs en kinderdagverblijven d.m.v het opstellen van pedagogische (locatie)plannen.
- Organiseren activiteiten en foldermateriaal in het kader van ouderbetrokkenheid.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeenschappelijke baten en lasten van het or	97	96	38	38	39	39
Totaal lasten	97	96	38	38	39	39

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeenschappelijke baten en lasten van het or	-30	-19	-19	-19	-19	-19
Totaal Baten	-30	-19	-19	-19	-19	-19

Saldo voor bestemming	67	77	19	19	19	20
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	67	77	19	19	19	20
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

5. Onderwijs

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat in het kader van de Wet Passend onderwijs alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – een zo passend mogelijke plek in het onderwijs krijgen, zo dicht mogelijk bij huis. De gemeente speelt bij (passend) onderwijs een rol ten aanzien van voor het onderwijs flankerende wetgeving en taken: onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, voortijdig schoolverlaters, doorgaande leerlijn en de aansluiting op (jeugd)zorg. De gemeente ziet erop toe dat de aansluiting van voorschools naar primair en van primair naar voortgezet en vervolgens van voortgezet naar beroepsopleiding zo goed mogelijk wordt geregeld.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In onderlinge afstemming tussen gemeente en het onderwijs wordt passend onderwijs in samenhang gebracht met de zorg voor jeugd.
- Op lokaal en A2 niveau vindt afstemming plaats tussen de gemeente, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de scholen over de praktische aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp in de vorm van kennisuitwisseling, activiteiten, workshops, ondersteuning en consultatie.
- Jaarlijks vindt er op regionaal niveau een OOGO-overleg (Op Overeenstemming Gericht Overleg) plaats tussen gemeenten en met een vertegenwoordiging van de regionale samenwerkingsverbanden.
- Onderwijs en de kinderopvang dienen te voldoen aan de resultaat-/prestatieafspraken zoals opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda 2013-2015 (LEA) en de Strategische Visie Kindcentra-Ontwikkeling Heeze-Leende. Jaarlijks evalueren wij zowel de fysieke (ruimte-invulling) als de inhoudelijke component binnen het LEA-overleg en op locatieniveau met het onderwijs en kinderopvang.
- Monitoring en evaluatie door inzet leerplichtambtenaren van gemeente Valkenswaard.
- Regionale afspraken inzet van middelen vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) voor volwasseneneducatie.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Basisonderwijs, onderwijshuisvesting	89	602	645	628	621	622
Bijzonder basisonderwijs, onderwijshuisvesting	579	0	0	0	0	0
Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisv.	0	714	702	649	636	624
Bijzonder speciaal onderwijs, onderwijshuisv.	1.075	0	0	0	0	0
Gemeenschappelijke baten/lasten onderwijs	383	341	317	320	322	325
Totaal lasten	2.127	1.657	1.664	1.596	1.579	1.572

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Basisonderwijs, onderwijshuisvesting	0	-114	-44	-45	-46	-47
Bijzonder basisonderwijs, onderwijshuisvesting	-323	0	0	0	0	0
Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisv.	0	0	0	0	0	0
Bijzonder speciaal onderwijs, onderwijshuisv.	0	0	0	0	0	0
Gemeenschappelijke baten/lasten onderwijs	-6	-4	-4	-4	-4	-4
Totaal Baten	-329	-118	-48	-49	-50	-51

Saldo voor bestemming	1.798	1.539	1.616	1.547	1.529	1.520
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	9	71	7	7	7	7
Aanwending reserves	-41	0	0	0	0	0
Saldo	-32	71	7	7	7	7

Saldo na bestemming	1.765	1.610	1.624	1.554	1.536	1.528
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Wat mag het programma Opgroeien kosten?

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Jeugdbeleid	207	2.464	2.599	2.342	2.353	2.360
2. Centrum voor Jeugd en Gezin	262	296	176	176	176	176
3. Kinderopvang en peuterwerk	184	194	214	217	221	224
4. Voor en vroegschoolse Educatie	97	96	38	38	39	39
5. Onderwijs	2.127	1.657	1.664	1.596	1.579	1.572
Totaal lasten	2.877	4.708	4.692	4.370	4.367	4.371

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Jeugdbeleid	-56	0	0	0	0	0
2. Centrum voor Jeugd en Gezin	0	0	0	0	0	0
3. Kinderopvang en peuterwerk	-109	-109	-111	-114	-116	-119
4. Voor en vroegschoolse Educatie	-30	-19	-19	-19	-19	-19
5. Onderwijs	-329	-118	-48	-49	-50	-51
Totaal Baten	-524	-246	-179	-182	-186	-189

Saldo voor bestemming	2.353	4.462	4.513	4.188	4.182	4.181
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	9	71	7	7	7	7
Aanwending reserves	-41	0	0	0	0	0
Saldo	-32	71	7	7	7	7

Saldo na bestemming programma 2	2.321	4.533	4.521	4.195	4.189	4.189
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 3: Meedoen

Algemene omschrijving

De essentie van dit programma is zoals de naam al zegt meedoen en participeren, waarbij wij ons richten op wat mensen wél kunnen in plaats van wat zij niet (meer) kunnen. Het programma Meedoen omvat de onderwerpen Wet maatschappelijke ondersteuning, Sport, Kunst en cultuur, Bibliotheekwerk, Senioren/ouderenbeleid, Dorpshuizen, Volksgezondheid, Subsidiebeleid en Accommodatiebeleid.

Het programma Meedoen omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Wet maatschappelijke ondersteuning	661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo 662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo 667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo 670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (onderdeel Wmo) 671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd (onderdeel Wmo) 672 PGB Wmo en Jeugd (onderdeel Wmo)
2. Senioren/ouderenbeleid	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (ouderen)
3. Volksgezondheid	714 Openbare gezondheidszorg
4. Bibliotheekwerk	510 Openbaar bibliotheekwerk
5. Cultuur	002 Bestuursondersteuning college van B&W 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs 540 Kunst 821 Stads- en dorpsvernieuwing
6. Muziekonderwijs	511 Vormings- en ontwikkelingswerk
7. Combinatiefuncties sport en cultuur	480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs
8. Subsidiebeleid	580 Overige recreatieve voorzieningen (subsidieprogramma)
9. Dorpshuizen	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (dorpshuizen)
10. Sport	530 Sport 531 Groene sportvelden en terreinen
11. Accommodatiebeleid	580 Overige recreatieve voorzieningen (multifunctionele accommodatie)

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Subsidieverordening 2012	2011	
Nota subsidiebeleid 2012	2012	
Beleidsplan Wmo	2014	Wmo
Verordening Wmo	2014	Wmo
Nota Lokaal Gezondheidsbeleid	2013	Wet Publieke Gezondheid

1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Thema Wet maatschappelijke ondersteuning is verdeeld in drie deelthema's:

1.1 Leefbaarheid/sociale samenhang, vrijwilligers, mantelzorg en veiligheid;

1.2 Participatie van kwetsbare burgers en voorkomen van overlast;

1.3 Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving.

Per deelthema's wordt beschreven 'wat willen we bereiken?' en 'wat gaan we daarvoor doen?'

Voor het totale thema wordt een kostenoverzicht gegeven.

1.1 Leefbaarheid/sociale samenhang, vrijwilligers, mantelzorg en veiligheid

A. Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners van Heeze-Leende zich prettig en veilig voelen in hun eigen woonomgeving, dat ze elkaar kennen, betrokken zijn bij elkaar en zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de buurt. We willen dat mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) worden ondersteund en gewaardeerd en dat huiselijk geweld wordt voorkomen en bestreden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Leefbaarheid/sociale samenhang**

Lokale initiatieven worden waar nodig en gewenst ambtelijk ondersteund en eventueel ook financieel ondersteunend met een eenmalige of jaarlijkse subsidie. Er is regelmatig contact met de dorpsraden en de zorgcoöperatie Leende en er wordt meegewerkt aan activiteiten gericht op informatie en ontmoeting.

- **Vrijwilligers**

We waarderen vrijwilligers met een jaarlijkse blijk van waardering, het Vrijwilligers Verwen Menu.

We ondersteunen vrijwilligers vanuit de Vrijwilligerscentrale van Paladijn met informatie en advies, cursussen/training/scholing, de vacaturebank voor vrijwilligersfuncties, promotie van bijvoorbeeld NL Doet en activiteiten zoals het Sociaal Café.

We ondersteunen vrijwilligers met een collectieve vrijwilligersverzekering bij Vrijwilligersnet Nederland.

- **Mantelzorgers**

Met Paladijn en zorgaanbieders ontwikkelen we nieuwe alternatieve vormen van respijtzorg ter ontlasting van de mantelzorgers. We waarderen de mantelzorgers met een jaarlijkse blijk van waardering, het Mantelzorg Verwen Menu. We ondersteunen de mantelzorgers vanuit het Steunpunt Mantelzorg van Paladijn met informatie en advies, cursussen/training/scholing voor mantelzorgers en vrijwilligers, vrijwilligers en maatjes vinden en activiteiten organiseren gericht op ontmoeten. We onderzoeken welke vragen mantelzorgers hebben en sluiten met ons aanbod hierop aan.

- **Huiselijk geweld**

De regionale Steunpunten Huiselijk Geweld en het Advies-en Meldpunt Kindermishandeling zijn samengevoegd tot één organisatie: Veilig Thuis (2015).

In 2016 wordt de nieuwe werkwijze verder geïmplementeerd met de volgende aandachtspunten:

- samenwerking met de hulpverleners op het lokale niveau (sociaal team en CJG-team)
- preventie en signalering (voorkomen huiselijk geweld en kindermishandeling)
- nazorg

1.2 Participatie van kwetsbare burgers en voorkomen van overlast

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat kwetsbare burgers kunnen participeren in de samenleving en we willen overlast voorkomen. Voor deze doelgroepen is preventie van belang: als lichtere vormen van hulp/ondersteuning mogelijk zijn dan zijn zwaardere en vaak duurdere vormen van zorg niet of pas later nodig. Het is voor deze doelgroep belangrijk om tijdig te signaleren.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Beschermd wonen/maatschappelijke opvang**

Met Eindhoven zijn afspraken gemaakt over de toegang tot beschermd wonen (2015).

Vanaf 1 januari 2016 wordt gewerkt met een Gemeenschappelijke Regeling beschermd wonen. Deze nieuwe regeling en een mogelijke nieuwe vorm van financiering wordt in 2016 geïmplementeerd.

Via het Stedelijk Kompas heeft Eindhoven (ook voor de regiogemeenten) afspraken gemaakt met de aanbieders van de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg. Deze afspraken worden opnieuw bekeken en in het kader van de nieuwe Wmo mogelijk aangepast (2015). De nieuwe afspraken worden in 2016 geïmplementeerd.

- **Signaleringsoverleg**

Vanuit efficiencyoverwegingen willen we in 2016 het sociaal team en het signaleringsoverleg in elkaar schuiven zodat we in Heeze-Leende één team hebben voor preventie, signalering, afstemming en casuïstiekbespreking voor 18+.

- **Laagdrempelige inloop voor kwetsbare burgers**

Voor de laagdrempelige inloop voor GGZ-cliënten zijn subsidieafspraken gemaakt met GGZe/de Boei. GGZe de Boei onderzoekt, in samenwerking met andere zorgaanbieders, of de doelgroep kan worden uitgebreid met andere kwetsbare burgers zoals mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie (2015). Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek wordt een mogelijke nieuwe opzet van de laagdrempelige inloop geïmplementeerd (2016).

1.3 Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat mensen met een beperking kunnen (blijven) participeren in de samenleving en zelfstandig kunnen (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving door het inzetten van eigen kracht, sociaal netwerk, algemene en voorliggende voorzieningen en individuele/maatwerk voorzieningen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Toegang/Sociaal team**

Om de oplossingen binnen de maatschappelijke ondersteuning zoveel mogelijk buiten de maatwerkvoorzieningen te organiseren en mensen te ondersteunen in het versterken van hun eigen kracht wordt er vanaf 2015 gewerkt met een sociaal team. In 2016 moet het team nog beter zichtbaar zijn in de wijk moeten zijn door 'outreaching' te werken (met andere woorden: we gaan naar de mensen toe)

De samenstelling van het sociaal team is zodanig dat alle doelgroepen van de Wmo bereikt kunnen worden. In 2016 wordt doorontwikkeld worden naar generalisten. Dit zijn medewerkers die het hele terrein van de Wmo kunnen overzien. Tevens vindt onderzoek plaats naar een integrale toegang (3D).

- **Cliëntondersteuning**

Met MEE zijn subsidieafspraken gemaakt over cliëntondersteuning voor 2016. MEE-consulenten worden ingezet in het sociaal team, het CJG-team en voor toeleiding naar arbeid (Participatiewet). Op deze manier willen we de cliëntondersteuning meer lokaal inbedden. In 2016 wordt de inzet van MEE geëvalueerd en wordt besloten om de inzet van MEE al dan niet te continueren.

De lokale pilot vrijwillige cliëntondersteuning (start 2015) wordt medio 2015 geëvalueerd. Op basis hiervan besluiten we om de pilot al dan niet te continueren en zo mogelijk ook uit te rollen in Valkenswaard en Cranendonck. Bij goede resultaten kan de werkwijze in 2016 omgezet worden in regulier aanbod richting cliënten.

- **Inkoop**

De inkoop van begeleiding en kortdurend verblijf is in A2 verband via een bestuurlijke aanbesteding uitgevoerd voor de doelgroep Wmo. Bestuurlijk aanbesteden is een continue proces waarbij wekelijks aan tafel wordt gezeten (gemeenten en zorgaanbieders) om zaken te bespreken. 2015 is een

overgangsjaar, daarin moet blijken of de nieuwe (inkoop) systematiek in de praktijk werkt en financieerbaar is. Dit wordt in 2015 uitvoering gemonitord. In 2016 worden de overleggen gecontinueerd en indien nodig worden aanpassingen in het contract aangebracht.

- **Hulp bij het huishouden**
Het marktproduct hulp bij het huishouden en de financiële en sociale vangnetregelingen worden geëvalueerd.
- **Doelgroepenvervoer**
In regionaal verband (start 2015) wordt onderzocht of en zo ja hoe de verschillende soorten vervoer kunnen worden gebundeld en hoe er kan worden samengewerkt, met als doel het vervoer effectief en efficiënt te organiseren (2016).
- **Ontwikkelen algemene voorzieningen**
Om de vraag naar maatwerkvoorzieningen te verminderen, moet het voorliggend veld beter benut worden (start 2015). Samen met zorgaanbieders en welzijnsorganisaties moeten algemene voorzieningen (door) ontwikkeld en meer toegankelijk/zichtbaar zijn. Daarnaast worden marktpartijen gestimuleerd om producten en diensten te ontwikkelen die als algemene voorziening kunnen worden beschouwd.
- **Domotica en e-zorg**
In het collegeprogramma wordt dit thema genoemd. De gemeente zal hierin niet zelf het initiatief nemen, maar aansluiten bij initiatieven van zorgaanbieders en burgerinitiatieven. Het is van belang dat er voor dergelijke initiatieven voldoende draagvlak bestaat. De gemeente kan een initiërende en eventueel faciliterende rol spelen (bijvoorbeeld via subsidies).
- **Virtueel ontmoetingspunt**
Onderzocht wordt (2015) of de gemeente een rol kan spelen in het initiëren en mogelijk faciliteren van een interactief platform. Het dient als een virtueel ontmoetingspunt, van en voor burgers met als motto 'vinden en verbinden' (2016).

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Maatschappelijk begeleiding en advies	102	0	0	0	0	0
Vreemdelingen	7	0	0	0	0	0
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	2.033	0	0	0	0	0
Sociaal-Cultureel Werk	211	0	0	0	0	0
Voorziening gehandicapten	460	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo	0	899	614	615	617	616
Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo	0	1.013	979	935	930	931
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang	0	0	0	0	0	0
Algemene voorzieningen Wmo en jeugd	0	1.137	1.222	1.361	1.320	1.310
Eerstelijnsloket Wmo en jeugd	0	333	544	546	547	549
PGB Wmo en jeugd	0	496	496	496	496	496
Totaal lasten	2.812	3.878	3.854	3.953	3.910	3.902

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Maatschappelijk begeleiding en advies	0	0	0	0	0	0
Vreemdelingen	-6	0	0	0	0	0
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-268	0	0	0	0	0
Sociaal-Cultureel Werk	0	0	0	0	0	0
Voorziening gehandicapten	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo	0	-2	-2	-2	-3	-3
Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo	0	0	0	0	0	0
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang	0	-128	-114	-100	-86	-86
Algemene voorzieningen Wmo en jeugd	0	-191	0	0	0	0
Eerstelijnsloket Wmo en jeugd	0	0	0	0	0	0
PGB Wmo en jeugd	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-274	-322	-116	-102	-89	-89

Saldo voor bestemming	2.539	3.556	3.738	3.850	3.822	3.813
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-58	0	0	0	0	0
Saldo	-58	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	2.481	3.556	3.738	3.850	3.822	3.813
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

2. Senioren en ouderenbeleid

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat de kennis en kunde van senioren wordt verzilverd dus dat de inzet van senioren als vrijwilligers ten goede komt aan de lokale organisaties. Veel senioren zijn vitaal en hebben veel werk- en levenservaring. Dat moet je niet overboord zetten als ze 65 zijn, maar juist gebruiken.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- We gaan in overleg met de Vrijwilligerscentrale van Paladijn onderzoeken hoe de verzilvering kan worden geoptimaliseerd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Maatschappelijk begeleiding en advies	11	0	0	0	0	0
Alg. voorzieningen Wmo en Jeugd (ouderen)	0	12	12	12	12	12
Totaal lasten	11	12	12	12	12	12

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Maatschappelijk begeleiding en advies	0	0	0	0	0	0
Alg. voorzieningen Wmo en Jeugd (ouderen)	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	11	12	12	12	12	12
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	11	12	12	12	12	12
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

3. Volksgezondheid

A. Wat willen we bereiken?

Een goede gezondheid en/of gezondheidsbeleving draagt bij aan maatschappelijk welzijn, veiligheid en participatie. We willen bereiken dat burgers het vermogen hebben om zich, ook vanuit een kwetsbare gezondheidspositie, aan te passen en de eigen regie kunnen (blijven) voeren. Hierdoor kunnen mensen, ondanks een ziekte of beperking, toch gezond zijn.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Omdat er veel raakvlakken zijn tussen het Lokaal Gezondheidsbeleid en het Wmo-beleid willen we in 2016 het Lokaal Gezondheidsbeleid integreren in het Wmo-beleid. Dit betekent dat er geen nieuw 4-jarig Beleidsplan Lokaal Gezondheidsbeleid wordt gemaakt maar dat gezondheid/preventie zoals beschreven onder A wordt opgenomen in het Wmo beleidsplan. Als input maken we hiervoor gebruik van de in 2015 door de GGD ontwikkelde regionale en lokale (Heeze-Leende) Volksgezondheid Toekomstverkenning die goed aansluit bij de thema's van de Wmo zoals participatie, bewegen, leefomgeving/sociale samenhang en veiligheid.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbare gezondheidszorg	242	273	283	286	289	292
Totaal lasten	242	273	283	286	289	292

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbare gezondheidszorg	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	242	273	283	286	289	292
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	242	273	283	286	289	292
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

4. Bibliotheekwerk

A. Wat willen we bereiken?

In 2016 willen we invulling geven aan het bibliotheekwerk zoals de nieuwe wet voorschrijft. Per 1 januari 2015 is de nieuwe bibliotheekwet van kracht (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen). Vanuit die wet moet een bibliotheek naast het uitlenen van materialen uitvoering geven aan de vijf functies die genoemd zijn in die wet namelijk lezen en literatuur, kennis en informatie, ontwikkeling en educatie, laten kennismaken met kunst en cultuur en organiseren van ontmoeting en debat.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Er is er sprake van een netwerkverantwoordelijkheid. Bij een eventueel voorgenomen besluit dat een bibliotheekvoorziening ophoudt te bestaan of 'redelijkerwijs niet meer kan voldoen aan de verplichting van deze wet', dient een gemeente eerst met andere partijen te overleggen op wie dit van invloed kan zijn, onder wie ingezetenen. In het kader van deze nieuwe wet wordt in 2016, in overleg met de zes andere gemeenten die aangesloten zijn bij Bibliotheek de Kempen, gewerkt aan een nieuwe visie op het bibliotheekwerk vanaf 2017.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbaar bibliotheekwerk	273	219	227	227	232	234
Totaal lasten	273	219	227	227	232	234

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbaar bibliotheekwerk	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	273	219	227	227	232	234
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	273	219	227	227	232	234
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

5. Cultuur

A. Wat willen we bereiken?

In 2016 willen we onderzoeken op welke wijze gemeente Heeze-Leende vorm wil geven aan het culturele beleidsterrein en eventueel gaan we daarvoor beleid ontwikkelen.

Doelstelling van het monumentenbeleid is om ons cultuurhistorische erfgoed op peil te houden en het onderdeel te laten vormen van een aantrekkelijke gemeente waarin het voor iedereen aangenaam recreëren is. Daarnaast is het van belang een eenduidig A2-Erfgoedbeleid te ontwikkelen om efficiënter te werken.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Ontwikkelen cultuurbeleid**

Allereerst moet er inzicht komen in het totale culturele veld, voordat we een uitspraak doen over het nut en de noodzaak van een cultuurbeleid. In 2016 wordt dit onderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek krijgen onderwerpen als bibliotheekwerk, muziekonderwijs en de cultuurcoach ook hun plaats krijgen. Naar aanleiding van het onderzoek gaan we eventueel beleid of een visie met betrekking tot cultuur ontwikkelen.

- **Website**

Het is van belang de website dusdanig te ontwikkelen dat de monumenteneigenaren en geïnteresseerden op de hoogte kunnen blijven van de actuele regelgeving en zich kunnen laten informeren over de laatste ontwikkelingen en bezienswaardigheden op monumentengebied in Heeze-Leende.

- **Wandelroute**

Nu we beschikken over monumentaal groen kan in combinatie met de gebouwde monumenten gewerkt worden aan het uitzetten van een aantrekkelijke wandelroute.

- **Beschermde dorpsgezichten**

Monumentenbeleid ontwikkelt zich meer en meer van een object- naar een gebiedgerichte aanpak. Het gaat niet zo zeer om het individuele pand, maar de samenstelling van het geheel is in toenemende mate bepalend voor de aanwijzing van het pand als een beschermd object.

Het beleid is erop gericht om, naast monumentale panden, in de toekomst te komen tot een inventarisering van de beschermde dorpsgezichten die onze gemeente rijk is.

- **Afstemming regelgeving**

Door de regelgeving op elkaar af te stemmen is het eenvoudiger om elkaar in A2-verband te ondersteunen en in bijzondere gevallen te vervangen. Zo worden komend jaar de subsidieverordening en de gemeentelijke monumentenverordening onder de loop genomen.

Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuursondersteuning college van B&W	0	67	97	72	73	74
Gemeenschappelijke baten en lasten van het or	0	0	0	0	0	0
Kunst	47	47	49	49	49	49
Musea	301	0	0	0	0	0
Stads- en dorpsvernieuwing	0	146	168	169	170	179
Totaal lasten	347	260	314	291	292	302

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bestuursondersteuning college van B&W	0	0	0	0	0	0
Gemeenschappelijke baten en lasten van het or	0	0	0	0	0	0
Kunst	0	0	0	0	0	0
Musea	-5	0	0	0	0	0
Stads- en dorpsvernieuwing	0	-1	-5	-5	-5	-5
Totaal Baten	-5	-1	-5	-5	-5	-5

Saldo voor bestemming	343	260	309	286	287	297
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	7	7	0	0	0	0
Aanwending reserves	-20	-8	0	0	0	0
Saldo	-13	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	330	260	309	286	287	297
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

6. Muziekonderwijs

A. Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat de jeugdleden van de drie fanfares in de drie dorpskernen kwalitatief goed opgeleid kunnen worden tot D-niveau (het hoogste amateurniveau).

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Het subsidiëren van RICK (Regionaal Instituut voor Cultuur en Kunst) uit Weert voor het HaFa (Harmonie-Fanfare) muziekonderwijs.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Vormings- en ontwikkelingswerk	92	86	83	83	84	85
Totaal lasten	92	86	83	83	84	85

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Vormings- en ontwikkelingswerk	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	92	86	83	83	84	85
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	92	86	83	83	84	85
----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

7. Combinatiefuncties: sport en cultuur

A. Wat willen we bereiken?

Een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur biedt kinderen een rijke leeromgeving waarin kinderen de kans krijgen om hun talenten te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben. Hiervoor zijn laagdrempelige activiteiten noodzakelijk. Dit zijn niet alleen activiteiten onder schooltijd, maar ook activiteiten bij de sportvereniging en de culturele instelling of in de wijken in samenwerking met deze partners. De combinatiefunctionaris die voortkomt uit de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur is hét middel om deze activiteiten te realiseren.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Continuering van de inzet van combinatiefunctionarissen in het onderwijs- en verenigingsleven voor 2016 en 2017.
- Het organiseren van deelname en co-financiering van lokale organisaties en verenigingen (denk aan kinderopvang, sportverenigingen en seniorenverenigingen) aan de Brede Impulsregeling om zo de inbedding van sport- en cultuur (educatie) binnen de gemeente verder uit te breiden.
- Het stimuleren van een gezond verenigingsleven door waar nodig verenigingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun organisatie en het hierbij betrekken van hun leden. In samenhang hiermee het verbeteren van de ondersteuning voor vrijwilligers en organisaties.
- Structurele inbedding van sport- en cultuureducatie binnen het basisonderwijs, bijvoorbeeld door het begeleiden van docenten in het verzorgen van sport- en cultuurlessen en het begeleiden van schoolbesturen in het vormgeven van een meerjarencultuurbeleidsplan.
- Inzetten van structureel aanbod van sportieve en culturele activiteiten vanuit lokale en professionele instellingen.
- Vergroten interesse van jeugd in sport en cultuur door brede kennismaking met diverse vormen van sport en cultuur.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeenschappelijke baten en lasten van het or	120	142	142	142	2	2
Totaal lasten	120	142	142	142	2	2

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeenschappelijke baten en lasten van het or	-22	-22	-26	-26	0	0
Totaal Baten	-22	-22	-26	-26	0	0

Saldo voor bestemming	98	120	116	116	2	2
------------------------------	-----------	------------	------------	------------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	98	120	116	116	2	2
----------------------------	-----------	------------	------------	------------	----------	----------

8. Subsidiebeleid

A. Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van activiteiten die van voldoende maatschappelijk belang worden geacht door het verlenen van een subsidie waarbij lokale organisaties financieel worden ondersteund.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Het verstrekken van jaarlijkse subsidies aan lokale organisaties.
- Het Toetsingskadersubsidies onder de loop nemen en daar waar gewenst deze eventueel verhogen of verlagen en het Toetsingskader uitbreiden met een jaarlijkse subsidie voor lokale burgerinitiatieven, bijvoorbeeld voor lokale welzijns- en zorgactiviteiten.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Overige recreatieve voorzieningen	43	63	60	60	61	61
Sociaal-Cultureel Werk	279	0	0	0	0	0
Totaal lasten	322	63	60	60	61	61

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Overige recreatieve voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Sociaal-Cultureel Werk	-25	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-25	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	297	63	60	60	61	61
------------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	-1.165	0	0
Saldo	0	0	0	-1.165	0	0

Saldo na bestemming	297	63	60	-1.105	61	61
----------------------------	------------	-----------	-----------	---------------	-----------	-----------

Wijziging ten opzichte van meerjarenraming 2015-2018:

- Eenmalig wordt in 2016 een hogere bijdrage verstrekt voor vluchtelingenwerk € 13.064).

Een toelichting op deze wijziging staat in hoofdstuk 3 Financieel perspectief.

9. Dorpshuizen

A. Wat willen we bereiken?

Het doel is goed bezette, zoveel mogelijk zelfvoorzienende en financieel zelfstandige dorpshuizen met een hoog sociaal rendement.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Er is een vaste gesprekscyclus met het bestuur van het dorpshuis en de portefeuillehouder dorpshuizen. Onderwerp van gesprek zijn de grote lijnen met betrekking tot de financiën, de exploitatie en de activiteiten.
- Voor aanpassing van de organisatiestructuur worden de dorpshuizen waar mogelijk gefaciliteerd en ondersteund. 't Perron heeft de gewenste structuur al, Valentijn realiseert dat in 2015 en de Meent gaat over bij een nieuw centrumplan.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Algemene voorzieningen Wmo en jeugd	0	305	304	1.576	416	419
Totaal lasten	0	305	304	1.576	416	419

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Algemene voorzieningen Wmo en jeugd	0	-25	-26	-26	-27	-27
Totaal Baten	0	-25	-26	-26	-27	-27

Saldo voor bestemming	0	280	278	1.550	390	392
------------------------------	----------	------------	------------	--------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	280	278	1.550	390	392
----------------------------	----------	------------	------------	--------------	------------	------------

10. Sport

A. Wat willen we bereiken?

- Het faciliteren van binnen- en buitensportvoorzieningen van een kwalitatief goed niveau. Hierbij worden de normen van de bonden als uitgangspunt genomen.
- Het meer en beter laten bewegen van de bevolking.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In overleg blijven met de sportraad over het doen van de meest duurzame investeringen (bijvoorbeeld de verlichting van het Sportcentrum). Voor de inzet van meer uren wordt cofinanciering gezocht.
- We stimuleren beweging door inzet van de sportconsulenten. Hierbij bereiken we via het primaire onderwijs de doelgroep tot en met 12 jaar en via de buurtsportcoach richten we ons op de senioren.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Sport	739	584	544	534	533	534
Groene sportvelden en terreinen	363	452	342	337	335	324
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.103</i>	<i>1.036</i>	<i>886</i>	<i>871</i>	<i>868</i>	<i>859</i>

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Sport	-91	-103	-104	-105	-107	-108
Groene sportvelden en terreinen	-19	-20	-20	-20	-20	-21
<i>Totaal Baten</i>	<i>-110</i>	<i>-123</i>	<i>-124</i>	<i>-126</i>	<i>-127</i>	<i>-129</i>

Saldo voor bestemming	992	914	762	746	740	730
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Saldo na bestemming	992	914	762	746	740	730
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

11. Accommodatiebeleid

A. Wat willen we bereiken?

Het ontwikkelen van een strategische visie op gemeentelijk vastgoed om inzicht in risico's te krijgen met betrekking tot het vastgoed en de wijze waarop hiermee kan worden omgegaan.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Beleidsuitgangspunten opstellen voor gemeentelijk vastgoed, vervolgens de gemeentelijke vastgoedportefeuille beschrijven. Daarna worden op risico beheersingsscenario's opgesteld. Dit alles wordt in een einddocument verwerkt dat ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd begin 2016. Deze visie overkoepelt het accommodatiebeleid.
- Op het gebied van leegstand van scholen worden vrijkomende ruimtes als gevolg van leegstaande klaslokalen vooral in Heeze verwacht. De gemeente blijft in gesprek met schoolbesturen over mogelijkheden van medegebruik, multifunctioneel gebruik of onttrekking. Om leegstand van het gebouw te voorkomen, gaat de gemeente zelf zorgen voor het invullen van deze ruimtes.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Overige recreatieve voorzieningen	3	3	27	26	26	26
Totaal lasten	3	3	27	26	26	26

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Overige recreatieve voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	3	3	27	26	26	26
------------------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	3	3	27	26	26	26
----------------------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Grote projecten

Centrumplan Leende

A. Wat willen we bereiken?

Een nieuwe multifunctionele accommodatie (Kindcentrum en Dorpshuis) in het centrum van Leende in samenwerking met de corporaties Wonen Limburg, woCom en Wooninc.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Ontwerp oppakken en verder uitwerken samen met architect, gebruikers en omwonenden
- Voorbereiding bestemmingsplanprocedure
- Bestemmingsplanprocedure
- Besluit omgevingsvergunning
- Onderzoek exploitatie en beheer nieuwe dorpshuis

C. Wat mag het kosten?

In 2016 gaat het hoofdzakelijk om voorbereidingskosten (ambtelijke uren, juridisch en fiscaal advies).

Wijziging ten opzichte van meerjarenraming 2015-2018:

- In 2016 kan de accommodatie nog niet in gebruik worden genomen.

Een toelichting op deze wijziging staat in hoofdstuk 3 Financieel perspectief.

Wat mag het programma Meedoen kosten

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Wet maatschappelijke ondersteuning	2.812	3.878	3.854	3.953	3.910	3.902
2. Senioren/ouderenbeleid	11	12	12	12	12	12
3. Volksgezondheid	242	273	283	286	289	292
4. Bibliotheekwerk	273	219	227	227	232	234
5. Cultuur	347	260	314	291	292	302
6. Cultuurcoach en muziekonderwijs	92	86	83	83	84	85
7. Sportconsulenten	120	142	142	142	2	2
8. Subsidiebeleid	322	63	60	60	61	61
9. Dorpshuizen	0	305	304	1.576	416	419
10. Sport	1.103	1.036	886	871	868	859
11. Accommodatiebeleid	3	3	27	26	26	26
Totaal lasten	5.325	6.275	6.192	7.527	6.191	6.193

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Wet maatschappelijke ondersteuning	-274	-322	-116	-102	-89	-89
2. Senioren/ouderenbeleid	0	0	0	0	0	0
3. Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
4. Bibliotheekwerk	0	0	0	0	0	0
5. Cultuur	-5	-1	-5	-5	-5	-5
6. Cultuurcoach en muziekonderwijs	0	0	0	0	0	0
7. Sportconsulenten	-22	-22	-26	-26	0	0
8. Subsidiebeleid	-25	0	0	0	0	0
9. Dorpshuizen	0	-25	-26	-26	-27	-27
10. Sport	-110	-123	-124	-126	-127	-129
11. Accommodatiebeleid	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-436	-492	-297	-285	-247	-249

Saldo voor bestemming	4.889	5.783	5.894	7.242	5.944	5.943
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	7	7	0	0	0	0
Aanwending reserves	-78	-8	0	-1.165	0	0
Saldo	-70	0	0	-1.165	0	0

Saldo na bestemming programma 3	4.819	5.783	5.894	6.077	5.944	5.943
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 4: Wonen

Algemene omschrijving

In dit programma staat wonen en de fysieke leefomgeving centraal. Het programma start met het onderdeel volkshuisvesting en behelst verder de verkoop van grond en de beleving en het beheer van de fysiek leefomgeving. Hieronder wordt verstaan het onderhoud van wegen, verlichting, groenvoorzieningen en het beheren van de gemeentelijke gebouwen.

Het programma Wonen omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Volkshuisvesting	820 Woningexploitatie / woningbouw 822 Overige volkshuisvesting 830 Bouwgrondexploitatie
2. Omgevingsvergunning	823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen)
3. Verkeer	212 Openbaar vervoer
4. Openbare ruimte	210 Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen 240 Waterkering, afwatering en landaanwinning

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Onderhoudsprogramma wegen		Gemeentewet
Renovatieplan openbare verlichting		Nota Mobiliteit
Verordening straatnaam en huisnummering		
Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP)	1998	– Nota mobiliteit (2006) – Regionaal Verkeer en Vervoerplan (RVVP) – Ruimtelijk programma Brainport – Netwerkanalyse Brabant Stad
Gemeentelijk Fietspadenplan	2008	
Uitvoeringsprogramma infrastructuur 2012 (actualisatie in 2013 voor het jaar 2014)	2012	
Parkeervisie	2009	
Gemeentelijke bomenlijst	2011	
Bosnota 2003-2013	2003	
Groenstructuurplan	2003	
Bouwverordening	2012	
Nota regie op wonen	2013	
Welstandsnota	2013	
Monumentenverordening	2010	
Algemene verkoopvoorwaarden bedrijfsterreinen 2012	2012	Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro)
Regeling uitgifte bouwgrond 2012	2012	
Legesverordening (bouwleges)	jaarlijks	
Nota grondbeleid gemeente Heeze-Leende	2012	Provinciaal uitwerkingsplan Zuid-Oost Brabant (beleidsnota)

Verordening vestigen alleenrecht onderhoud groen	2014	
Verordening vestigen alleenrecht onderhoud gemeentelijke gebouwen	2015	

1. Volkshuisvesting

A. Wat willen we bereiken?

In de in 2013 vastgestelde woonvisie 'een top woonmilieu' zijn tien doelstellingen voor het woonbeleid voor de gemeente Heeze-Leende geformuleerd, zoals zorgen voor een voldoende passend woningaanbod voor jongeren, zorgen voor voldoende bereikbare huurwoningen voor huishoudens met een lager inkomen etc.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De maatregelen genoemd in de woonvisie uitvoeren.
- In verband met de Herziene Woningwet in overleg met woCom en de bewonersorganisatie bekijken welke werkwijze wordt gehanteerd bij het maken van de jaarafspraken.
- Onderzoeken of de gemeentelijke woonvisie nog toereikend en voldoende actueel is om als toetsingskader te dienen voor het bod van woCom op grond van de Herziene Woningwet.
- Samen met andere partijen en de andere A2-gemeenten bekijken of er een Platform Wonen opgericht kan worden.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Woningexploitatie/woningsbouw	229	219	192	189	185	182
Stads- en dorpsvernieuwing	0	0	0	0	0	0
Overige huisvesting	1.239	911	937	1.057	1.012	964
Bouwvergunningen	0	0	0	0	0	0
Bouwgrondexploitatie	1.337	775	958	969	2.125	2.001
Totaal lasten	2.805	1.905	2.088	2.215	3.322	3.146

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Woningexploitatie/woningsbouw	-102	-98	-94	-90	-86	-82
Stads- en dorpsvernieuwing	0	0	0	0	0	0
Overige huisvesting	-453	-5	-5	-5	-5	-5
Bouwvergunningen	-488	-546	0	0	0	0
Bouwgrondexploitatie	-1.406	-775	-958	-969	-2.125	-2.001
Totaal Baten	-2.449	-1.424	-1.057	-1.064	-2.216	-2.087

Saldo voor bestemming	356	481	1.031	1.151	1.107	1.059
------------------------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	86	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-96	-71	-71	-109	-60	-60
Saldo	-10	-71	-71	-109	-60	-60

Saldo na bestemming	346	410	960	1.042	1.047	999
----------------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

2. Omgevingsvergunning

A. Wat willen we bereiken?

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ingegaan. De Wabo is een procedure- en dienstverleningswet. Het doel van de wet is het verminderen en vereenvoudigen van de regels voor burgers en bedrijven. Deze dienstverlening gaan we verder uitbreiden door de doorlooptijd van vergunningen te verminderen en het makkelijker maken van het aanvragen van een vergunning.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Het proces van het beoordelen en afhandelen van vergunningen (zoals de onderdelen bouw en evenementen) zoveel mogelijk digitaal afwerken, waardoor het proces efficiënter en sneller kan worden doorlopen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bouwvergunningen	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal lasten</i>	0	0	0	0	0	0

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Bouwvergunningen	0	0	-552	-557	-563	-569
<i>Totaal Baten</i>	0	0	-552	-557	-563	-569

Saldo voor bestemming	0	0	-552	-557	-563	-569
------------------------------	----------	----------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	0	-552	-557	-563	-569
----------------------------	----------	----------	-------------	-------------	-------------	-------------

Voor de digitalisering van bouw- en milieuvergunningen (opschonen, registratie, scannen en kosten e-depot) heeft de raad € 130.806 beschikbaar gesteld, waarbij is besloten om de eenmalige kosten (€112.150) te verspreiden over 2017 en 2018 (amendement Kadernota 2016).

3. Verkeer

A. Wat willen we bereiken?

We willen de verkeersveiligheid vergroten, de bereikbaarheid van de kernen verbeteren en de leefbaarheid verhogen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

• Projecten

De projecten De Bulders - randweg, en Centrale as moeten zorgen voor vergroting van de verkeersveiligheid, het verbeteren van de bereikbaarheid in de kernen en de verhoging van de leefbaarheid.

• Reconstructie Dorpstraat Noord (kruising Valkenswaardseweg tot aan plateau Boshhoven)

We zorgen dat we naast het oppakken van achterstallig onderhoud van de rijbaan, het verkeersprofiel van gevel tot gevel aandacht geven. Dit betekent concreet dat we toegankelijke trottoirs aanleggen, de fietser een plek geven en dat er voldoende parkeermogelijkheden zijn. Hiermee versmallen we de doorgaande route visueel waardoor gemotoriseerd verkeer langzamer gaat rijden.

- **Mensgerichte maatregelen**

De gemeente draagt in preventieve zin hieraan bij door vergroting van kennis, beïnvloeding van houding, intentie en gedrag van verkeersdeelnemers.

- **Stimuleren Openbaar Vervoer**

Om ervoor te zorgen dat voorzieningen binnen de gemeente Heeze-Leende en daarbuiten goed bereikbaar blijven voor elke doelgroep door middel van openbaar vervoer leveren we inbreng voor de nieuwe Provinciale concessie openbaar vervoer Zuidoost Brabant 2016.

De maatwerkoplossing scholierenlijn (Heeze-Leende-Sterksel naar Valkenswaard scholengemeenschap Were-Di) wordt in de nieuwe concessie opgenomen als vaste buslijn.

- **Actualiseren Fietspadenplan**

In 2009 is het fietspadenplan opgesteld. In het collegeprogramma 2014-2018 'Koersvast in sterk veranderende tijden' geeft het college aan om het fietspadenplan te actualiseren.

- **Actualiseren parkeervisie**

In 2010 heeft de gemeenteraad de parkeervisie vastgesteld. Dit plan heeft een houdbaarheid van circa 5 jaar en daarom is het tijd om parkeervisie te evalueren en te actualiseren.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbaar vervoer	9	11	9	9	9	9
<i>Totaal lasten</i>	9	11	9	9	9	9

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal Baten</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo voor bestemming	9	11	9	9	9	9
------------------------------	----------	-----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	9	11	9	9	9	9
----------------------------	----------	-----------	----------	----------	----------	----------

Grote projecten

De Bulders/randweg

A. Wat willen we bereiken?

Aanleg van een randweg om het centrum van Heeze te ontlasten en de verkeersontsluiting van de nieuwe woonwijk 'de Bulders'.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Verwerven resterende percelen. De raad heeft hiervoor de kaders gesteld. Geprobeerd wordt om alle verwervingen 'in der minne te schikken'. Mocht dat niet lukken dan rest een onteigeningsprocedure.
- Planologisch mogelijk maken aanleg randweg. Het daarvoor benodigde bestemmingsplan wordt eind 2016 aan de raad aangeboden. Afhankelijk van beroepsprocedures kan daarna de weg daadwerkelijk worden aangelegd.
- Om de procedure te versnellen is het bestemmingsplan aangemeld voor het experimentartikel 'Omgevingsplan' van het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet. Dit besluit wordt genomen als Algemene maatregel van Bestuur

(AMvB). Omdat er een Tweede Kamer-behandeling en een advisering van de Raad van State in de procedure zijn opgenomen, is de inwerkingtreding omstreeks 1 maart 2016. Het grote voordeel is echter dat de beroepstermijn bij de Raad van State wordt teruggebracht naar zes maanden.

C. Wat gaat het kosten?

Alle kosten die gepaard gaan met de ontwikkeling van de Bulders komen voor rekening van de Bulders Woningbouw B.V. Dit is geregeld in de samenwerkingsovereenkomst die gesloten is met de BNG GO. Dit geldt overigens ook voor de door de gemeente gemaakte voorbereidingskosten. De aanleg van de randweg wordt bekostigd uit de ontwikkeling van de wijk de Bulders, de bijdrage die Ruimte voor Ruimte gaat leveren en subsidiemogelijkheden vanuit SRE en Provincie.

Centrale As

A. Wat willen we bereiken?

De Centrale As is een nieuw te ontwikkelen wegverbinding tussen de Somerenseweg in Heeze en de A2 bij Zevenhuizen die de doorgaande wegen door de kernen van Heeze en Leende gaat ontlasten.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Om te komen tot een nieuwe wegverbinding dienen er verschillende onderzoeken te worden uitgevoerd. Tevens dient er met andere partijen te worden samengewerkt om te komen tot oplossingen. Denk hierbij aan ProRail, de provincies, ministerie Infrastructuur en Milieu, RWS en aangrenzende gemeenten.
- Met name voor het volwaardig maken van aansluiting Zevenhuizen en de gelijkvloerse spoorwegkruising bij de Poortmannen dient afstemming en goedkeuring met deze partijen te worden gevonden.

C. Wat gaat het kosten?

De totaalkosten van de centrale as gaat de reikwijdte van de gemeente ver te boven. Medewerking en cofinanciering van provincie en Rijk zijn onontbeerlijk. Er is wel al een reserve gevormd. Het is de wens van het college om deze reserve de komende jaren in omvang te laten toenemen.

4. Openbare ruimte

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil werken aan een goede, veilige en levendige gemeente waar men zich welkom voelt en het aangenaam wonen, werken en verblijven is.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Doelmatig beheer en onderhoud van de gehele openbare ruimte (dus gemeentelijke gebouwen, wegen, openbare verlichting, openbaar groen en bossen en natuurterreinen) en daar waar nodig en gewenst een kwaliteitsverbetering toepassen.
- 2016 is het eerste jaar dat chemische onkruidbestrijding op verhardingen verboden is. De aanbesteding heeft in 2015 plaatsgevonden en in 2016 ligt de nadruk op het monitoren van de resultaatsverplichtingen uit het bestek.
- Het aanbieden van gevarieerde en veilige speelvoorzieningen met als doel dat kinderen en jeugd zich sociaal en fysiek kunnen ontwikkelen en ontspannen.

Voor verdere uitwerking per onderdeel wordt verwezen naar de paragraaf Kapitaalgoederen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	2.036	1.997	2.129	2.118	2.099	2.126
Verkeersmaatregelen	385	0	0	0	0	0
Waterkering, afwatering en landaanwinning	102	110	111	112	113	114
Totaal lasten	2.523	2.106	2.240	2.230	2.212	2.241

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	-200	-44	-37	-38	-38	-38
Verkeersmaatregelen	-6	0	0	0	0	0
Waterkering, afwatering en landaanwinning	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-206	-44	-37	-38	-38	-38

Saldo voor bestemming	2.317	2.062	2.203	2.192	2.174	2.202
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	107	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-496	0	0	0	0	0
Saldo	-389	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.928	2.062	2.203	2.192	2.174	2.202
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Voor het beheer van de openbare ruimte is, naast de reguliere budgetten, structureel een verhoging van € 5.000 beschikbaar gesteld voor het vervangen van de bestaande speeltoestellen. Dit is verwerkt in programma 5 Werken, thema 2 Recreatie en toerisme.

Wat mag het programma Wonen kosten

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Volkshuisvesting	2.805	1.905	2.088	2.215	3.322	3.146
2. Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0
3. Verkeer	9	11	9	9	9	9
4. Openbare ruimte	2.523	2.106	2.240	2.230	2.212	2.241
Totaal lasten	5.338	4.021	4.337	4.453	5.543	5.395

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Volkshuisvesting	-2.449	-1.424	-1.057	-1.064	-2.216	-2.087
2. Omgevingsvergunning	0	0	-552	-557	-563	-569
3. Verkeer	0	0	0	0	0	0
4. Openbare ruimte	-206	-44	-37	-38	-38	-38
Totaal Baten	-2.656	-1.468	-1.646	-1.659	-2.817	-2.694

Saldo voor bestemming	2.682	2.554	2.691	2.795	2.727	2.702
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	193	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-592	-71	-71	-109	-60	-60
Saldo	-399	-71	-71	-109	-60	-60

Saldo na bestemming programma 4	2.284	2.483	2.620	2.686	2.667	2.642
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 5: Werken

Algemene omschrijving

In dit programma staat werken centraal. Het programma Werken omvat de onderwerpen economische zaken, recreatie en toerisme en participatie. Van de inwoners en burgers wordt verwacht dat ze binnen hun eigen netwerk en omgeving hun problemen oppakken. Op het moment dat dit niet lukt kunnen ze bij de overheid terecht. De gemeente heeft binnen dit programma een aantal instrumenten ter beschikking om burgers weer verder te helpen.

Prestatie-indicatoren

Voor de verdere ontwikkeling van de economische vitaliteit in Heeze-Leende is inzicht in de effectiviteit van de activiteiten en projecten zeer belangrijk. Daarom wordt gewerkt aan de invoering van prestatie-indicatoren. Met prestatie-indicatoren kunnen de resultaten in kaart worden gebracht. Er is gekozen voor uitkomstindicatoren: indicatoren die antwoord geven op de vraag of de activiteiten en projecten effect hebben gehad. In 2016 zal de uitgangssituatie in kaart worden gebracht, waarna bepaald kan worden wat nodig is om het gestelde doel en resultaat te bereiken. Voor de thema's economische zaken en recreatie en toerisme zijn prestatie-indicatoren gedefinieerd.

Het programma Werken omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Economische zaken	310 Handel, ambacht en industrie 311 Baten marktgelden 330 Nutsbedrijven 341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij
2. Recreatie en toerisme	560 Openbaar groen en openluchtrecreatie 580 Overige recreatieve voorzieningen
3. Participatie	482 Volwasseneducatie 610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies 611 Sociale werkvoorziening 614 Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid 623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Uitvoeringsplan economische zaken 2014-2018	2013	
Verordening marktgelden	jaarlijks	
Handhavingsplan 2010-2014	2010	<ul style="list-style-type: none"> - Participatiewet 2015 - loaw, loaz en Bbz 2004 - Wet gemeentelijke schuldhelpverlening - Sociale en fiscale wetgeving - Algemene Wet Bestuursrecht - Wet Inburgering - Wet SUWI - Diverse ministeriële regelingen
Kadernota 'Een andere manier van werken'	2009	
Nota 'Tegengaan niet gebruik van inkomensvoorzieningen'	2009	
Kadernota werk en inkomen 'Onderweg naar een nieuwe Sociale Zekerheid' 2012-2015	2012	
Beleidsplan integrale schuldhelpverlening 2013-2017	2013	
Nota schuldpreventie	2013	
Contourennota Participatiewet	2014	
Nota 'heroverweging minimabeleid'	2014	

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Evaluatie minimabeleid	2015	
Handhavingsverordening Wet Werk en Bijstand 2009	2009	
Verordening Cliëntenparticipatie 2012	2012	
Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken WSW	2008	
Verordening Wachtlijstbeheer WSW	2008	
Verordening Participatiewet 2015	2015	

1. Economische Zaken

A. Wat willen we bereiken?

De gemeente Heeze-Leende wil haar economische vitaliteit behouden en waar mogelijk deze vitaliteit versterken in het kader van de Structuurvisie. Een gezond en actief ondernemersklimaat draagt bij aan de leefbaarheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners. Ondernemers zorgen hierbij zoveel mogelijk zelf en waar mogelijk met elkaar voor een sterke en dynamische lokale en regionale economie. De gemeente faciliteert en stimuleert ondernemers waar mogelijk.

Prestatie-indicatoren:

Nr.	Omschrijving	Bron	Realisatie	Uitgangssituatie
1	Lokale werkgelegenheid	Kamer van Koophandel	2016	Aantal arbeidsplaatsen in de sectoren: <ul style="list-style-type: none"> - Recreatie en toerisme - Zorg - Innovatie
2	Leegstand	Werkgroep leegstand	2016	Aantal leegstaande panden: <ul style="list-style-type: none"> - Bedrijventerreinen - Kernwinkelgebied
3	Ondernemersklimaat	Benchmark "MKB vriendelijkste gemeente"	2016	Het onderzoek meet het ondernemersklimaat aan de hand van pijlers. Hieruit kan worden afgeleid : <ol style="list-style-type: none"> 1. De dienstverlening van de gemeente aan ondernemers. 2. Het imago van de gemeente. 3. Communicatie en beleid van de gemeente. 4. Beleving van gemeentelijke lasten.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Uitvoeringsplan Economische Zaken**

Het intensief overleg met de ondernemers uit onze gemeente heeft geleid tot het gezamenlijk uitvoeringsplan Economische Zaken 2014-2018. Over doelstellingen, concrete activiteiten en projecten uit dit plan vindt structureel overleg plaats.

- **Inzetten op een robuust, toekomstbestendig kernwinkelgebied**

Met de regionale en subregionale detailhandelsvisie zijn ontwikkelingen in kaart gebracht en is inzicht verkregen in mogelijkheden om het detailhandelsklimaat positief te beïnvloeden. Belangrijke voorwaarden om een goed, attractief en divers voorzieningenaanbod voor eigen inwoners en bezoekers te behouden zijn:

- clusteren van het aanbod in de kernwinkelgebieden;
- voorkomen van verdere verspreiding van winkelaanbod aan de randen en op perifere locaties;
- inzetten op en versterken van onderscheidend winkelaanbod met specialisten en kwaliteitszaken in Heeze;
- versterken van de supermarktsector in het kernwinkelgebied van Heeze;
- behouden van het aanwezige voorzieningenaanbod in Leende en Sterksel;
- verbeteren van de uitstraling en levendigheid van de dorpskernen.

- **Terugdringen van leegstand**

Leegstand dreigt een maatschappelijk probleem te worden. Lege panden dragen niet bij aan het woonmilieu en zijn voor ondernemers, vastgoedeigenaren en burgers zeer ongewenst. Gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren werken samen om de leegstand te keren.

- **(sub)Regionale visie werklocaties**

In de Metropool Regio Eindhoven worden in het kader van zorgvuldig ruimtegebruik afspraken gemaakt over bedrijventerreinen.

De A2-gemeenten streven ernaar om bedrijvigheid en de daarmee samenhangende werkgelegenheid voor de (sub)regio en provincie te behouden. In Heeze-Leende zijn veel kleinschalige bedrijven gevestigd. Industrie is vooral geconcentreerd op bedrijventerrein De Poortmannen en op kleinere schaal op bedrijventerrein De Breedvennen. Om in de behoefte van de lokale ondernemers te voorzien bieden beide bedrijventerreinen nieuwbouwmogelijkheden voor bedrijven.

- **Vitaliteitskaart**

Een vitale gemeenschap komt alleen tot stand als inwoners, bedrijfsleven, instellingen en overheid samenwerken en krachten bundelen.

Om inzicht te krijgen in wat al aanwezig is aan vitaliteitsprojecten en –ideeën in Heeze-Leende stellen gemeente, Ondernemers Vereniging Heeze-Leende en Coöperatie Streekontwikkeling Boven-Dommel gezamenlijk een vitaliteitskaart op voor Heeze-Leende. Dit overzicht geeft inzicht in de vraagstukken en uitdagingen die ons allen aangaan en specifiek zijn voor onze gemeente. Het vormt de basis om verbindingen te leggen en kennis te delen, wat kansen schept voor de werk- en leefomgeving in Heeze-Leende.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Handel, ambacht en industrie	244	361	1.073	1.354	806	793
Industrie	159	0	0	0	0	0
Nutsbedrijven	0	0	0	0	0	0
Overige agrarische zaken, jacht en visserij	93	71	140	141	142	143
Totaal lasten	496	433	1.213	1.495	948	936

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Handel, ambacht en industrie	0	-153	-842	-1.122	-579	-564
Baten marktgelden	-3	-2	-2	-2	-2	-2
Industrie	-159	0	0	0	0	0
Nutsbedrijven	-131	0	0	0	0	0
Overige agrarische zaken, jacht en visserij	-22	-49	-29	-30	-30	-30
Totaal Baten	-315	-204	-873	-1.154	-611	-597

Saldo voor bestemming	181	229	340	341	337	339
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	131	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	131	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	311	229	340	341	337	339
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Grote projecten

HSLnet

A Wat willen we bereiken?

Een open netwerk voor alle inwoners, bedrijven en instellingen in de gemeente Heeze-Leende.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Wij faciliteren HSLnet daar waar mogelijk, zowel qua capaciteit als de afgegeven garantstelling. Voor het buitengebied liggen mogelijkheden om dit te versnellen, mits de gemeente ook daar een rol in wil spelen.

C. Wat mag het kosten?

HSLnet staat op eigen benen. HSLnet is ook verantwoordelijk voor het aflossen van de door haar aangetrokken leningen.

2 Recreatie en Toerisme

A. Wat willen we bereiken?

Een sterke toeristisch recreatieve sector, die aansluit bij het groene karakter van onze gemeente, draagt bij aan de lokale economie en het welzijn van de eigen inwoners. De sector leidt immers niet alleen tot werkgelegenheid en kansen voor ondernemers, maar zorgt er ook voor dat de gemeente een bruisend palet aan activiteiten biedt voor de eigen inwoners en daarmee een aantrekkelijke woon- en werkplaats is. Daarnaast willen we gevarieerde en veilige speelvoorzieningen aanbieden met als doel dat kinderen en jeugd zich sociaal en fysiek kunnen ontwikkelen en ontspannen.

Prestatie-indicatoren:

Nr.	Omschrijving	Bron	Realisatie	Uitgangssituatie
1	Verblijfsrecreatie	Inkomsten toeristenbelasting	2016	Aantal verblijfsrecreanten
2	Palet aan activiteiten	Aanvragen evenementenvergunning	2016	Aantal bovenlokale evenementen

B. Wat gaan we hiervoor doen?

• Inzetten op Transnationaal Landschap De Grootte Heide

Begin 2015 is de start gemaakt voor de ontwikkeling van een gebiedsprogramma voor Transnationaal Landschap de Grootte Heide; 'Van stevig fundament, tot volwaardig bouwwerk'. Kern van het gebiedsprogramma zal zijn de parel die ons bindt; de natuur. Hiervoor wordt een Europese subsidie, Life+, aangevraagd. Maar het gebiedsprogramma gaat ook verder: goed wonen, werken en ontspannen in een uitnodigende groene omgeving binnen Brainport.

• Versteving samenwerkingsverbanden

Gemeente Heeze-Leende op zich zelf is te klein om op te vallen tussen alle andere gebieden die zich toeristisch gezien op de kaart willen zetten. Daarom is het van belang om samen te werken met andere gemeenten en met Provincie Noord-Brabant.

• Marketing & promotie

Lokaal gezien werkt Recreatief Heeze-Leende (RHL) momenteel aan de uitwerking van het nieuwe distributie- en beleidsplan. Hierin komen alle zaken die te maken hebben met promotie en marketing aan de orde, met als doel om Heeze-Leende op de kaart te zetten als toeristisch-recreatieve bestemming.

• Bruisend palet aan activiteiten

Gemeente Heeze-Leende spant zich samen met RHL en de ondernemers in om te komen tot een bruisend palet aan activiteiten en evenementen. Deze worden gestimuleerd door een actief evenementen- en subsidiebeleid.

• Speeltoestellen

Jaarlijks technisch versleten toestellen vervangen. Het verhoogde budget maakt het vervangen van een wat groter toestel mogelijk.

Onderzoeken of het financieel haalbaar is bestaande toestellen te verplaatsen of uit te ruilen. De behoefte van toestellen in een buurt kan met de jaren veranderen, omdat de doelgroep (leeftijd) verandert.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbaar groen en openluchtrecreatie	1.337	1.369	1.426	1.410	1.418	1.426
Overige recreatieve voorzieningen	56	52	66	68	68	69
Totaal lasten	1.393	1.421	1.492	1.477	1.486	1.495

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Openbaar groen en openluchtrecreatie	-35	-33	-34	-34	-34	-35
Overige recreatieve voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-35	-33	-34	-34	-34	-35

Saldo voor bestemming	1.358	1.388	1.458	1.443	1.451	1.460
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	1.358	1.388	1.458	1.443	1.451	1.460
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Voor het vervangen van bestaande, grotere speeltoestellen is het budget structureel met een bedrag van € 5.000 verhoogd.

3. Participatie

A. Wat willen we bereiken?

De inwoners van Heeze-Leende vormen een vitale gemeenschap. Zij zorgen zelf voor de nodige middelen van bestaan en geven zelf invulling aan hun arbeidsparticipatie. Waar mogelijk betaald, waar nodig onbetaald. Wanneer dat niet zelfstandig lukt kunnen zij terugvallen op de gemeente. Die biedt steun om naar vermogen te participeren op de arbeidsmarkt. Die biedt ook een individueel financieel vangnet. Mensen die in Nederland inburgeren bieden we huisvesting en stimuleren we om de Nederlandse taal te beheersen. Ook brengen we ze bij hoe onze samenleving in elkaar steekt, opdat zij zelfstandig hun weg kunnen vinden.

Prestatie-indicatoren:

Ontwikkeling Buig-klanten

Aantal begin	Instroom totaal	Waarvan instroom statushouders	Uitstroom totaal	Waarvan uitstroom naar werk	Part-time werk	Aantal eind
117	57	10	62	18	21	112

Opbouw trajecten

Totaal	Trajecten naar betaalde arbeid	Trajecten naar onbetaalde arbeid	Zorgtraject	Geen traject
117	40	12	39	26

Handhaving fraude

Onderzoek bij 7% van het klantenbestand	Nieuwe aanvragen	Lopende uitkeringen
Totale onderzoeken	4	3
Uitkering niet toegekend	2	0
Uitkering toegekend/voorzetting	2	1
Uitkering gewijzigd/beeindigd	0	2
Besparing uitkeringsgelden	30.000	30.000

Minimabeleid

Aanvragen bijzondere bijstand	Waarvan toegekend	Deelnemers kinderopvang	Deelnemers gemeentelijke collectiviteit met bijdrage
148	116	20	216

Schuldhelpverlening

Lopende trajecten 1/1	Aanvragen	Advies W&I	Traject Kredietbank	Traject Lumens	Ingetrokken/uitval	Uitstroom	Lopende trajecten 31/12
4	20	4	12	4	4	4	12

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Samenwerking sociaal domein**

We zetten de samenwerking met betrekking tot Integrale klantbegeleiding in het sociaal team en het CJG voort. Waar mogelijk intensiveren we die op grond van de ervaringen met onze klanten. Daardoor groeit de klantgerichtheid van onze uitvoeringsorganisatie. We doen dit onder andere op basis van een analyse per eind 2015. We zoeken hierin nadrukkelijk de afstemming met onze A2-partners. Tegelijkertijd starten we met hen de discussie op of de actuele verdeelsleutel voor Werk & Inkomen nog wel past bij de actuele situatie. Daarbij doen we een beroep op onderlinge solidariteit binnen de A2 samenwerking.

- **Voortzetten samenwerking in Werkleerbedrijf**
Onze ervaringen met het Werkleerbedrijf zijn positief. De samenwerking draagt bij aan onze poortwachtersrol en ondersteunt mensen om invulling te geven aan hun arbeidsparticipatie. We bezien kritisch welke klanten we naar het Werkleerbedrijf doorsturen, zodat de klant op maat wordt bediend. De uitkomsten van de klanttevredenheidsmeting vormt onderdeel van onze afwegingen.
- **Voortzetten inkomensverstrekking en actieve handhaving**
We bieden bestaanszekerheid voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn. Tegelijkertijd toetsen we aan de poort en onderweg scherp of het beroep op ondersteuning (nog steeds) terecht is. In samenwerking met de externe ondersteuning vullen we handhaving ook projectmatig en themagericht in.
- **Regionaal Werk Bedrijf Zuid Oost Brabant**
We werken intensief samen in het Regionaal Werk Bedrijf. De dienstverlening aan ondernemers en aan diverse groepen werkzoekenden stemmen we op elkaar af. Dit ondersteunt het functioneren en de flexibiliteit van de regionale arbeidsmarkt en draagt bij aan de groei van werkgelegenheid.
- **Aanpak klassiek bestand**
Binnen onze financiële kaders bieden we klanten met perspectief op betaalde arbeid trajecten aan om die te ondersteunen. We zorgen voor maximale efficiency, opdat onze beperkte en slinkende middelen maximaal rendement opleveren. Projectmatige inzet heeft daarom onze voorkeur, die zijn per persoon goedkoper dan individuele trajecten. Klanten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt bieden we ondersteuning aan naar vrijwilligerswerk.
- **Aanpak nieuwe doelgroep: mensen met een arbeidsbeperking**
Nieuwe werkvormen voor mensen met een arbeidsbeperking zijn beschut werken en banen in het kader van de 'banenafspraken' (oude naam: garantiebanen). Wij willen hiervan maximaal gebruik maken binnen onze budgetruimte. Daarvoor maken wij graag gebruik van de infrastructuur, kennis en kunde van Ergon om onze klanten op adequate wijze onder te brengen in het bedrijfsleven.
- **Loonkostensubsidie**
We zetten het instrument loonkostensubsidie actief in. Tegelijkertijd houden we ook oog voor de financiële effecten daarvan voor onze gemeente. Om de inzet van klanten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (lagere loonwaarde) te kunnen bekostigen geven we prioriteit aan klanten met hogere loonwaarde. Dit betekent dat we meer mensen met een hogere loonwaarde kunnen bedienen dan met een lagere loonwaarde. Op die manier nutten we onze middelen maximaal uit en kunnen we zoveel mogelijk klanten een plaats op de arbeidsmarkt bieden binnen het beschikbare budget.
- **Voortzetten Clean Team**
Onze ervaringen met het Clean Team zijn goed. We zetten dit project voort, met name voor mensen die langer een uitkering ontvangen. Klanten werken aan het verkrijgen van een arbeidsritme en doen concrete arbeidsvaardigheden op. Naast uitstroom naar betaald werk is hier ook het bereiken van een maatschappelijk nuttige opbrengst doelstelling. In totaal hebben vier klanten deelgenomen en daarvan hebben twee klanten een baan gevonden.
- **Voortzetten van het minimabeleid**
De keuzen in de nota Herijking minimabeleid zetten we voort. De webshop kinderpact participatie draagt bij aan het vergroten van het bereik. In 2016 bezien we of we dit instrument breder kunnen inzetten. Ook bieden we onze klanten een regeling aan ter ondersteuning van ziektekosten.
- **Voortzetten schuldhulpverlening en uitvoeren preventie schuldhulpverlening**
Naast de uitvoering van schuldhulpverlening zetten we onverkort in op samenwerking met derden om het bereik te vergroten. Hoe eerder je begint, des te meer je wint. Snelle doorverwijzing en snelheid in het proces zijn daarom succesfactoren bij schuldhulpverlening.
- **Invoering Wet taaleis**
De Wet taaleis gaat vanaf 1 januari 2016 gelden voor alle nieuwe aanvragen. Voor het zittende bestand is de ingangsdatum 1 juli 2016. Deze wet moet ervoor zorgen dat het taalniveau van bijstandsgerechtigden wordt verhoogd, zodat hun kansen op de arbeidsmarkt toenemen.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Volwasseneducatie	5	6	6	6	6	6
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- e	2.205	2.186	2.226	2.273	2.284	2.339
Maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo	0	0	0	0	0	0
Sociale werkvoorziening	1.334	1.278	1.210	1.113	1.022	955
Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid	151	164	154	142	142	142
Re-integratie- en participatievoorzieningen Part	156	156	63	45	30	35
Totaal lasten	3.851	3.790	3.659	3.579	3.484	3.478

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Volwasseneducatie	0	0	0	0	0	0
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- e	-1.699	-1.649	-1.676	-1.726	-1.731	-1.781
Sociale werkvoorziening	-1.309	0	0	0	0	0
Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid	-24	0	0	0	0	0
Re-integratie- en participatievoorzieningen Part	-205	-1	0	0	0	0
Totaal Baten	-3.237	-1.650	-1.676	-1.726	-1.731	-1.781

Saldo voor bestemming	614	2.140	1.983	1.853	1.753	1.697
------------------------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-2	-41	0	0	0	0
Saldo	-2	-41	0	0	0	0

Saldo na bestemming	612	2.099	1.983	1.853	1.753	1.697
----------------------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Wat mag het programma Werken kosten

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Economische zaken	496	433	1.213	1.495	948	936
2. Recreatie en toerisme	1.393	1.421	1.492	1.477	1.486	1.495
3. Participatie	3.851	3.790	3.659	3.579	3.484	3.478
Totaal lasten	5.740	5.643	6.364	6.552	5.918	5.909

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Economische zaken	-315	-204	-873	-1.154	-611	-597
2. Recreatie en toerisme	-35	-33	-34	-34	-34	-35
3. Participatie	-3.237	-1.650	-1.676	-1.726	-1.731	-1.781
Totaal Baten	-3.587	-1.887	-2.583	-2.914	-2.377	-2.412

Saldo voor bestemming	2.153	3.757	3.781	3.638	3.542	3.496
------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	131	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-2	-41	0	0	0	0
Saldo	128	-41	0	0	0	0

Saldo na bestemming programma 5	2.282	3.716	3.781	3.638	3.542	3.496
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Programma 6: Duurzaamheid

Algemene omschrijving

Heeze-Leende biedt aan bewoners en bezoekers de mogelijkheid in een natuurlijke omgeving te ontspannen en te genieten en zich bewust te zijn van de waarde ervan. De mooie groene omgeving moeten we koesteren, benutten en behouden. Duurzaamheid is een breed gedragen leidend principe, zowel bij aankopen als bij bestemmingsplannen en dergelijke. De stimulans is ook bedoeld om te komen tot een circulaire economie, waarbij zoveel mogelijk afvalstoffen weer als gelijkwaardige grondstoffen in de economie terugkomen.

Het programma Duurzaamheid omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Milieu	550 Natuurbescherming en bossen 723 Milieubeheer
2. Afval	721 Afvalverwijdering en -verwerking 725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	----> Geen specifiek product
4. Water	722 Riolering 726 Baten rioolheffing
5. Ruimtelijk ordening	810 Ruimtelijke ordening

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Verordening afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten	jaarlijks	Wet milieubeheer
Basis Rioleringsplan (BRP)	2015	Wet Waterhuishouding Waterleidingwet
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	2015	Wet Waterhuishouding Waterleidingwet
Verordening rioolheffing	jaarlijks	Wet Waterhuishouding Waterleidingwet
Legesverordening	jaarlijks	
Verordening geurhinder en veehouderij	2011	Provinciale verordening Ruimte
Bestemmingsplannen: Buitengebied Kom Heeze Kom Leende Leenderstrijp Sterksel Poortmannen Providentia	2014 2015 2015 2009 2015 2011	Wet Ruimtelijke Ordening
Landschapsontwikkelingsplan Structuurvisie	2012 2013	

1. Milieu

A. Wat willen we bereiken?

In het coalitieakkoord 2014 -2018 'Koersvast in sterk veranderende tijden' is het kenmerk 'Gedreven' opgenomen: 'Gedreven om Heeze-Leende een groene, leefbare en aantrekkelijke gemeente te laten blijven met een dorps en eigen karakter dat gekoesterd moet worden'. Een groen en leefbaar Heeze-Leende betekent dat inwoners en niet-inwoners in een zo goed mogelijk woon- en leefklimaat moeten kunnen wonen, werken en recreëren. Inwoners en niet-inwoners moeten nu, maar ook in de toekomst in goede gezondheid kunnen wonen, werken en recreëren in de gemeente Heeze-Leende.

Het streven is om in 2020 al het asbest in de gemeente Heeze-Leende te hebben verwijderd. Asbest is een gevaar voor de volksgezondheid. Om dit doel te halen is de inzet van de inwoners hard nodig.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2015 is een duurzaamheidsbeleid vastgesteld waarin doelen zijn opgenomen voor de korte en lange termijn. Het beleid is gebaseerd op de Europese 20-20-20-doelstellingen. Op de volgende gebieden kunnen in 2016 en volgende jaren stappen worden gezet om de doelstellingen te halen:
 - verdere doorvoering van verduurzamingsmaatregelen gemeentelijke gebouwen;
 - energiebesparing bij openbare verlichting;
 - duurzaam inkopen;
 - een duurzaamheidsslag maken binnen het proces vergunningverlening/omgevingsvergunning door invoering van de beoordelingsmethode van GPR Gebouw (gemaakt door W/E adviseurs). Met GPR Gebouw (GPR staat voor Gemeentelijke Praktijk Richtlijn) is het mogelijk om de duurzaamheid van bestaande bouw, nieuwbouw en grootschalige renovatie van woning- en utiliteitsbouw te meten;
 - optreden als 'facilitator' bij realisatie energiebesparing en duurzame energieopwekking op de gebieden van energiebesparing bij woningen, decentrale duurzame energie bij woningen en bedrijven en duurzame mobiliteit en transport.
- In 2016 bepalen we doelstellingen als eerste moeten worden gehaald en vervolgens bepalen we welke stappen nodig zijn om vervolgens te starten met de uitvoering.
- Inwoners moeten via communicatie over bijvoorbeeld subsidieregelingen voor inwoners worden overgehaald om tot asbestverwijdering over te gaan. De prioriteit ligt bij asbestdaken, omdat de daken door verwerking asbestvezels loslaten. De vezels komen terecht in de lucht en de bodem. Op 1 januari 2016 treedt een landelijke subsidieregeling in werking. De inwoners worden hierover meerdere malen geïnformeerd.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Natuurbescherming en bossen	57	27	26	26	26	26
Milieubeheer	257	227	249	250	250	251
Totaal lasten	314	254	275	276	276	277

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Natuurbescherming en bossen	-48	-19	-19	-19	-19	-19
Milieubeheer	-83	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal Baten	-131	-34	-34	-34	-34	-34

Saldo voor bestemming	183	220	241	242	242	243
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-36	0	0	0	0	0
Saldo	-36	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	147	220	241	242	242	243
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

2. Afval

A. Wat willen we bereiken?

Met het ondertekenen van het manifest 'naar een 'afvalloze' regio' is de doelstelling van maximaal 5% restafval in 2020 geformuleerd. We streven naar een zo laag mogelijke afvalstoffenheffing, waarbij het uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- **Verwerken GFT**

Om de bovenstaande doelstelling te bereiken gaan we herbruikbare grondstoffen van het restafval scheiden. We zijn al een heel eind op de goede weg. In 2014 was het aandeel restafval in het geheel aan afval 19.5%. In het restafval zit nog steeds een relatief groot aandeel etensresten. In regionaal verband wordt gezocht naar slimme manieren om dat vooraf te scheiden van het restafval.

Het verwerkingscontract en het inzamelcontract voor GFT lopen af per 1 februari 2017. Dat biedt niet alleen mogelijkheden om het GFT anders te verwerken, ook wordt bestudeerd of een andere wijze van inzamelen het aandeel etensresten nog meer uit het restafval kan halen. Omdat ook het inzamelcontract voor restafval en plastic, metaal en drankkartons (PMD) per 1 februari 2017 afloopt, is dat een mogelijkheid om een nog slimmere wijze van inzamelen per die datum in te voeren.

- **Afvalstoffenheffing**

De basisinkomsten van de afvalstoffenheffing bestaan uit het vastrecht. Dat is voor ieder huishouden gelijk. Het totaal aan variabel recht is afhankelijk van het aantal keren dat de containers worden aangeboden. Het tarief voor de lediging van een restafvalcontainer is substantieel hoger dan die voor een GFT container. Voor 2016 gaan we er vanuit dat de kosten per huishouden voor het vastrecht niet stijgen. Daarnaast zullen we een heroverweging maken met betrekking tot de juiste grondslag voor het variabel tarief.

- **Kleding**

In 2016 wordt ook het ophalen van kleding opnieuw aanbesteed.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Afvalverwijdering en -verwerking	1.049	1.009	1.167	1.178	1.189	1.200
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.049</i>	<i>1.009</i>	<i>1.167</i>	<i>1.178</i>	<i>1.189</i>	<i>1.200</i>

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	-1.284	-1.167	-1.379	-1.392	-1.406	-1.420
<i>Totaal Baten</i>	<i>-1.284</i>	<i>-1.167</i>	<i>-1.379</i>	<i>-1.392</i>	<i>-1.406</i>	<i>-1.420</i>

Saldo voor bestemming	-235	-158	-212	-215	-218	-221
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
<i>Saldo</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Saldo na bestemming	-235	-158	-212	-215	-218	-221
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Wijziging ten opzichte van meerjarenraming 2015-2018:

- Actualisatie van de afvalexploitatie leidt tot een structureel voordeel van € 49.000.

Een toelichting op deze wijziging staat in hoofdstuk 3 Financieel perspectief.

3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

A. Wat willen we bereiken?

Het doel is dat maatschappelijk verantwoord ondernemen een gemeengoed wordt binnen de gemeentelijke organisatie waardoor de geleverde producten aan inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven waarde creëert op economisch (Profit), ecologisch (Planet) en sociaal (People) gebied. De gemeente Heeze-Leende wil een voorbeeld zijn met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen voor bedrijven en instellingen.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- De eerste stap is het in beeld brengen in hoeverre de producten binnen de gemeentelijke organisatie tot stand komen via maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- Aan de hand van de uitkomsten moet worden bepaald wat de gemeente Heeze-Leende nog verder kan, maar ook wil doen om producten via maatschappelijk verantwoord ondernemen tot stand te laten komen.
- De aandacht is daarbij gericht op het oprichten van een energiecoöperatie, energiebesparing, duurzame energieproductie en een intensivering van duurzaamheid in het inkoopproces.

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Geen specifieke middelen						
Totaal lasten						

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Geen specifieke middelen						
Totaal Baten						

Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0
------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves						
Aanwending reserves						
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	0	0	0	0	0	0
----------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

4. Water

A. Wat willen we bereiken?

Het duurzaam, effectief en doelmatig beheren van het rioolsysteem voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater, zorgen voor inzameling en verwerking van hemelwater en er voor zorgen dat het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

Het beheer van het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater is vervat in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP). Dit VGRP is vastgesteld op 7 september 2015. In dit VGRP zijn voor 2016 de volgende werkzaamheden opgenomen:

- Reguliere vervangingswerkzaamheden aan pompen, gemalen en het reinigen van het riool
- Vervanging riolering Spoorlaan en Schoolstraat

- Het verbeteren en analyseren van de metingen
- Het verrichten van een onderzoek naar restlevensduur van het vrijvervalriool

C. Wat gaat het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Riolering	1.545	1.889	1.455	1.705	1.690	1.802
Totaal lasten	1.545	1.889	1.455	1.705	1.690	1.802

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Riolering	-9	-3	-3	-4	-4	-4
Baten rioolheffing	-1.720	-1.938	-1.837	-1.874	-1.912	-1.943
Totaal Baten	-1.728	-1.942	-1.841	-1.878	-1.916	-1.946

Saldo voor bestemming	-184	-53	-386	-172	-226	-145
------------------------------	-------------	------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-184	-53	-386	-172	-226	-145
----------------------------	-------------	------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Wijziging ten opzichte van meerjarenraming 2015-2018:

- Vaststelling van het VGRP in 2015 leidt tot mutaties in de meerjarenraming 2016-2017.

Een toelichting op deze wijziging staat in hoofdstuk 3 Financieel perspectief.

5. Ruimtelijke ordening

A. Wat willen we bereiken?

Door het opstellen van bestemmingsplannen voert de gemeente haar wettelijke taak uit op gebied van de ruimtelijke ordening. Bij het opstellen van de bestemmingsplannen vindt afstemming plaats met onder andere de structuurvisie, de detailhandelvisie, de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant, ontwikkelingen binnen de gemeente zoals ontwikkeling van de Bulders etc. Binnen de gemeente vinden geen grote ontwikkelingen meer plaats met uitzondering Van de Bulders en het centrumplan Leende. Om deze reden zijn de bestemmingsplannen conserverend van aard.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In 2015 zijn de procedures gestart om bestemmingsplan kom Heeze, bestemmingsplan De Poortmannen en bestemmingsplan kom Leende-Leenderstrijp te actualiseren. In 2016 volgt naar verwachting de afhandeling van de beroepsprocedures.

C. Wat mag het kosten?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Ruimtelijke ordening	529	771	544	548	551	553
Totaal lasten	529	771	544	548	551	553

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Ruimtelijke ordening	-53	-37	-38	-38	-39	-39
Totaal Baten	-53	-37	-38	-38	-39	-39

Saldo voor bestemming	475	734	506	510	513	514
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	50	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-325	-18	-18	-18	-18	-18
Saldo	-275	-18	-18	-18	-18	-18

Saldo na bestemming	200	716	488	492	495	496
----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Grote projecten

Centrumvisie Heeze

A. Wat willen we bereiken?

Het realiseren van een bruisend dorpshart in Heeze om publiek naar het dorp te blijven trekken. Met een supermarkt als trekker zetten we de eerste stap naar een toekomstbestendig en levensvatbaar centrum.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Afronding inventarisatie wensen van inwoners en belanghebbenden
- Bestemmingsplanprocedure verplaatsing Albert Heijn(AH) indien van toepassing
- Verkoop van het gemeentelijk eigendom
- Starten met de herinrichting van het openbaar gebied in het centrum
- Uitvoering herinrichting plannen

C. Wat mag het kosten?

Alle kosten die gepaard gaan met de verplaatsing van de AH komen voor rekening van de initiatiefnemer, zijnde de AH-ondernemer. Voor de aanpassingen van het overige openbaar gebied zijn in 2016 vooral voorbereidingskosten aan de orde.

Wat mag het programma Duurzaamheid kosten

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Milieu	314	254	275	276	276	277
2. Afval	1.049	1.009	1.167	1.178	1.189	1.200
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	0	0	0	0	0	0
4. Water	1.545	1.889	1.455	1.705	1.690	1.802
5. Ruimtelijke ordening	529	771	544	548	551	553
Totaal lasten	3.437	3.923	3.440	3.707	3.706	3.832

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Milieu	-131	-34	-34	-34	-34	-34
2. Afval	-1.284	-1.167	-1.379	-1.392	-1.406	-1.420
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	0	0	0	0	0	0
4. Water	-1.728	-1.942	-1.841	-1.878	-1.916	-1.946
5. Ruimtelijke ordening	-53	-37	-38	-38	-39	-39
Totaal Baten	-3.197	-3.180	-3.291	-3.342	-3.395	-3.440

Saldo voor bestemming	240	743	149	364	311	392
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	50	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	-362	-18	-18	-18	-18	-18
Saldo	-312	-18	-18	-18	-18	-18

Saldo na bestemming programma 5	-72	725	131	346	293	374
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Programma 7: Financiën

Algemene omschrijving

Financiën is als apart programma gepositioneerd. Dit programma is feitelijk een dwarsdoorsnede van alle programma's, taakvelden en producten. Door financiën als apart programma neer te zetten, ligt de focus, naast de inhoudelijke onderwerpen, ook op de financiën.

Het programma Financiën omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Algemene uitkering	921 Uitkeringen gemeentefonds 923 Uitkering deelfonds sociaal domein
2. Lokale belastingen	930 Uitvoering wet WOZ 931 Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers 932 Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren 934 Baten baatbelasting 936 Baten toeristenbelasting
3. Financiën	911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar 913 Overige financiële middelen 914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar 922 Algemene baten en lasten 940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belasting 960 Saldo van kostenplaatsen 970 Saldo van de rekening van baten en lasten 990 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Bestaand beleid

De hoofdlijnen van beleid zijn vastgelegd in verordeningen en reglementen. Naast de hoofdlijnen zijn diverse bestuurlijke kaders te onderscheiden die richting geven aan het dagelijkse handelen, waaronder:

Intern	Jaar vaststelling	Extern
Financiële verordening 2012	2012	Gemeentewet Besluit Begroting en Verantwoording
Treasury / financieringsstatuut	2012	Besluit Begroting en Verantwoording
Verordening ex art. 213	2012	Gemeentewet
Financiële mandatering sept. 2012	2012	
OZB-verordening	jaarlijks	Wet Waardering Onroerende Zaken
Beleidsregels OZB/WOZ 2000	jaarlijks	
Verordening toeristenbelasting 2015	2014	

1. Algemene Uitkering

A. Wat willen we bereiken?

Het zo goed mogelijk prognosticeren en beheren van de Algemene Uitkering Gemeentefonds (de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente) om een betrouwbaar financieel perspectief te bieden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Voor het ramen en analyseren van de Algemene Uitkering Gemeentefonds is van groot belang om de beleidsontwikkelingen op rijksniveau te volgen. Deze hebben in grote mate invloed op de hoogte van de Algemene Uitkering 'samen de trap op en samen de trap af'.
- De middelen in de Algemene Uitkering Gemeentefonds zijn in principe vrij besteedbare middelen. Toch kan het voorkomen dat, vanwege bestuurlijk belang, wijzigingen in de Algemene Uitkering geormerkt worden. Per beleidsveld wordt dit bekeken.
- De decentralisatie (Sociaal Domein) betekent een forse financiële opgave. Voor de jaren 2016 en 2017 voert het Rijk een korting door. Gemeentelijk uitgangspunt is 'beleid volgt geld'. Dat betekent dat de inkomsten voor het beleidsveld besteed worden waarvoor het bedoeld is. Monitoring van de kostenontwikkeling van het Sociaal Domein is daarom belangrijk.

C. Wat gaat het kosten/opbrengen?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
Uitkering deelfonds sociaal domein	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0	0	0

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Uitkeringen gemeentefonds	-13.121	-11.468	-11.953	-11.646	-11.531	-11.563
Uitkering deelfonds sociaal domein	0	-5.110	-5.014	-4.910	-4.761	-4.687
Totaal Baten	-13.121	-16.578	-16.967	-16.555	-16.292	-16.250

Saldo voor bestemming	-13.121	-16.578	-16.967	-16.555	-16.292	-16.250
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Aanwending reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-13.121	-16.578	-16.967	-16.555	-16.292	-16.250
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

In deze begroting zijn de gegevens over de algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2015 verwerkt. Zodra de septembercirculaire bekend wordt gemaakt, worden de gevolgen voor onze gemeente doorgerekend en geanalyseerd. Er vanuit gaande dat deze tijdig beschikbaar zijn voor de behandeling van de begroting, worden deze als addendum bij de programmabegroting nagestuurd.

2. Lokale belastingen

A. Wat willen we bereiken?

Een aanvaardbare belastingdruk in de gemeente Heeze-Leende, waarbij we onze burgers een goed voorzieningenniveau kunnen bieden.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- In het coalitieakkoord is opgenomen dat voor de opbrengsten van de onroerende-zaakbelasting van woningen rekening is gehouden met een maximale inflatiestijging. Voor 2016 betreft dit 1%.
- De tarieven voor afvalstoffenheffing en reinigingsrechten zijn kostendekkend.

C. Wat gaat het kosten/opbrengen?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Uitvoering wet WOZ	333	236	219	220	222	223
Totaal lasten	333	236	219	220	222	223

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	-433	-454	-458	-463	-467	-472
Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	-2.907	-2.983	-3.019	-3.055	-3.092	-3.129
Baten baatbelasting	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Baten toeristenbelasting	-177	-180	-180	-180	-180	-180
Totaal Baten	-3.518	-3.618	-3.658	-3.698	-3.740	-3.781

Saldo voor bestemming	-3.185	-3.381	-3.439	-3.478	-3.518	-3.558
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-3.185	-3.381	-3.439	-3.478	-3.518	-3.558
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Voor een nadere toelichting op de lokale lasten wordt verwezen naar de paragraaf Lokale lasten

3. Financiën

A. Wat willen we bereiken?

Doel is om te komen tot minimaal een sluitende begroting.

B. Wat gaan we hiervoor doen?

- Opstellen van een transparante begroting, waarin de afspraken tussen de raad en college zijn vastgelegd en financieel zijn vertaald.
- Opstellen van verantwoordingsstukken (tussentijdse rapportages en jaarrekening) waaruit blijkt in hoeverre de gemaakte afspraken zijn nagekomen binnen de afgesproken budgetten.

C. Wat gaat het kosten/opbrengen?

Lasten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A2 samenwerking algemeen	0	0	42	-52	-103	-154
Overige financiële middelen	32	19	52	52	52	52
Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan	17	7	6	5	5	5
Algemene baten en lasten	133	22	89	154	219	180
Baten en lasten heffing en invordering gemeent	153	112	114	115	115	116
Saldo van kostenplaatsen	150	246	270	12	12	12
Totaal lasten	485	405	573	286	301	212

Baten

Producten (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A2 samenwerking algemeen	0	0	0	0	0	0
Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	-6	-15	-15	-15	-15	-15
Overige financiële middelen	-13	-10	-10	-10	-10	-10
Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan	-586	-473	-510	-498	-446	-443
Algemene baten en lasten	-13	-332	1	-89	-89	-90
Baten en lasten heffing en invordering gemeent	-6	-10	-10	-10	-10	-10
Saldo van kostenplaatsen	-397	-396	-446	-440	-440	-391
Totaal Baten	-1.021	-1.235	-990	-1.061	-1.010	-960

Saldo voor bestemming	-536	-830	-416	-775	-709	-748
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	806	96	60	117	168	219
Aanwending reserves	-932	-578	-50	-61	-89	-69
Saldo	-125	-482	10	56	79	150

Saldo na bestemming	-662	-1.312	-406	-719	-630	-598
----------------------------	-------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

De salariskosten, I&A kosten en overige bedrijfsvoeringskosten worden geraamd op de kostenverdeelstaat en vervolgens doorbelast naar alle programma's. Het saldo van de kostenplaatsen komt op programma 7 terecht (saldo kostenplaatsen). De toelichtingen op amendementen bij en wijzigingen na de Kadernota die betrekking hebben op de bedrijfsvoeringskosten worden dan ook in dit programma opgenomen.

Conform het aangenomen amendement bij de Kadernota 2016 worden de kosten voor vervanging van werkzaamheden van OR-leden (€ 22.500) niet geraamd, maar zullen de OR-uren binnen de beschikbare formatie worden opgevangen..

Wijzigingen ten opzichte van meerjarenraming 2015-2018:

- De salariskosten laten per saldo een voordeel zien in de meerjarenraming.
 - Zienswijze raad Heeze-Leende over begroting 2016 GRSA2 leidt tot een eenmalig bedrag van € 42.000 in 2016.
 - Voor PinkRocade wordt eenmalig in 2016 een bedrag geraamd van € 56.000.
 - Het budget voor inhuur derden wordt eenmalig in 2016 met € 100.000 verhoogd.
- Een nadere toelichting op deze wijzigingen staat in hoofdstuk 3 Financieel perspectief.

Wat mag het programma Financiën kosten/opbrengen

Lasten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Algemene Uitkering	0	0	0	0	0	0
2. Lokale Belastingen	333	236	219	220	222	223
3. Financiën	485	405	573	286	301	212
Totaal lasten	818	642	792	507	523	435

Baten

Thema's (bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Algemene Uitkering	-13.121	-16.578	-16.967	-16.555	-16.292	-16.250
2. Lokale Belastingen	-3.518	-3.618	-3.658	-3.698	-3.740	-3.781
3. Financiën	-1.021	-1.235	-990	-1.061	-1.010	-960
Totaal Baten	-17.660	-21.431	-21.614	-21.315	-21.042	-20.991

Saldo voor bestemming	-16.842	-20.789	-20.822	-20.809	-20.519	-20.556
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Reserves

(bedrag x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015 NW	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Toevoeging reserves	806	96	60	117	168	219
Aanwending reserves	-932	-578	-50	-61	-89	-69
Saldo	-125	-482	10	56	79	150

Saldo na bestemming programma 7	-16.967	-21.272	-20.812	-20.753	-20.440	-20.406
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

6. Paragrafen

Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Om de minimale omvang van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is het nodig om in beeld te brengen welke risico's de gemeente loopt. Voor voorkomen of verminderen van de gevolgen van risico's worden al beheersmaatregelen getroffen of zijn middelen geraamd of gereserveerd (bijvoorbeeld reserve sociaal domein). Bij de inventarisatie van risico's gaat het dan ook om risico's die resteren: risico's die niet zijn afgedekt in de exploitatie, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en waarvoor we geen bestemmingsreserves hebben gevormd. Aan de hand van het inschatten van de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet en wat het kost als het risico zich voordoet kan berekend worden hoeveel weerstandsvermogen een gemeente moet hebben om de tegenvallers op te vangen.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is uitgebreid naar aanleiding van een wijziging op de BBV (Staatscourant van 17 juli 2015). Daaruit volgt dat met ingang van de begroting 2016 kengetallen moeten worden opgenomen in deze paragraaf over:

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. De solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Om het verloop te kunnen volgen moeten tevens deze kengetallen over begroting 2015 en over jaarrekening 2014 worden gepresenteerd.

In deze paragraaf komen aan de orde:

- A1. Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen
- A2. Berekening beschikbare weerstandscapaciteit
- A3. Beoordeling omvang weerstandsvermogen
- A4. kengetallen

A1. Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen

Voor de begroting 2016 zijn de risico's in beeld gebracht. Nadruk ligt op de belangrijkste risico's. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans van optreden van het risico en het financiële gevolg als het risico zich daadwerkelijk zou voordoen. Dit resulteert in een risicobedrag. Risico's met een geringe impact zijn niet afzonderlijk benoemd. Voor het opvangen van de kleinere risico's wordt een buffer van € 400.000 in het weerstandsvermogen aangehouden.

Overzicht van geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's

nr	omschrijving	risicobedrag
	Belangrijkste risico's	
1	Vervanging wegen	300.000
2	Leegstand maatschappelijk vastgoed	20.000
3	Grondexploitatie: worst case scenario's	80.000
4	Bodemverontreiniging	50.000
5	HSL-net: exploitatie risico en garantstelling	450.000
6	Bulders	250.000
7	Centrumplan Leende	100.000
8	Planschadeclaims	25.000
9	Aansprakelijkheid Milieuvergunningen	140.000
10	Rampenbestrijding bij grote rampen	50.000
11	Contracten en contractbeheer	90.000
12	Implementatieplan A2 Bedrijfsvoering	45.000

nr	omschrijving	risicobedrag
13	Vennootschapsbelasting	75.000
	Totaal grootste risico's	1.675.000
	Risico's met geringe impact	
14	buffer voor opvangen overige risico's	400.000
	Totaal buffer voor overige risico's	400.000
	Totaal benodigd weerstandsvermogen	2.075.000

Toelichting op de geïnventariseerde risico's

1. Vervanging wegen

De gemeente Heeze-Leende heeft circa 1.340.000 m² verharding in beheer. Circa 50% van de wegverhardingen van de gemeente Heeze-Leende is in de periode vóór 1960 aangelegd. Na een periode variërend tussen de 50 en 70 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn levensduur en dient de verharding te worden vervangen (rehabilitatie). Er is in de komende periode 2020-2030 een piek te verwachten bij de vervangingskosten van de wegverharding. Binnen het huidige onderhoudsbudget is geen budget beschikbaar voor deze vervangingskosten (rehabilitaties en reconstructies). Risico is dat de gemeente, als beheerder van de wegen, niet kan voldoen aan haar taak om ervoor te zorgen dat de weg veilig blijft.

2. Maatschappelijk vastgoed

Bij maatschappelijk vastgoed loopt de gemeente een leegstandsrisico. Dat risico geldt voor de scholen, die gehuurd worden en voor accommodaties, die in eigendom zijn of waarvoor de gemeente garant staat voor de huur. De kans dat meerdere panden tegelijkertijd langdurig leegstaan is gering.

3. Grondexploitatie

Het in exploitatie brengen van gronden brengt door marktwerking risico's met zich mee. Lopende risico's zijn exploitatie van de Breedvennen en de Poortmannen. In de begroting wordt uitgegaan van het 'base case scenario'. Als het 'worst case scenario' zich voordoet, betekent dat een verlies van € 352.000 voor de Breedvennen en € 440.000 voor de Poortmannen. De kans dat beide scenario's zich voordoen is gering.

4. Bodemverontreiniging

De gemeente beschikt over een aantal standplaatsen voor caravans/chalets in Leende. De ondergrond ter plaatse is verontreinigd. Welke beheersmaatregelen en/of saneringen plaats moeten vinden is op dit moment nog niet duidelijk. De kans op een grootschalige sanering ter grootte van € 100.000 is redelijk beperkt, namelijk 25%.

5. HSLnet

Overeenkomstig het besluit van de raad heeft de gemeente een garantstelling afgegeven voor het door HSLnet aangetrokken kapitaal. De gemeente heeft op haar beurt hypothecaire zekerheid verworven op het glasvezelnetwerk. Als HSLnet niet aan haar verplichtingen kan voldoen dan zou een scenario kunnen zijn dat de gemeente in plaats van HSLnet de exploitatie voortzet en vervolgens een koper gaat zoeken. Het risico is te kwantificeren op € 450.000.

6. Bulders

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen. Deze buffer is toereikend om de meeste risico's gedurende de looptijd van het plan op te vangen.

Als het bestemmingsplan van de Bulders geen onherroepelijke status krijgt, dan heeft de Bulders BV/CV geen bestaansrecht en deze wordt ontbonden. Beide partijen (BNG GO en de gemeente) dragen daarover het risico. Beide partijen dragen ook het verlies over het door de partijen afzonderlijk ingebrachte kapitaal. Het totaal risico voor de gemeente is te kwantificeren op € 250.000.

7. Centrumplan Leende

De samenwerkingsovereenkomst werd tot op heden nog niet ondertekend. De gemeente draagt het risico met betrekking tot de voorbereidingskosten van de ruimtelijke studie (maximaal € 25.000 exclusief btw) én de al betaalde kosten uit het verleden kunnen niet verrekend worden op de corporaties (€ 72.000).

8. Planschadeclaims

Planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente als het gemeentelijke plannen betreft of wanneer een particulier/projectontwikkelaar de gesloten planschadeovereenkomst niet kan nakomen. Claims zijn in te dienen tot vijf jaar na het onherroepelijk worden van de planologische wijziging. Het is moeilijk een inschatting te maken van de hoeveelheid planschadeclaims die er worden ingediend en toegewezen en hoe hoog het uit te keren bedrag is. Momenteel zijn dat acht volledige bestemmingsplannen (kom Heeze 2x, kom Leende-Leenderstrijp 2x, Buitengebied 2x en de Poortmannen 2x), Merleboschool, Bergerhofschoon, voormalige gemeentewerf in Heeze en het Dorpshuis 't Perron in Heeze.

9. Milieuvergunningen

Al geruime tijd geleden is er een schadeclaim van € 1.400.000. Deze claim valt niet onder de dekking van onze verzekering en daarom is de zaak in handen gegeven van ons advocatenbureau. De zaak loopt nog en het is wachten op een dagvaarding aangezien de beide standpunten ver uit elkaar liggen. Naar de schatting van onze advocaat is de vordering niet haalbaar, maar er wordt wel geadviseerd om hiervoor een reservering van 10% aan te houden.

10. Rampenbestrijding bij grote rampen

Een incident of ramp is moeilijk te voorspellen. Wat we wel weten is dat een heide- of bosbrand regelmatig voorkomt. In 2010 heeft er een grote heidebrand plaatsgevonden op de Strabrechtse heide. Recentelijk is er een brand geweest op de Leenderheide. Een deel van de kosten van de inzet van de brandweer wordt afgewenteld op de gemeente en is niet te verhalen. Deze kosten kunnen aanzienlijk zijn als zich zo'n ramp voordoet (kan oplopen tot € 500.000). De kans hierop is gering (10%).

11. Contracten opstellen en contractbeheer

Bij het aangaan en opstellen van contracten lopen we het risico dat onvoldoende kennis en ervaring met uitonderhandelen, uitvoeren en beheren van contracten resulteert in onvolkomenheden in contracten. Voor grote contracten wordt het inkoopburo Bizob ingeschakeld, waardoor de kans op onvolkomenheden beduidend verminderd wordt. Het onvoldoende beheren van contracten leidt mogelijk tot verlengingen met ongewenste contractvoorwaarden.

12. Implementatieplan A2 Bedrijfsvoering

In het implementatieplan A2 (vastgesteld op 19 januari 2015) wordt rekening gehouden met een investering van € 334.000, die in vier jaar wordt terugverdiend door het realiseren van besparingen. Inmiddels gaat de samenwerking een jaar later van start. Een herrekening van het terug te verdienen bedrag heeft niet plaatsgevonden. De kans bestaat dat de investeringen hoger zijn dan aanvankelijk geraamd of dat de investeringen niet geheel kunnen worden terugverdiend.

13. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 is de gemeente vennootschapsplichtig. In de tweede helft van 2015 komt meer zicht op de taakgebieden van onze gemeente waarop vennootschapsbelasting van toepassing is. Vervolgens kan een inschatting gemaakt worden van het bedrag dat we aan vennootschapsbelasting moeten gaan betalen. In het weerstandsvermogen houden we een zeer globale inschatting aan van € 75.000.

14. Overige risico's

Naast bovengenoemde grote risico's heeft onze gemeente te maken met kleinere risico's. Deze worden niet afzonderlijk benoemd, maar hiervoor wordt een risicobuffer aangehouden van € 400.000 in het weerstandsvermogen om ook deze risico's op te kunnen vangen.

A2. Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente wordt berekend door:

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves
3. Post onvoorzien
4. Begrotingsruimte
5. Stille reserves
6. Onbenutte belastingcapaciteit

Ad 1. Algemene reserve

De algemene reserve is bestemd voor het afdekken van financiële tegenvallers. Een norm die gehanteerd zou kunnen worden voor de benodigde omvang van de algemene is bijvoorbeeld een percentage van de omzet. Bij een norm van 5% over een omzet van afgerond € 30 miljoen betekent dat een algemene reserve van € 1.5 miljoen.

Ad 2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves hebben een bestemming gekregen van de gemeenteraad. Indien de raad nog vrij kan besluiten over de bestemming van het geld, dan kan dit deel worden ingezet voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Dat betekent dat in onze gemeente de volgende bestemmingsreserves niet meegeteld worden in de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Dekkingsreserves:
De dekkingsreserves zijn bedoeld ter dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit investeringen die we in het verleden gedaan hebben. De dekkingsreserves zijn nodig voor de exploitatie en kunnen dus niet worden ingezet om risico's op te vangen. Deze reserves tellen we dan ook niet mee in de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Bestemmingsreserve HNG:
Deze bestemmingsreserve is de komende jaren nodig ter compensatie van de dividendopbrengsten.
- Bestemmingsreserve Centrumplan Leende:
Vanwege gesprekken met de woningbouwcorporaties over de realisatie van Centrumplan Leende wordt deze bestemmingsreserve voorzichtigheidshalve niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Bestemmingsreserve onderhoud sportvelden:
Deze reserve is nodig voor renovatie aan de sportvelden en kan daarom niet ingezet worden voor het opvangen van tegenvallers.
- Bestemmingsreserve grondexploitatie:
De bestemmingsreserve grondexploitatie is bedoeld om risico's op te vangen in de grondexploitatie. De risico's die samenhangen met de grondexploitatie zijn niet opgenomen in de risico-inventarisatie, omdat deze afgedekt worden door deze bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve grondexploitatie telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.
- Bestemmingsreserve Sociaal Domein
De bestemmingsreserve Sociaal Domein is bedoeld om risico's op te vangen in het sociaal domein (Wmo, Jeugd en Participatie). De risico's hiermee samenhangen zijn niet opgenomen in de risico-inventarisatie, omdat deze afgedekt worden door deze bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve sociaal domein telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Na correctie van deze bestemmingsreserves kan een bedrag van € 5.384.551 meegeteld worden in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ad 3. Post onvoorzien

De post onvoorzien is een buffer voor onvoorzienne uitgaven in een jaar. In de exploitatie neemt onze gemeente hiervoor € 30.000 op.

Ad 4. Begrotingsruimte

Als de begroting sluit met een positief saldo dan is sprake van begrotingsruimte. In onze begroting wordt deze begrotingsruimte verwerkt op de post begrotingsresultaat. Deze kan ingezet worden voor financiële tegenvallers.

Ad 5. Stille reserves

Als activa zijn gewaardeerd onder de opbrengstwaarde dan is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is het van belang dat de activa, waarin een stille reserve besloten ligt, direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze activa ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gedacht kan worden aan

woonhuizen die verhuurd worden, reststroken en bossen. Niet direct verkoopbare activa blijven bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing.

In onze gemeente is geen actueel overzicht beschikbaar van alle aanwezige stille reserves. Het afdekken van risico's door het inzetten van stille reserves brengt mogelijk ongewenste situaties met zich mee. We tellen deze daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Ad 6. Onbenutte belastingcapaciteit

De gemeente kan haar belastingcapaciteit verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt uitgegaan van de opbrengsten die gehaald kunnen worden met de tarieven OZB artikel 12-status ten opzichte de begrote opbrengsten. In onze gemeente bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit ongeveer € 950.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	Bedrag
Algemene reserve	2.857.383
Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)	5.384.551
Post onvoorzien	30.000
Begrotingsruimte (positief saldo)	97.073
Onbenutte belastingcapaciteit	950.000
Totaal beschikbaar	9.319.007

A3. Beoordeling omvang weerstandsvermogen

Uit de risico-inventarisatie (A1) blijkt dat de benodigde weerstandscapaciteit € 2.075.000 bedraagt. Onze beschikbare weerstandscapaciteit (A2) bedraagt € 9.319.007.

Beoordeling omvang weerstandsvermogen	Bedrag
Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	9.319.007
Benodigde weerstandsvermogen	2.075.000
Ruimte in weerstandsvermogen	7.244.007

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt voor het belangrijkste deel bepaald door de omvang van de algemene reserve. Immers, in eerste instantie zal een beroep gedaan worden op de algemene reserve om tegenvallers op te vangen, zeker voor de grotere financiële tegenvallers. Voor kleinere bedragen komen de posten onvoorzien en begrotingsresultaat in aanmerking.

In onze gemeente bedraagt de algemene reserve (o.b.v. begroting 2016) € 2.857.383. Dat betekent dat onze algemene reserve reeds toereikend is om tegenvallers op te vangen en er geen aanspraak gedaan hoeft te worden op de overige componenten van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Geconcludeerd kan worden dat de beschikbare weerstandscapaciteit ruimschoots voldoende is om de gekwantificeerde risico's af te dekken.

A4. Kengetallen

De wijziging op de BBV, zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 17 juli 2015, betekent dat met ingang van de begroting 2016 kengetallen moeten worden opgenomen in deze paragraaf over:

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. De solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Om het verloop te kunnen volgen moeten tevens deze kengetallen over begroting 2015 en over jaarrekening 2014 worden gepresenteerd.

Kengetal 1a Netto schuldquote (bedrag x € 1.000)		Rek.2014	Begr.2015	Begr.2016
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	20.849	15.658	18.700
B.	Netto vlottende schuld (cf. art.48 BBV)	3.587	6.169	5.218
C	Overlopende passiva (cf. art.49 BBV)	1.969	691	1.054
D	Financiële activa (cf. art.36 d,e,f BBV)	358	0	119
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art.39 BBV)	3.963	3.944	3.841
F	Liquide middelen (cf. art.40 BBV)	9	136	136
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	905	549	614
H	Totale baten (cf. art.17c BBV)	28.411	29.034	29.942
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%		75%	62%	68%
Kengetal 1b Netto schuldquote gecorrigeerd (bedrag x € 1.000)		Rek.2014	Begr.2015	Begr.2016
A	Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	20.849	15.658	18.700
B.	Netto vlottende schuld (cf. art.48 BBV)	3.587	6.169	5.218
C	Overlopende passiva (cf. art.49 BBV)	1.969	691	1.054
D	Financiële activa (cf. art.36 d,e,f BBV)	4.057	3.098	3.465
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art.39 BBV)	3.963	3.944	3.841
F	Liquide middelen (cf. art.40 BBV)	9	136	136
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	905	549	614
H	Totale baten (cf. art.17c BBV)	28.411	29.034	29.942
Netto schuldquote gecorrigeerd (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%		61%	51%	56%
Kengetal 2 Solvabiliteitsratio (bedrag x € 1.000)		Rek.2014	Begr.2015	Begr.2016
A	Eigen Vermogen (cf. art. 42 BBV)	12.073	10.895	10.824
B	Balanstotaal	41.295	35.108	33.298
Solvabiliteit (A/B) x 100%		29%	31%	33%
Kengetal 3 Grondexploitatie (bedrag x € 1.000)		Rek.2014	Begr.2015	Begr.2016
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf. art.38a BBV)	5.604	5.969	6.208
B	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38b BBV)	5.683	5.841	5.270
C	Totale baten (cf. art.17c BBV)	28.411	29.034	29.942
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%		40%	41%	38%
Kengetal 4 Structurele exploitatieruimte (bedrag x € 1.000)		Rek.2014	Begr.2015	Begr.2016
A	Totale structurele lasten	26.430	29.052	29.365
B.	Totale structurele baten	26.882	28.687	29.644
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	1.084	62	67
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.001	661	90
E	Totale baten	28.411	29.034	29.942
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%		1%	1%	1%
Kengetal 5 Belastingcapaciteit		Rek.2014	Begr.2015	Begr.2016
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	353,50	359,93	363,53
B.	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	288,13	302,88	305,91
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	312,02	312,77	315,90
D	Eventuele heffingskorting	0,00	0,00	0,00
E	Totale woonlasten voor gezin (A+B+C+D)	953,65	975,58	985,34
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin (vorig jaar)	697,00	704,00	716,00
Woonlasten tov. landelijke gemiddelde vorig jaar (E/F) x 100%		137%	139%	138%

Paragraaf B. Onderhoud kapitaalgoederen

B1 Riolering

Algemeen

De kapitaalgoederen die onder riolering vallen hebben alle tot doel een bijdrage te leveren aan een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat geproduceerd is binnen de gemeente. Ook dient het riool zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk te voorkomen.

Beleidskader

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2016-2021, vastgesteld 7 september 2015.

Doel

Het VGRP is een beleidsplan waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Een VGRP komt tot stand in nauw overleg met de Provincie en het Waterschap de Dommel. Behalve beleidskaders geeft het VGRP ook zicht op nieuwe aanleg, onderhoud, renovatie- en vervangingsinvesteringen.

Activiteiten 2016

In de planperiode van het VGRP, en dus ook in 2016, wordt – onder de noemer ‘Beheer op Orde’ – een inhaalslag gemaakt op het gebied van databeheer. Daarnaast wordt gestart met het onderzoek naar de restlevensduur van het rioolstelsel.

Uitvoering

Voor 2016 staan, naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden, de Spoorlaan en de Schoolstraat op het programma om het riool te vervangen.

In 2016 gaan we ook de meetopstellingen van het meetnet riolering ter plaatse van overstorten vervangen.

Financiering en kosten

De werkzaamheden aan het rioleringsstelsel vinden budgetneutraal plaats. Dit betekent, dat de kosten van de riolering via een riooltarief aan de burgers in rekening worden gebracht. Deze berekening vindt in het VGRP plaats en wordt jaarlijks, geïndexeerd, door u vastgesteld. Op het einde van een begrotingsjaar is er een verschil tussen de begrote en het werkelijke resultaat van de riolering. Dit verschil gaat nu nog conform het ‘Ideaal Complex’ naar de spaarvoorziening riolering. Deze voorziening is een egalisatievoorziening en is bedoeld om grote schommelingen in de jaarlijkse investeringen op te vangen. In het nieuwe VGRP wordt ook deze financieringssysteem opnieuw beoordeeld.

B2. Wegbeheer

Algemeen

Binnen Heeze-Leende hebben we ruim 1,6 miljoen m² aan verharding (hoofdzakelijk asfalt, klinkers en tegels) in beheer en onderhoud. Adequaat beheer (rechtmatig en doelmatig) beheer hiervan is noodzakelijk. Onder adequaat beheer worden verstaan de onderhoudscriteria en –normen ter voorkoming van kapitaalvernietiging, milieu- en/of energieverlies. Dat daarmee automatisch de thema's veiligheid, comfort en aanzien worden verbeterd ligt in de lijn der verwachting.

Beleidskader

Gemeentelijke Wegenzorg: ‘Beleidsplan Meerjarenonderhoud wegen 2012-2016’.

Initiatiefvoorstel over klein onderhoud wegen, fietspaden en trottoirs, 20 januari 2014

Doel

Aan de hand van een meerjaren onderhoudsprogramma en op basis van de gewenste kwaliteit laten we het wegenonderhoud uitvoeren. Bij de elementverharding blijven comfort en veiligheid enigszins onder de maat en deze hebben ook in 2016 extra aandacht nodig.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in januari 2014 een initiatiefvoorstel aangenomen voor het oplossen van kleine ergernissen in de openbare ruimte en met name in wegen, fietspaden en trottoirs. Dit initiatiefvoorstel heeft een definitief karakter in de begroting door structureel € 70.000 extra te reserveren voor het oplossen van deze ergernissen. De kosten voor het bestrijden van kleine ergernissen bedraagt € 100.000. Dit gebeurt in overleg met een vertegenwoordiging van de bewoners

Activiteiten 2016

Aan de hand van de weginspectie gegevens, uitgevoerd in het voorjaar van 2015, wordt het uitvoeringsprogramma 2016 vastgesteld. Samen met de aannemer wordt dan een maatregeltoets uitgevoerd en het definitieve programma vastgesteld.

Van het bestaande kunstwerkenareaal (bruggen) is in 2015 een risicoanalyse uitgevoerd en daaruit vloeien uitvoeringsmaatregelen voort.

Financiering en kosten

Voor het onderhoud van wegen en bruggen is een voorziening onderhoud wegen en bruggen aanwezig. Voor 2016 bedraagt de reguliere dotatie € 320.000. De dotatie voor de kleine ergernissen bedraagt € 70.000. Door het samenvallen van sommige onderhoudswerkzaamheden uit het reguliere onderhoud met het onderhoud kleine ergernissen kan volstaan worden met een dotatie van € 70.000, terwijl de onderhoudspost € 100.000 groot is. De jaarlijkse kosten voor onderhoud willen nogal eens fluctueren. Dit is een egalisatievoorziening en heeft als doel om de kosten over de diverse begrotingsjaren heen te egaliseren.

B3. Verlichting

Beleidskader

Gemeentelijk Openbaar verlichting Plan.

Doel

Het Gemeentelijk Openbaar verlichting Plan (GovP) is een plan dat de openbare verlichting in de gemeente brengt naar een gelijkmatig verlichtingsniveau dat voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Hierbij gaat het onder andere om het politiekeurmerk Veilig Wonen en het creëren van uniformiteit voor de verschillende kernen na de herindeling. De volgorde van werken is bepaald door de ouderdom van de lichtmasten en een zoveel mogelijk gelijkmatige jaarlijkse investering.

Activiteiten 2016

In 2015 stelt het college een uitvoeringsprogramma voor 2016 vast. Dit programma wordt in 2016 uitgevoerd. Ook is er in 2015 een actualisatie van het GovP opgesteld.

Financiering en kosten

De totale kosten van het plan zijn op ruim € 1.500.000 geraamd. De raad heeft op 15 december 2003 het GovP vastgesteld. Daarbij is besloten om voor de jaren 2004 tot en met 2013 jaarlijks een bedrag van € 153.400 te reserveren voor de renovatie van de openbare verlichting, te verhogen met een jaarlijkse indexering. De nog resterende kosten bedragen na de herziening € 1.201.470. Het huidige, geïndexeerde, jaarlijkse bedrag is € 170.000. Dit betekent dat bij gelijkblijvende investeringen de uitvoering mogelijk tot 2018 doorloopt.

Voor de openbare verlichting is geen reserve of voorziening aanwezig. De kosten worden gekapitaliseerd.

B4. Openbaar groen

Beleidskader

Meerjarig onderhoudsprogramma Groen (1998)
Groenstructuurplan 2003-2013

Doel

Aan de hand van een beeldbestek de gewenste kwaliteit van het groenonderhoud uit laten voeren.

Activiteiten 2016

Ergonbedrijven en de eigen buitendienst gaan in 2016 onderhoud plegen aan het openbaar groen aan de hand van een beeldbestek (waarin de gewenste kwaliteit is omschreven). Doorlopend moet het beeld voldoen aan de gestelde kwaliteit. Steekproefsgewijs wordt hierop gecontroleerd en indien nodig wordt er ingegrepen. De tijd die daarmee gewonnen wordt, zetten we in om werkzaamheden uit te voeren die voorheen door derden werden uitgevoerd.

Ook voorgenomen investeringen worden met het oog op het efficiënter inzetten van voertuigen en middelen teruggeschroefd.

Financiering en kosten

De kosten voor dit onderhoudsprogramma zijn opgenomen in reguliere posten van de begroting. De taakstellende bezuiniging is hierin verwerkt.

B5. Bos en natuurterreinen

Beleidskader

Bosnota 2003-2013

Doel

De bosnota geeft uiting aan geïntegreerd bosbeheer, waarbij de functies natuur, recreatie en houtproductie moeten leiden tot een gevarieerder beeld. Geïntegreerd bosbeheer gaat zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen, waarbij bijvoorbeeld grootschalige ingrepen zoals kaalkap en herplant worden vermeden.

Activiteiten 2015

De provinciale subsidie natuurbeheer (PSN) is voor de tweede periode van zes jaar toegekend. Aan de hand van het op te stellen werkplan 2016 worden de nodige beheer- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd.

Financiering en kosten

Kosten

De kosten van de bosnota zijn opgenomen in de exploitatie van de programmabegroting 2016. Verder streeft de gemeente naar een kostendekkend beheer op basis van subsidies en inkomsten uit houtoogst.

B6. Speelsterreinen

Beleidskader

Speelruimtenota

Doel

Het creëren en behouden van veilige speelplekken, mede tot stand gekomen in samenspraak met buurtbewoners.

Activiteiten 2016

Naast het twee keer per jaar inspecteren en daaruit voortvloeiend herstel of vervanging wordt verder gegaan met het herstel van de ondergronden, waarbij het gaat om het reinigen en/of aanvullen van het zand.

Renovatie en onderhoud van speelplekken pakken we steeds vaker in overleg met omwonenden op. Het betrekken van burgers bij zaken die spelen in hun directe leefomgeving is een ontwikkeling die omarmd wordt.

Financiering en kosten

De onderhoudskosten van de speelplekken zijn opgenomen in de exploitatie van de programmabegroting 2016.

B7. Gemeentelijke gebouwen

Beleidskader

Onderhoudsniveaus en meerjaren onderhoudsplanningen gemeentelijke objecten, 26 augustus 2014

Doel

Aan de hand van de opgestelde meerjaren onderhoudsplanning de gemeentelijke panden en objecten in de vastgestelde staat van onderhoud te brengen en houden.

Activiteiten 2016

Voor 2016 staat de uitvoering van het onderhoudsplan 2016 op het programma. Met het vaststellen van de onderhoudsniveaus en de uitvoeringsplannen heeft het college eveneens besloten de gemeenteraad elke twee jaar te informeren over de stand van zaken. De eerstvolgend keer is gepland voor januari 2016.

Kosten

De gemeentelijke gebouwen worden gefinancierd door twee interne fondsen: de voorziening gemeentelijke accommodaties en de voorziening gemeentelijke gebouwen. Het doel van deze twee voorzieningen is de jaarlijkse storting gelijk te doen (egaliseren), omdat de uitgaven per jaar sterk fluctueren.

De jaarlijks storting in beide voorzieningen samen is in overeenstemming met de vastgestelde onderhoudsplannen.

Onderhoud Kapitaalgoederen				
Omschrijving	Lasten 2016	Lasten 2017	Lasten 2018	Lasten 2019
B1 Riolering	440.844	699.530	720.887	839.405
B2 Wegbeheer	349.405	349.799	350.197	350.599
B3 Verlichting	27.835	28.114	28.395	28.679
B4 Openbaar groen	195.642	197.600	199.577	201.573
B5 Bos en natuurterreinen	5.652	5.708	5.765	5.822
B6 Speel terreinen	19.636	19.832	20.030	20.230
B7 Gemeentelijke gebouwen	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal	1.289.014	1.550.583	1.574.851	1.696.308

Paragraaf C. Financiering

C1. Inleiding

De treasuryfunctie beheert de benodigde middelen voor de uitvoering van de diverse programma's. Onder de treasuryfunctie valt niet het garanderen van rente en aflossing van geldleningen van derden; deze worden per verzoek aan het bestuur voorgelegd. De treasuryfunctie is onderhevig aan de regelgeving zoals die is vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Het aantrekken en uitzetten van gelden is enkel toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Het risicobeheer vindt zijn grondslag in een risicomijdend beleid. Kenmerkend voor de treasury functie is dat deze dient te zorgen voor voldoende financiële middelen om de gemeentelijke taken naar behoren uit te kunnen oefenen. Dit met als uitgangspunt dat de kosten zo laag mogelijk worden gehouden en om het rendement te optimaliseren. Een groot gedeelte van de treasuryfunctie is uitbesteed aan de huisbankier. Met de BNG is een financieringsovereenkomst voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer afgesloten. Deze overeenkomst wordt voor telkens een jaar stilzwijgend verlengd. Op de door de gemeente bij de BNG aangehouden bankrekeningen wordt een saldo- en rentecompensatiecircuit toegepast.

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet tot schatkistbankieren (zonder leenfaciliteit) voor decentrale overheden. Met schatkistbankieren worden de risico's van beleggen tot nul gereduceerd. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten en daalt de staatsschuld. Gemeenten zijn verplicht om overtollige middelen bij de Nederlandse Staat aan te houden.

C2. De kasgeldlimiet

Per ministeriële regeling geeft het ministerie aan tot welk bedrag een gemeente mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage van het totaal van de begroting, zijnde momenteel 8,5 %. Als de gemeente deze kasgeldlimiet structureel overschrijdt, dient ze de kortlopende schuld om te zetten in een langlopende schuld. Met name bij korte financiering loopt de gemeente renterisico. Van de ene kant voorkomt de gemeente grote fluctuaties in de rentelasten door deze financieringsvorm in te kaderen. Van de andere kant is de gemeente sinds de invoering van de Wet FIDO flexibeler en krijgt ze grotere vrijheid om het cashmanagement vorm te geven. Na afloop van ieder kalenderkwartaal wordt de gemiddelde netto vlottende schuld getoetst aan de kasgeldlimiet.

Netto vlottende schuld

De netto vlottende schuld is als volgt opgebouwd:

- opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar;
- schuld in rekening-courant;
- gelden van derden gestort in kas voor een termijn korter dan één jaar;
- overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Dit onder aftrek van:

- contante gelden in kas;
- tegoeden in rekening-courant;
- overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar.

De verwachte kasgeldlimiet voor 2016 staat weergegeven in onderstaande tabel:

Kasgeldlimiet (bedragen * 1.000)	2016
Begrotingstotaal	29.916
De verwachte limiet is 8,5 %	2.543

C3. De renterisiconorm en de leningenportefeuille

Conform de Wet FIDO moet de gemeente voldoen aan de rente risiconorm. Het stellen van een rente risiconorm moet zorgen voor een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, zodat de gemeente niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de portefeuille moet herfinancieren en daardoor grote renterisico's loopt. De leningenportefeuille moet gelijkmatig over de jaren vervallen. Voor gemeenten geldt momenteel een renterisiconorm van 20% over het begrotingstotaal. In onderstaande tabel staat de verwachte rente risiconorm voor de komende jaren weergegeven:

Renterisiconorm (bedragen * 1.000)	2016
Begrotingstotaal	29.916
De verwachte norm is 20 %	5.983

Het verwacht renterisico is als volgt te bepalen:

Renterisico (bedragen * € 1.000)	2016	2017	2018	2019
<i>Renteherzieningen</i>				
Renteherziening op vaste schuld o(pgenomen) g(eld)				
Renteherziening op vaste schuld uitstaand geld (aan o/g)	0	0	0	0
<i>Aflossingen</i>	1.549	1.505	1.505	1.505
Renterisico	1.549	1.505	1.505	1.505
Renterisiconorm 2015	5.983	5.983	5.983	5.983
Ruimte onder de norm	4.434	4.478	4.478	4.478

Toelichting

In de tabel is rekening gehouden met het aangaan van een langlopende lening van € 1 miljoen op 1 oktober 2015 en nog eens een lening van € 1,5 miljoen op 1 juli 2016.

C4. Renteprognose

Rentevisie BNG

Onderstaande verwachting is afkomstig uit Economisch Beeld van 21 september 2015 van de BNG.

“De internationale conjunctuur blijft zich de komende jaren naar verwachting gematigd ontwikkelen.

Het conjunctuurherstel in de eurozone zet door. Voor dit jaar verwachten we een economische groei van 1,5%. In 2016 zou de groei nog wat hoger kunnen uitkomen, namelijk op circa 1,8%.

De Nederlandse economie groeit in 2016 met circa 2,5%, 0,5% meer dan in 2015. De inflatie neemt toe van 0,6% in 2015 naar 1,4% in 2016.

De ECB zal een ruim monetair beleid blijven voeren. De lange rentetarieven zullen onder invloed van het gematigde economisch herstel naar verwachting wat gaan ophopen.”

De percentages voor de driemaands interbancair (die de banken onderling hanteren) van de Eurozone en de tienjaars staat van Nederland zien er als volgt uit:

Omschrijving	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Progn.
									Stand	ultimo
									21 sep	2016
3 maands interbancair	4,70%	2,90%	0,70%	1,00%	1,40%	0,27%	0,28%	0,08%	-0,04%	0,10%
10 jaars staat	4,30%	2,90%	3,60%	3,10%	2,20%	1,85%	2,22%	0,59%	0,83%	1,60%

Dit zijn niet de rentepercentages waartegen de gemeente kan lenen, maar geeft wel een indruk van de rente-ontwikkeling aan.

Rente gemeente Heeze-Leende

De rentepercentages voor de nieuw aan te trekken leningen in de begroting zijn als volgt:

- lening € 1 miljoen per 1 oktober 2015 met een looptijd van 25 jaar tegen 1,75%;
- lening € 1,5 miljoen per 1 juli 2016 met een looptijd van 25 jaar tegen 2,5%.

Deze rentepercentages zijn gebaseerd op de actuele rentepercentages van de BNG gehanteerd voor gemeenten per 22 juni 2015 en een inschatting van de toekomstige rente-ontwikkeling.

Voor de investeringen hanteert de gemeente een gemiddelde rekenrente van 4%. Dit percentage wordt ook gebruikt voor de bespaarde rente op reserves en voorzieningen. De gemeente gaat uit van totaalafinanciering en sluit geen afzonderlijke leningen af voor iedere nieuwe investering.

De rekenrente is een gewogen gemiddelde van de rente die wij betalen over onze leningportefeuille.

De rekenrente wordt niet jaarlijks bijgesteld, maar moet een gelijkmatig verloop over de jaren laten zien.

Momenteel trekt de rente weer aan, waardoor er geen aanleiding is om de rekenrente bij te stellen. Omdat de rekenrente zowel voor de lasten als de baten wordt gehanteerd, levert een verlaging van de rekenrente geen besparing op. Besparingen kunnen alleen gerealiseerd worden door omzetten van leningen tegen een lagere rente (de werkelijk te betalen rente).

C5. Het EMU-saldo

Nederland maakt deel uit van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Binnen de EMU hanteert men het begrip EMU-saldo. In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat een land maximaal een EMU-tekort van 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag hebben. De gehele overheid (rijk, lokale overheden en sociale fondsen) vormt het EMU-saldo. Gemeenten beïnvloeden dus mede het EMU-saldo van Nederland.

In december 2013 is de wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) van kracht geworden. Gevolg is dat er een macroplafond geldt voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. De hoogte van dit plafond is niet vast, maar wordt na bestuurlijk overleg voor een bepaalde periode overeengekomen.

Elke gemeente heeft daarnaast een individuele EMU-referentiewaarde (afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten). Deze wordt in de septembercirculaire gemeentefonds aan gemeenten bekend gemaakt.

De wet Hof heeft grote gevolgen voor de gemeentelijke vrijheid tot het doen van investeringen (ook al zou men daar in het verleden reserves voor hebben opgebouwd).

C6. Het risicoprofiel

De gemeente Heeze-Leende heeft gekozen voor een laag risicoprofiel. Voor wat betreft het renterisico is in het algemeen een rentetypische looptijd van vijf jaar het meest ideaal. Voor specifieke investeringen dient de afschrijvingstermijn bepalend te zijn voor de looptijd van de aan te trekken lening. De gemeente probeert echter altijd het meerjarenperspectief aan te houden. De treasuryfunctie zal zoveel mogelijk met deze uitgangspunten rekening houden, waarbij alles staat of valt met de informatie vanuit de organisatie.

In 2010 is met onze huisbankier de BNG een financieringsovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst heeft tot gevolg dat het liquiditeitsrisico praktisch gezien gering is. Openstaande debiteuren hebben de voortdurende aandacht van de invorderingsfunctie. De gemeente loopt het kredietrisico (het risico dat de gemeente uitstaande gelden niet of niet tijdig int) relatief gezien over een gering bedrag. Dit kredietrisico is grotendeels afgedekt. Men kan hierbij denken aan verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren (slechts één lopende lening; er worden geen nieuwe leningen afgesloten) en verstrekte leningen aan culturele instellingen en gemeenschappelijke regelingen. De leningen waarvoor de gemeente borg staat, dienen de publieke taak, zoals leningen aan de woningbouwcorporatie en aan de coöperatie HSL(net). Valuta- en koersrisico's worden niet gelopen.

De gemeente Heeze-Leende heeft via haar deelneming aan Heeze De Bulders B.V. samen met BNG Gebiedsontwikkeling B.V. opgericht De Bulders Woningbouw B.V. en De Bulders Woningbouw C.V. De gemeente Heeze-Leende verzorgt de voorfinanciering van de al reeds verworven en nog te verwerven gronden. Afhankelijk van de fasering in verwerving en de snelheid van vervreemding kan hier een behoorlijk beslag op de financiële capaciteit worden gelegd. Hierbij is wel opgemerkt dat de rentelast uiteindelijk door de CV/BV wordt gedragen.

Paragraaf D: Bedrijfsvoering

D1. Organisatieontwikkeling

Door alle ontwikkelingen die er op ons afkomen als gevolg van de brede samenwerking in de regio, de decentralisaties, bezuinigingen en digitalisering is het van belang dat onze organisatie flexibel en dynamisch is en blijft. Daardoor kunnen we ons, als de omgeving daarom vraagt, makkelijk aanpassen.

De samenwerking op bedrijfsvoering met de A2-gemeenten heeft, als gevolg van de besluitvorming in de gemeenteraad van de gemeente Valkenswaard, vertraging opgelopen. Hierdoor is de geplande overgang van bedrijfsvoering naar de A2 uitgesteld en deze vindt waarschijnlijk plaats per 1 januari 2017. In 2016 wordt verder gegaan met de invoering van het implementatieplan zodat de overgang ook daadwerkelijk kan plaatsvinden.

In 2016 zetten we de ingezette doorontwikkeling van digitaal en zaakgericht werken voort. Doelstelling hiervan is om de efficiency binnen de organisatie te vergroten, de samenwerking tussen de diverse afdelingen te vergroten en de dienstverlening aan de burger te verbeteren. De doorontwikkeling van digitaal en zaakgericht werken is belangrijk voor de organisatie. Dit vraagt namelijk een andere manier van werken van de medewerkers maar het heeft ook gevolgen voor de werkprocessen en manier van organiseren.

Het verbeteren van de dienstverlening staat hoog op de agenda (zie programma Fundament). Dit vraagt een verdere professionalisering van de organisatie. In 2016 staat het nieuwe werken en de invoering van competentie management op de planning.

D2. Personeel en Organisatie

Personeel

In de kadernota 2014-2017 is een bezuinigingstaakstelling voor personeel opgenomen van €180.000,- per 2015. In 2014 is een bezuinigingsplan gemaakt om deze bezuiniging te kunnen realiseren. Dit plan is uitgevoerd maar heeft nog niet geleid tot het realiseren van de volledige bezuinigingstaakstelling. In 2016 wordt het restant van deze taakstelling verder gerealiseerd.

De genoemde samenwerking en bezuinigingen maken veel medewerkers in de organisatie onzeker over hun toekomst. Doordat er steeds meer bezuinigd wordt en de ontwikkelingen in een hoog tempo invloed hebben op de hoeveelheid werk en de manier van werken, loopt de werkdruk op sommige plaatsen in de organisatie op. Onder andere hierdoor is het ziekteverzuim in 2014 en 2015 hoog geweest. Extra aandachtspunt voor 2016 is dan ook het terugdringen van het ziekteverzuim met aandacht en zorg voor ons personeel.

Functieboek, competentie management en HR-gesprekscyclus

In 2014 hebben de colleges van de gemeenten Cranendonck, Valkenswaard en Heeze-Leende en de directie van de GRSA2 besloten een gezamenlijk traject te starten voor invoering van een gezamenlijk nieuw functieboek conform de systematiek van HR21, het daarbij horende competentiewoordenboek en een passende gesprekscyclus. Het project heeft onder andere door capaciteitsproblemen vertraging opgelopen en de uitvoering is in 2015 verder opgepakt. In 2016 wordt HR21 ingevoerd.

CAO gevolgen

In 2014 is er overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO. In deze CAO is onder andere de modernisering van het beloningshoofdstuk (hoofdstuk 3) opgenomen. Met ingang van 1 januari 2016 wordt dit nieuwe beloningshoofdstuk ingevoerd. Naar verwachting heeft dit geen toename van de loonkosten tot gevolg. Op basis van de CAO heeft een medewerker per jaar recht op een individueel loopbaanbudget van €500 ter bevordering van zijn inzetbaarheid en arbeidsmarktpotentie. Op verzoek van de ondernemingsraad zet Heeze-Leende dit in 2015 en 2016 in voor de Heeze-Leende academie, in samenwerking met HEMA. Dit is gebaseerd op e-learning, waarbij medewerkers een uiteenlopend aantal cursussen online kunnen volgen en afsluiten met een toets.

Loonkostenontwikkeling

Voor het bepalen van de loonkosten wordt de CAO gevolgd. Mocht er geen geldende CAO zijn voor het begrotingsjaar dan worden de loonkosten berekend aan de hand van de indexcijfers van het CPB.

De huidige CAO loopt af op 31 december 2015. Voor de loonkosten van 2016 is gekeken naar de actuele cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP) 2015. Deze cijfers worden ook gebruikt in de Meicirculaire van het Gemeentefonds.

In de Meicirculaire 2015 is voor het bepalen van de hoogte van het Gemeentefonds in 2016 rekening gehouden met een loonstijging van 2%. In de begroting 2016 is hiermee rekening gehouden bij het berekenen van de loonsom.

Voor 2017 en verdere jaren zijn geen indexcijfers bekend. Voorlopig worden de huidige indexcijfers gehanteerd, namelijk 1% per jaar.

Normalisering rechtspositie ambtenaren

Al jaren wordt er gesproken over de normalisering van de rechtspositie van de ambtenaren. In 2014 is hiertoe een initiatiefwet aangenomen. Er moet echter nog steeds besluitvorming plaatsvinden in de Eerste Kamer. Wanneer hiertoe wordt besloten, heeft dit gevolgen voor de lokale regelingen van Heeze-Leende op het gebied van P&O en op het personeelsbeleid. Op dit moment is echter onduidelijk wanneer hierover besluitvorming en normalisering plaatsvinden. Ook is nu nog onduidelijk wat de (financiële) consequenties zijn.

Wijziging in kosten bestuur

Wij hebben noch voor wachtgeld van bestuurders noch voor pensioenvoorzieningen ex-bestuurders middelen beschikbaar. De accountant heeft in de managementletter expliciet aanbevolen om voor de groep oud-wethouders die met pensioen zijn een voorziening op te nemen en deze structurele lasten uit de begroting te halen. Er is inmiddels een voorziening gevormd. Deze voorziening moet echter worden gevuld. Hierover volgt een apart voorstel.

Arbodienstverlening

Per 1 januari 2015 hebben de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende, Valkenswaard en de GRS- A2 een nieuwe arbodienstverlener namelijk Arbo Vitale bv. De aanbesteding is gezamenlijk met de A2-gemeenten opgepakt met als doelstelling een dienstverlening met een gelijkwaardig niveau voor alle partijen en met dezelfde condities en voorwaarden.. Er is een contract opgesteld voor twee jaar waarbij we de mogelijkheid hebben om vier keer met een jaar te verlengen.

D3. Informatievoorziening en Automatisering (I&A)

Het (bedrijfs-)onderdeel Informatievoorziening en Automatisering (I&A) is ondergebracht bij de Samenwerking A2-gemeenten. De gemeente Heeze-Leende en uiteraard ook de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard worden geconfronteerd met een groot aantal ontwikkelingen (onder meer het stelsel van basisregistraties, decentralisaties sociaal domein) die het noodzakelijk maken de ICT omgeving hiervoor continue verder door te ontwikkelen. Daarnaast kent elke gemeente ook zijn eigen ambities om de dienstverlening naar burgers en bedrijven verder te ontwikkelen. Hiervoor zijn passende ICT systemen een randvoorwaarde.

Verder constateren we diverse maatschappelijke trends en ontwikkelingen waarbij adequate I&A voorzieningen van belang zijn, zoals:

- Social media (Twitter, Facebook, Yammer etc.)
- Cloud Computing, hosting systemen, applicaties en webservices
- Digitaal werken, papierluw vergaderen (Het nieuwe werken)
- Bring Your Own Device (onder andere tablet computers)
- Open Source software

De samenwerking van de drie A2 gemeenten op I&A gebied moet bijdragen aan:

- de vermindering van kwetsbaarheid door het zoveel mogelijk beleggen van kennis, kunde en vaardigheden bij meerdere I&A medewerkers, evenals het vastleggen hiervan
- de versterking van de kwaliteit van dienstverlening door het inzetten op een professionele I&A bedrijfsvoering en dienstverlening, gebaseerd op bewezen methodieken en door het samen met de organisaties doorontwikkelen van de digitale bedrijfsvoering en digitale balie
- het verbeteren van de efficiency van processen door het aanbieden van zoveel als mogelijk gezamenlijke A2 brede ICT oplossingen

De gezamenlijke A2 afdeling I&A heeft primair tot doel de deelnemende gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen, verbeteren en uitvoering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven, de interne bedrijfsvoering

en het invullen van de gemeentelijke en landelijke overheidsdoelstellingen op het gebied van informatievoorziening en automatisering.

In deze omgeving is de gezamenlijke A2 afdeling I&A verantwoordelijk voor de uitvoering van de informatievoorziening (beleidsvoorbereiding, consultancy, advisering en projectleiding/participatie) en automatisering (inkoop, ontwikkeling, onderhoud, beheer en exploitatie van ICT systemen waaronder hardware, software, telefonie, netwerkinfrastructuren en het applicatiebeheer voor gezamenlijke A2-toepassingen) voor de drie A2 gemeenten.

Dit doet I&A door:

- de ondersteuning vanuit A2 I&A professioneel uitvoeren conform de dienstverlenings-afspraken
- I&A consultancy/advies aanbieden aan het management van de gemeenten
- implementatie en beheer van één gezamenlijke technische ICT infrastructuur waardoor elke werkplek toegang geeft tot de benodigde ICT toepassingen
- initiëren en stimuleren van keuze en selectie voor gezamenlijke toepassingen en implementatie daar waar mogelijk en harmonisatie van bestaande ICT applicaties
- mede uitvoering geven aan de diverse overheidsprogramma's voor de gemeenten
- uitwerking informatiebeleidsplan en I&A jaarwerkplannen voor de A2 gemeenten
- deelnemen aan de benchmark om zodanig het kostenniveau, maar ook het kwaliteitsniveau ten opzicht van de landelijke gemiddelden te kunnen vergelijken.

D4. Interne Communicatie

De ontwikkelingen rondom de A2 samenwerking en het programma Focus maken dat (interne) communicatie een speerpunt blijft in de organisatie.

Bij de implementatie van bedrijfsvoering in de GR A2 gaan werkgroepen aan de slag om, onder leiding van een kwartiermaker, een afdeling vorm te geven, werkprocessen te beschrijven en systemen op elkaar af te stemmen. Ondertussen moet de dienstverlening (going concern) ook op peil blijven. Er komen drie organisatieculturen bij elkaar, met eigen processen, gewoonten en procedures en het vergt veel afstemming om in een dergelijk complex verandertraject mensen goed mee te nemen. Er komt een uitgebreid communicatietraject, waarin ook de communicatie in de achterblijvende organisaties aandacht krijgt.

Het verbeteren van onze dienstverlening staat centraal in programma Focus. De deelprojecten, met elk een eigen planning, fasering en specifieke aandachtspunten vragen om eigen communicatietrajecten. Daarnaast is het van belang om ook de dwarsverbanden en de samenhang tussen alle deelprojecten goed voor het voetlicht te krijgen. Dit is noodzakelijk voor de betrokkenheid van medewerkers en de borging van de behaalde resultaten in de organisatie.

Voor de algemene interne communicatie komt iedere zes weken een digitale nieuwsbrief 'Beter om te weten' uit, waarin de belangrijke ontwikkelingen worden beschreven. Via de afdelingsoverleggen stelt het MT de medewerkers in de gelegenheid om vragen te stellen over wat in de nieuwsbrief staat, om ook de mondelinge communicatie te waarborgen.

Paragraaf E. Verbonden partijen

E.1. Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) is aangegeven dat in de begroting een paragraaf Verbonden partijen moet zijn opgenomen. Verbonden partijen zijn rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Samengevat kunnen er tenminste drie redenen worden genoemd waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

- Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking;
- Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek;
- Om efficiencyvoordelen te behalen.

Een samenwerking kan in de vorm van de oprichting van een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie plaatsvinden. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een NV of een BV. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW) zijn op deze samenwerking van toepassing. Als wordt gekozen voor samenwerking op grond van het publiekrecht dan geldt het regime van de Wet gemeenschappelijke regeling (WGR).

E.2. Gemeenschappelijke regelingen

1. Samenwerkingsverband A2 gemeenten

Visie/doel	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van: - Werk en Inkomen; - Informatievoorziening en Automatisering; - Juridisch zaken.			
Taken				
Deelnemende partijen	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard			
Bestuurlijk belang	Wethouder Werk & Inkomen: lid AB Wethouder Financiën: lid AB Burgemeester: voorzitter AB en DB			
Vestigingsplaats	Heeze			
Financieel belang	22,8%			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	1.747.000	1.747.000	1.765.000	1.783.000
W&I	528.000	524.000	530.000	535.000
I&A	1.060.000	1.065.000	1.076.000	1.087.000
Juza	158.000	157.000	159.000	160.000
Opmerkingen	In de raad van 22 juni 2015 is besloten om een bedrag op te nemen voor de in de zienswijze opgenomen mutaties, naast de hierboven genoemde bijdrage. Hiervoor is een extra bedrag geraamd van € 42.000.			
Ontwikkelingen	- De medewerkers van P&O van de drie gemeenten werken al samen sinds eind 2014 op basis van detachering aan de GRSA2, - Samenwerking Bedrijfsvoering met ingang van 2017 (implementatieplan, raadsbesluit januari 2015, wijziging GR in september 2015)			
Financiële informatie:				
Resultaat 2014	-/- € 273.000 (2013: € 132.000)			

Eigen vermogen 31-12-2014	€ -/- 141.132 (2013 € 131.637)
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 1.876.640 (2013: € 1.794.938)
Solvabiliteit eind 2014 (EV/TV)	-/- 8% (2013: 6,8%)

2. Metropoolregio Eindhoven

Visie/doel	De gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van economie, ruimte en mobiliteit gezamenlijk in voor hun inwoners.			
Taken				
Deelnemende partijen	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiging in de diverse werkgroepen in het nieuwe MRE-model is geregeld vanuit de A2 samenwerking.			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	Het SRE rekent met een bijdrage voor de gemeente Heeze-Leende voor 2016 van € 202.864 (Brainport Development, het SRE Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum (RHCe)).			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	€ 202.864	€ 202.864	€ 202.864	€ 202.864
Opmerkingen	In vergelijking met vorig jaar is er geen bijdrage meer voor 'oud' SRE. Voor het begrotingsjaar 2016 is besloten om geen indexering toe te passen en geen nacalculatie over het jaar 2013 te verrekenen.			
Ontwikkelingen	In het Algemeen Bestuur (AB) van 25 februari 2015 is de metropoolregio Eindhoven (MRE) van start gegaan. De 21 gemeenteraden hebben de GR vastgesteld en het AB heeft de Regionale Agenda 2015-2018 vastgesteld. De gemeenteraden vragen nadrukkelijk aandacht voor het democratisch gehalte van de MRE.			
Financiële informatie (uit jaarrekening 2014 SRE):	Het positief resultaat wordt sterk beïnvloed door een storting van 2,4 miljoen in de reorganisatievoorziening. Zonder deze storting zou het resultaat 2,9 miljoen positief zijn geweest			
Resultaat 2014	€ 540.910 (2013: -/- € 2.987.510).			
Eigen vermogen 31-12-2014	€ 6.929.090 (31 december 2013: € 7.276.356)			
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 187.978.151 (31 december 2013: € 190.528.941).			
Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)	3,6% (31 december 2013: 3,7%)			

3. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Visie/doel	Op 1 juni 2013 is ODZOB van start gegaan. Het Landelijk Basistakenpakket (verplicht gestelde taken) heeft betrekking op milieuvergunningen en toezicht op bepaalde milieu-inrichtingen. Daarnaast kunnen de deelnemers verzoektaken aan ODZOB overdragen op het gebied van welstand, archeologisch onderzoek en externe veiligheid. De GR heeft tot doel de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieu- en aanverwante onderwerpen te verbeteren en efficiënter te maken.			
Taken	Landelijk Basistakenpakket Verzoektaken Collectieve taken			
Deelnemende partijen	Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	Het openbaar lichaam heeft een algemeen bestuur (AB). Gedeputeerde Staten en de colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het AB aan. Het dagelijks bestuur bestaat uit minmaal drie en maximaal zes leden, onder wie de voorzitter en worden door en uit het AB gekozen.			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	0,7%			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	€ 108.952	€ 108.952	€ 100.845	€ 100.845
Landelijke basistaken	€ 60.687	€ 60.687	€ 60.687	€ 60.687
Verzoektaken	€ 33.910	€ 33.910	€ 33.910	€ 33.910
Collectieve taken	€ 6.248	€ 6.248	€ 6.248	€ 6.248
Intensiveringsbudget	€ 8.108	€ 8.108		
Opmerkingen	Bij de oprichting van de ODZOB in 2013 heeft de dienst een efficiency/besparingstaakstelling van 3% per jaar meegekregen voor de jaren 2015, 2016 en 2017. Na medio 2017 eindigt de afspraak om de garantiesalarissen aan de latende partijen door te belasten. Ook het beoogde intensiveringbudget vervalt na 2017. Dit heeft tot gevolg dat voor de jaren 2017 en volgende jaren taakstellingen opgenomen zijn waardoor de meerjarenbegroting sluitend is. Het bestuur gaat deze taakstellingen de komende jaren nader concretiseren.			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:				
Resultaat 2014	€ 631.194 (2013: € 402.122)			
Eigen vermogen 31-12-2014	€ 1.033.316 (2013: € 402.122).			
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 6.754.377 (2013: € 7.373.269)			
Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)	15,3% (2013 5,5%)			

4. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD-BZO)

<i>Visie/doel</i>	<p>Per 1 januari 2008 is de GGD Zuidoost-Brabant gefuseerd met de GGD Eindhoven en is de GGD Brabant-Zuidoost ontstaan.</p> <p>De GGD Brabant-Zuidoost streeft ernaar om, door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners, een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun leven en de zelfredzaamheid te vergroten. De GGD wil een proactieve, innovatieve, professionele, betrouwbare en resultaatgerichte organisatie zijn.</p>			
<i>Taken</i>	<p>De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en snelle interventie. Deze komt tot stand vanuit de wens van de klant en in dialoog met haar opdrachtgevers en samenwerkingspartners.</p>			
<i>Deelnemende partijen</i>	<p>De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</p>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<p>In het Algemeen Bestuur van de GGD zijn deelnemende gemeenten vertegenwoordigd.</p>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<p>Helmond</p>			
<i>Financieel belang</i>	<p>De GGD rekent met een bijdrage voor de gemeente Heeze-Leende voor 2016 van € 244.642 (reguliere bijdrage en pubercontactmoment).</p> <p>Daarnaast een bijdrage van € 1.257 voor sociaal plan reorganisatie. Deze bijdrage wordt achteraf afgerekend op basis van de werkelijke kosten.</p>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	2016	2017	2018	2019
<i>Totaal</i>	€ 245.899	€ 245.899	€ 245.899	€ 245.899
<i>Reguliere bijdrage</i>	€ 233.049	€ 233.049	€ 233.049	€ 233.049
<i>Pubercontactmoment</i>	€ 11.593	€ 11.593	€ 11.593	€ 11.593
<i>Sociaal plan reorganisatie</i>	€ 1.257	€ 1.257	€ 1.257	€ 1.257
<i>Opmerkingen</i>	<p>De GGD is de afgelopen jaren ook geconfronteerd met afnemende contracttaken, gecombineerd met een afname van baten. De financiële risico's worden steeds nadrukkelijker terwijl het weerstandsvermogen minimaal is.</p>			
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Om risico's te beheersen ontwikkelt de GGD een actief risicomanagement.</p>			
<i>Financiële informatie:</i>				
<i>Resultaat 2014</i>	<p>€ 138.756 (2013: € 65.333).</p>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<p>€ 2.282.236 (31 december 2013: € 2.075.866).</p>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<p>€ 12.592.970 (31 december 2013: € 13.668.510).</p>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<p>15,3%</p>			

5. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Visie/doel	<p>Met ingang van 2010 is de Brandweezorg Eindhoven en met ingang van 1 januari 2011 de Brandweezorg Helmond bij de Veiligheidsregio ondergebracht.</p> <p>De veiligheidsregio's in ons land nemen beslissingen ten aanzien van de voorbereiding op en de bestrijding van zware ongevallen, branden, rampen en crises.</p>			
Taken	<p>In de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost zijn ondergebracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Multidisciplinaire Crisisbeheersing, - de Regionale Brandweer, - het bureau Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), - de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) en - de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK). 			
Deelnemende partijen	<p>De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</p>			
Bestuurlijk belang	Burgemeester lid AB			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	2,0%			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	€ 805.287	€ 749.772	€ 699.006	€ 699.006
Basisbijdrage	€ 796.882	€ 741.367	€ 690.601	€ 690.601
Bijdrage Oranje Kolom	€ 6.363	€ 6.363	€ 6.363	€ 6.363
Bijdrage gem. rampenbestr.	€ 1.346	€ 1.346	€ 1.346	€ 1.346
Bijdrage Bevolkingszorg	€ 696	€ 696	€ 696	€ 696
Opmerkingen	<p>Deze bijdrage is inclusief indexering 2016, bezuiniging jaarschijf 2016 en effect model Deurne. Alle bedragen voor 2017 en verder zijn prijspeil 2016.</p>			
Opmerkingen	<p>In deze bijdrage zijn nog niet de effecten rondom de Toekomstvisie Brandweezorg en een substantiële vermindering van de begrotingsomvang meegenomen. Deze bevinden zich nog in een besluitvormingstraject c.q. de contouren zijn nog onderwerp van gesprek.</p> <p>Ook de uiteindelijk te hanteren verdeelsleutel voor de berekening van de bijdrage voor de individuele gemeenten kan nog onderhevig zijn aan nadere besluitvorming.</p>			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:				
Resultaat 2014	€ 3.357.000 (2012: € 1.920.514).			
Eigen vermogen 31-12-2014	€ 7.498.079 (31 december 2013: € 5.485.650).			
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 28.666.527 (31 december 2013: € 28.648.945).			
Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)	26% (2013 19%)			

6. Ergon - Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven

Visie/doel	Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE).			
Taken	<p>Binnen de gemeenschappelijke regeling zijn de volgende rechtspersonen aanwezig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening (BWSW) te Eindhoven; - EB Holding BV te Eindhoven met deelnemingen in: <ul style="list-style-type: none"> • Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%; • Hoveniersbedrijf Groenhoven BV Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten); • EB Support BV te Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten). 			
Deelnemende partijen	De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie (geen deelnemer).			
Bestuurlijk belang	Het college is met de wethouder Werk & Inkomen vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en Ergon			
Vestigingsplaats	Eindhoven			
Financieel belang	Vanuit de Integratie-uitkering Sociaal Domein (Gemeenfonds) ontvangt de gemeente Heeze-Leende een bedrag van € 1.210.057 hiervoor. Dit bedrag wordt doorgesluisd naar Ergon			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	€ 1.210.057	€ 1.112.547	€ 1.022.011	€ 955.273
Opmerkingen	Zie 'Financieel Belang'			
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking. Een stop van de instroom in de Wsw is daar een onderdeel van. Dit betekent dat er ook geen mensen meer instromen bij Ergon. Zonder ingrijpen verliest ze haar bestaansrecht en wordt de organisatie een sterfhuis. Dit zorgde in 2014 voor onzekerheid bij de medewerkers van Ergon. Binnen de deelnemende gemeenten vindt nog discussie plaats hoe de toekomst van Ergon eruit moet komen zien. Naar verwachting zal in de 2 ^e helft van 2015 voor de periode 2016 – 2019 een nieuw strategisch plan worden opgesteld waarin de rol van Ergon voor de komende jaren duidelijk moet worden. Voor 2016 wordt er voorshands vanuit gegaan dat Ergon in enige mate de instroom gaat verzorgen van arbeidsgehandicapten vanuit de Participatiewet.			
Financiële informatie:				
Resultaat 2014	€ 2.266.000; (2013: € 862.000).			
Eigen vermogen 31-12-2014	€ 7.733.000 (31 december 2013: € 5.657.000).			
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 5.640.000 (31 december 2013: € 8.220.000).			
Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)	57,8%			

Volledigheidshalve nog de volgende opmerkingen over verbonden partijen uit het verleden waar de gemeente inmiddels geen belang meer in heeft, maar waar de financiële afwikkeling nog van voortduurt.

7. Gemeenschappelijke Regeling Hypotheekfonds Noordbrabantse Gemeenten (HNG)

Gedurende 25 jaar (1996 tot en met 2020) ontvangt de gemeente jaarlijkse termijnen voortvloeiend uit de verkoop aandelen HNG. De jaarlijkse termijn, de zogenaamde aflossing zero coupon leningen, bedraagt € 59.660 (waarvan € 2.285 vanaf de herindeling via de gemeente Cranendonck wordt ontvangen). De deelnemende gemeenten hebben ingestemd met de opheffing van HNG.

8. Gemeenschappelijke Regeling Bestuursacademie Zuid-Nederland in liquidatie

De vereffeningcommissie geeft in haar mededeling van 3 augustus 2015 aan dat in 2015 de liquidatiebalans zal worden opgesteld.

In de mededeling van 13 maart 2015 over de afwikkeling staat dat verwacht wordt dat € 0,10 per inwoner van de voorlopige bijdrage uit 2002 (was € 1,80 per inwoner) kan worden terugbetaald.

Deze uitbetaling van het liquidatievermogen is voorzien voor het vierde kwartaal 2015.

E.3. Deelnemingen

1. Heeze De Bulders B.V.

<i>Visie/doel</i>	<i>De activiteiten omvatten het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van en adviseren aan, evenals het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke vorm dan ook.</i>			
<i>Taken</i>	<i>Via Heeze De Bulders B.V. heeft de gemeente Heeze-Leende een 50% belang genomen in De Bulders Woningbouw B.V. Heeze. De Bulders B.V. heeft hiervoor € 9.000, zijnde 50% van het geplaatst aandelenkapitaal gestort. Daarnaast heeft Heeze De Bulders B.V. een belang van 49,5% in De Bulders Woningbouw C.V. en treedt op als één van de twee stille vennoten. Heeze De Bulders B.V. brengt op afroep van De Bulders Woningbouw C.V. 50% van het commanditair kapitaal in.</i>			
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>Gemeente Heeze-Leende.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De gemeente Heeze-Leende is enig aandeelhouder.</i>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Heeze</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>100%</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>	<i>NVT</i>			
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst en door de gemeente Heeze-Leende volgestort. Daarnaast is er een lening verstrekt overeenkomstig het afgeroepen commanditair kapitaal van maximaal € 1.000.000. Ultimo 2014 bedroeg deze lening € 875.000.</i>			
<i>Resultaat 2014</i>	<i>€ 0; (resultaat verlengd boekjaar 2013: -/- € 94).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 17.906 (31 december 2013: € 17.906).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 875.000 (31 december 2013: € 325.000).</i>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<i>2,0% (2013: 5,2%).</i>			

2. De Bulders Woningbouw B.V.

Visie/doel	De vennootschap heeft als doel het als beherend venoot deelnemen in en het besturen van De Bulders Woningbouw C.V.			
Taken	Het voorzien in de financieringsbehoefte van de CV, het beheren van en beschikken over alle soorten goederen en het stellen van zekerheden. Het sluiten van overeenkomsten en zich voor de CV verbinden.			
Deelnemende partijen	BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V..			
Bestuurlijk belang	De regio manager en de wethouder vertegenwoordigen BNG GO respectievelijk de gemeente Heeze-Leende als aandeelhouder in de B.V.			
Vestigingsplaats	Heeze			
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V.			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst. Dit is door de aandeelhouders volgestort (ieder € 9.000).			
Resultaat 2014	€ 16.000; (resultaat 2013: € 11.000).			
Eigen vermogen 31-12-2014	€ 47.000 (31 december 2013: € 31.000).			
Vreemd vermogen 31-12-2014	€ 108.000 (31 december 2013: € 191.000).			
Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)	30,3% (2013: 14,0%).			

3. De Bulders Woningbouw C.V., gevestigd te Heeze

Visie/doel	De C.V. heeft ten doel de integrale voorbereiding, ontwikkeling en het (doen) realiseren van de aanleg van de Randweg, en de realisatie van woningbouw in drie fasen gelegen in plangebied 'De Bulders'.			
Taken				
Deelnemende partijen	De Bulders Woningbouw B.V. als enig beherend venoot. BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V. als commanditaire vennoten.			
Bestuurlijk belang	De C.V. wordt bestuurd door De Bulders Woningbouw B.V. In de raad van vennoten wordt deelgenomen door de directeur van BNG GO en de burgemeester van de gemeente Heeze-Leende. Elke venoot heeft één stem. Besluiten worden unaniem genomen.			
Vestigingsplaats	Oirschot			
Financieel belang	49,5%			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	In de C.V. wordt deelgenomen door De Bulders Woningbouw B.V. voor € 18.000 en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De			

	<i>Bulders B.V., ieder voor € 1.000.000. De commanditaire vennoten maken genoemde bedragen naar behoefte van de C.V. op eerste afroep over. Per 31 december 2014 is door ieder € 875.000 overgemaakt.</i>
<i>Resultaat 2014</i>	<i>-/- € 1.000; (resultaat 2013: -/- € 13.000).</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 1.736.000 (31 december 2013: € 637.000).</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 201.000 (31 december 2013: € 343.000).</i>
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<i>89,6% (2013: 65%).</i>

4. Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost Brabant

<i>Visie/doel</i>	<i>Strategische beleidsuitgangspunten:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Het streven binnen de inkooptrajecten naar maximale waarde voor de gemeente of publieke organisatie door het toepassen van maatschappelijk verantwoord inkopen binnen de inkooptrajecten. Dit bestaat uit het toepassen van Social return en Duurzaamheidscriteria en de toegang voor (regionaal) MKB tot overheidsopdrachten.</i> - <i>Het streven binnen de gemeenten en haar gelieerde organisaties naar efficiency binnen de inkoopprocessen.</i> - <i>Het voorbereiden van de implementatie van de Nieuwe Europese regelgeving voor inkopen van leveringen, diensten en werken boven de Europese drempelwaarde. Deze nieuwe regelgeving dient uiterlijk april 2016 te worden geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving. Dit heeft gevolgen voor het inkoopbeleid van de Bizob gemeenten. Ook moeten de inkoop- en aanbestedingsprocedures hierop worden aangepast.</i> 			
<i>Taken</i>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit een tweetal leden per deelnemende gemeente. Uit de leden van het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur samengesteld. Dit bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en twee leden. De stichting kent een algemeen directeur.</i>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Oirschot</i>			
<i>Financieel belang</i>				
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>+/- 68.000</i>	<i>+/- 68.000</i>	<i>+/- 68.000</i>	<i>+/- 68.000</i>
<i>Opmerkingen</i>				
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>De entreegelden worden tot het eigen vermogen van de stichting gerekend en bedragen per 31 december 2014 € 155.467 (31 december 2013 € 155.467). Entreegelden zijn betaald als goodwill door die gemeenten die later hebben aangesloten. Deze worden niet eerder dan bij liquidatie van</i>			

	<i>de stichting aan de gemeenten terugbetaald. Het entreegeld voor de gemeente Heeze-Leende bedroeg € 10.833.</i>
<i>Resultaat 2014</i>	<i>€ 591.596; (resultaat 2013: € 468.205).</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 1.314.742 (31 december 2013: € 959.402).</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 323.831 (31 december 2013: € 246.228).</i>
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<i>80,2% (2013: 79,6%).</i>

5. NV Bank Nederlandse Gemeenten

<i>Visie/doel</i>	<i>BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De deelneming kan dan ook als een duurzame belegging worden beschouwd.</i>			
<i>Taken</i>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies en de Staat der Nederlanden.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.</i>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Den Haag</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>De gemeente heeft 10.020 aandelen à € 2,50 BNG in haar bezit die voor de verkrijgingsprijs van € 22.734 onder financiële vaste activa staan gewaardeerd. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,01799% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,01799%.</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>	<i>NVT</i>			
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>Het beleid van de BNG is er op gericht tot en met 2018 25% van de nettowinst uit te keren.</i>			
<i>Resultaat 2014</i>	<i>€ 126 mio (2013: € 283 mio).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 3.582 mio (31 december 2013: € 3.430 mio).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 149.923 mio (31 december 2013: € 127.753 mio).</i>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<i>2,3% (2013: 2,6%)</i>			
<i>Achtergestelde schulden 31-12-2014</i>	<i>€ 32 mio (31 december 2013: € 32 mio).</i>			

6. Brabant Water NV

<i>Visie/doel</i>	<i>Brabant Water N.V. is het waterleidingbedrijf voor vrijwel geheel Noord-Brabant. De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.</i>			
<i>Taken</i>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>				
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>'s-Hertogenbosch</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>De gemeente heeft in haar bezit 14.074 aandelen tegen de nominale waarde van € 0,10 per aandeel. Dit bezit staat op de balans onder financiële vaste activa opgenomen tegen de verkrijgingsprijs van € 1.407.</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>	<i>NVT</i>			
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>Het positief resultaat over 2014 wordt conform het op 24 juni 2012 door de aandeelhouders vastgestelde financieel beleid voor de 3e Planperiode (Boekjaar 2012 tot en met 2016) toegevoegd aan de Algemene Reserve.</i>			
<i>Resultaat 2014</i>	<i>€ 30.071.000 (2013: € 39.585.000).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 483.813.000 (31 december 2013: € 476.267.000).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 415.793.000 (31 december 2013 € 384.487.000).</i>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<i>53,8% (2013: 55,3%).</i>			

Paragraaf F. Grondbeleid

F1. Inleiding

Op 23 januari 2012 heeft de gemeenteraad het gemeentelijk grondbeleid vastgesteld in de nota Grondbeleid Heeze-Leende 2012-2016. De vorige nota Grondbeleid dateerde uit 2006 en was aan vervanging toe. In genoemde nieuwe nota Grondbeleid komen alle aspecten met betrekking tot het grondbeleid aan de orde. Ook probeert deze nota antwoord te geven op uiteenlopende vragen als:

welke instrumenten zetten we in om gronden te verwerven, welke instrumenten zetten we in om onze kosten te verhalen? Wat is ons gronduitgiftebeleid? etcetera. Dit heeft geleid tot 14 specifieke beleidskeuzes. De in deze nota gemaakte beleidskeuzes zijn voor zover van toepassing in deze paragraaf verwerkt.

In deze paragraaf komen de volgende onderwerpen aan bod:

- F2. Relatie met de programmapunten;
- F3. De bouwgrondexploitaties in eigen beheer, te weten de Poortmannen en de Breedvennen;
- F4. Niet in exploitatie genomen gronden;
- F5. (Woningbouw)projecten niet in eigen beheer;
- F6. Overige gronden;
- F7. Risico's grondexploitatie;
- F8. Reserve grondexploitatie;
- F9. Reserve bovenwijkse voorzieningen;
- F10. Grondprijzen.

F2. Relatie met de programmapunten

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en hangt samen met de realisatie van de programma's Economische Zaken en Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting.

De financiële consequenties van de ontwikkeling en realisatie van woningbouw worden zichtbaar gemaakt door middel van een bouwgrondexploitatie. Zowel voor de uitbreidingslocaties als de inbreidingslocaties zullen beslissingen moeten worden genomen over het grondbeleid (mate van regie en risico bij de ontwikkelingen) Ook worden bouwgrondexploitaties opgesteld voor de financiële onderbouwing van die keuzes.

F3. De bouwgrondexploitaties in eigen beheer

Door het tijdig opstellen en actualiseren van de grondexploitaties in eigen beheer worden kosten en opbrengsten in relatie met elkaar gebracht en ontstaat er inzicht in de hierboven genoemde mogelijke financiële risico's. Deze grondexploitaties worden tweemaal per jaar geactualiseerd.

Breedvennen, Leende

De nog uit te geven gronden liggen in het bestemmingsplan kom Leende-Leenderstrijp.

De huidige geactualiseerde vastgestelde exploitatie van juli 2015 voorziet in de administratieve afsluiting van het plan eind 2023 met een nadelig resultaat van circa € 46.000. Ten opzichte van de begroting 2015 betekent dit een verlaging van circa € 1.000.000. De reden hiervoor is dat de uitgifte van de gronden met vier jaar is vertraagd en omdat de strook grond ten noorden van de schoolwoningen is overgeheveld naar de 'Niet in exploitatie genomen gronden'. Omdat voor deze strook grond nog een bestemmingsplanwijziging moet plaatsvinden, mogen de opbrengsten van deze strook (nog) niet in deze exploitatie worden opgenomen. Voor het verwachte nadelige resultaat is een voorziening gevormd.

De Poortmannen, Heeze

De geactualiseerde exploitatie-opzet van juli 2015 geeft 2025 als afsluitingsjaar met een nadelig eindresultaat van circa 67.000. Ten opzichte van de begroting 2015 betekent dit een verlaging van circa € 560.000. Dit is een forse verslechtering. De voornaamste reden is dat de looptijd van 2017 naar 2025 is opgeschoven. Voor het geraamde nadelige resultaat is een voorziening gevormd.

F4. Niet in exploitatie genomen gronden

De Bulders, Heeze

Deze wijk wordt ontwikkeld in samenwerking met de BNG GO. In deze samenwerking zijn de kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten waaronder de wijk ontwikkeld gaat worden, vastgelegd in een contract. Dit contract is

medio 2012 door beide partijen ondertekend. Zie voor dit project ook Programma 8 onder 820 Woningbouw. De inmiddels verworven gronden en de nog te verwerven gronden op de balans van de gemeente worden inclusief vergoeding voor rentebijdrage en bijkomende kosten naar rato van afzet van de gronden (grondverkoop aan ontwikkelaars, bouwers, particulieren) ingebracht in De Bulders Woningbouw CV. Voor deze werkwijze is gekozen om financieringstechnisch rentevoordelen te behalen, De gemeente kan immers tegen een lagere rente voorfinancieren dan de entiteit zelf.

Gedeelte van Breedvennen, Leende

De strook ten noorden van de schoolwoningen is in 2015 overgeheveld vanuit de grondexploitatie de Breedvennen naar 'Niet in exploitatie genomen gronden'.

F5. (Woningbouw)projecten niet in eigen beheer

Locatie	Raming saldo per 31 december 2015	Raming saldo per 31 december 2016	Verwacht eindresultaat
Vondellaan Heeze	€ 67.000 nadelig	€ 77.000 nadelig	€ 100.000,00 nadelig. Hiervoor is een voorziening gevormd.
Providentia Sterksel	€ 25.000,00 voordelig	€ 5.000,00 voordelig	budgetneutraal in 2022
Halfeindschestraat Leende	€ 80.000,00 nadelig	€ 80.000,00 nadelig	€ 600.000,00 voordelig in 2018
Averbodeweg Sterksel	€ 1.124.621,89 nadelig	€ 950.000,00 nadelig	€ 0,00 in 2020

F6. Overige gronden

Locatie	Raming saldo per 31 december 2015	Raming saldo per 31 december 2016	Verwacht eindresultaat
Merellaan Leende	€ 635.000 nadelig	€ 60.000 voordelig	€ 60.000 voordelig in 2016

F7. Risico's in de grondexploitatie

De risico's zijn te verdelen in risico's bij het in eigen beheer exploiteren van bestemmingsplannen (A), de risico's bij de realisering van bouwprojecten door ontwikkelaars (B) en de risico's bij de realisering van bouwprojecten in een samenwerkingsvorm (C). Weliswaar zijn de calculaties met enige voorzichtigheid berekend, maar er kunnen toch risico's blijven bestaan. Het is dan ook noodzakelijk en verplicht om hiervoor middelen achter de hand te houden in de vorm van een reserve grondexploitatie.

A. Eigen beheer

De verwachte eindwaarden zoals genoemd bij F 3 van de Poortmannen en Breedvennen zijn berekend zonder rekening te houden met algemene risico's, zoals:

- ✓ Kredietcrisis
- ✓ Conjunctuur- en renterisico's die zich manifesteren
- ✓ Verandering in woon- en werkvoorkeuren en behoeften
- ✓ Milieurisico's
- ✓ Herziening bestuurlijke besluitvorming
- ✓ Archeologie

Meer specifiek kennen deze grondexploitaties de volgende risico's:

Breedvennen

Het is mogelijk dat de te verkopen percelen door de crisis pas later worden verkocht. Tevens bestaat het risico dat de verkoop van de grond onder de schoolwoningen en de bijbehorende parkeerplaats later plaatsvindt omdat dit (mede) afhankelijk is van de planning van het centrumplan in Leende. In de geactualiseerde grondexploitatie van juli 2015 is er naast een base case scenario (cijfers zoals in paragraaf F3 en hierboven weergegeven) ook een best case en een worst case scenario doorgerekend. Het resultaat hierbij varieert van € 13.500 voordelig in best case tot € 352.000 nadelig in worst case.

Poortmannen

Het risico bestaat dat de uitgifte van de gronden later plaatsvindt dan gepland. Bij de geactualiseerde grondexploitatie in juli 2015 is een best en een worst case scenario doorgerekend. Hierbij varieert het resultaat van circa. € 235.000 voordelig in best case tot € 440.000 nadelig in worst case.

B. Risico's bij (bouw)projecten door ontwikkelaars

Averbodeweg, Sterksel

De verkoop van woningen stagneert al jaren vanwege de economische crisis. Het risico bestaat dat de projectontwikkelaar waarmee een overeenkomst is gesloten, de gronden niet afneemt. De gemeente kan de grond dan zelf verkopen. Het afzetrisico ligt dus uiteindelijk bij de gemeente.

Halfeindschestraat, Leende

Gelet op het nadelig saldo van circa € 80.000,00 in verhouding tot de geraamde opbrengsten kunnen we niet echt spreken van een risico.

Vondellaan, Heeze

Eventuele planschade komt voor rekening van de exploitant. Omdat het hier echter ging om het saneren van een bedrijvenlocatie inclusief stevige bodemsaneringen mag verwacht worden dat een beroep op planschade weinig kans van slagen zal hebben.

In het geval de laatste fase van het project niet gerealiseerd wordt, ontvangt de gemeente het laatste gedeelte van de exploitatiebijdrage niet.

Merellaan, Leende

Het risico bestaat dat de koopovereenkomsten worden ontbonden. De grond dient dan opnieuw in de verkoop te worden gebracht. De kans dat dit scenario zich voordoet achten wij gering.

C. Risico's bij realisering van bouwprojecten in een samenwerkingsvorm

De Bulders

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen. Deze buffer is toereikend om de meeste risico's gedurende de looptijd van het plan op te vangen.

Het grootste risico is echter dat het bestemmingsplan, om wat voor redenen dan ook, geen onherroepelijke status krijgt. Dan heeft de Bulders BV/CV geen bestaansrecht en deze moet dan ontbonden worden. Beide partijen dragen daarover het risico. Dit heeft gevolgen voor de al reeds verworven gronden en het ingebrachte kapitaal.

Circa 40% van de gronden is inmiddels verworven. De overige 60% wordt pas afgenomen na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan. Over deze 60% wordt dus geen risico gelopen. Het afwaarderen van de al ingekochte gronden naar agrarische waarde betekent in absolute zin een verliespost van circa 1 miljoen, waarvoor de gemeente voor de helft aan de lat staat.

Het door de gemeente ingebracht kapitaal in de BV/CV bedraagt € 1 miljoen.

Centrumplan Leende

Ook dit project wordt in samenwerking met andere partijen ontwikkeld. Voor de risico's wordt verwezen naar paragraaf A Weerstandsvormogen en risicobeheersing onder 'risico's projecten' in deze begroting.

F8. Reserve grondexploitatie

Voor het voeren van een goed grondbeleid is de gemeente verplicht een reserve grondexploitatie aan te houden. Deze reserve dient om financiële risico's op verliesgevende exploitaties op te kunnen vangen. Voorheen was de gemeente verplicht om een genormeerde reserve grondexploitatie te vormen. Hiervoor had de Provincie Noord-Brabant een richtlijn opgesteld. Inmiddels is deze richtlijn vervallen en kan de gemeente zelf bepalen hoe hoog de

reserve zou moeten zijn. In de op 23 januari 2012 vastgestelde nota Grondbeleid is echter besloten om de provinciale richtlijn als basis te blijven hanteren en daarbij jaarlijks de risico's van de desbetreffende exploitaties te betrekken. Per 1 januari 2015 bedroeg deze reserve € 151.645. In 2014 hebben er onttrekkingen plaatsgevonden voor (woningbouw)projecten aan de Averbodeweg in Sterksel, en industrieterrein Poortmannen in Heeze. Ook heeft er een toevoeging vanuit het project starterswoningen Leenderstrijp plaatsgevonden. Naar verwachting vinden in 2015 de volgende onttrekkingen plaats: verhoging voorziening Poortmannen met € 7.000, vorming voorziening Breedvennen van € 47.000, verlies van circa € 10.000 bij project Averbodeweg in Sterksel en nadelig resultaat van circa € 13.000 bij Strohuls in Heeze wegens einde project. In verband met afsluiting einde 2015 van de projecten Ketsheuvel in Heeze en Beemden-Zuid in Heeze zullen respectievelijk € 45.000 en € 73.000 worden toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Met inachtneming van genoemde onttrekkingen en toevoegingen bedraagt het saldo van de reserve grondexploitatie per 1 januari 2016 circa 192.000 (bij de jaarrekening 2015 wordt dit zichtbaar).

F9. Reserve bovenwijkse voorzieningen

Een bovenwijkse voorziening is een openbare infrastructurele voorziening die wordt gerealiseerd voor de gemeente als geheel, of een groot deel daarvan, met als doel het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente. Het saldo van de reserve bovenwijkse voorzieningen bedroeg per 1 januari 2015 € 975.000. In het jaar 2015 zijn (nog) geen bedragen toegevoegd of onttrokken aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. De reserve wordt enerzijds gevoed door middel van een bijdrage van € 22 per verkochte m² bouwgrond in exploitatiegebieden in eigen beheer en anderzijds een bijdrage van de projectontwikkelaar van het aantal te verkopen m² bouwgrond. De hoogte van deze bijdrage is afhankelijk van het jaar van bekrachtiging van de exploitatieovereenkomst. In verband met het gewijzigde Besluit begroting en verantwoording (BBV) wordt deze reserve vanaf 2013 niet meer direct bij verkoop van bouwgronden **in eigen beheer** gevoed maar pas bij afsluiting met een voordelig resultaat van de desbetreffende grondexploitatie. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren. Voorgesteld wordt om de bijdrage voor deze reserve bovenwijkse voorzieningen voorsnog te handhaven op € 22 per verkochte m² bouwgrond.

F10. Grondprijzen

Op grond van de in 2012 vastgestelde nota Grondbeleid stelt het college de grondprijzen jaarlijks vast nadat de gemeenteraad hierover is geïnformeerd in de begroting en bedenkingen kenbaar heeft kunnen maken. Hierbij wordt uitgegaan van de marktwaardebenadering en kan zowel gebruik worden gemaakt van de residuele methode als de comparatieve methode.

Voor **2015** bedroegen de grondprijzen:

- Kavels t.b.v. sociale woningbouw € 189,-- per m²*)
- *) voor de eerste 110 m², voor het meerdere € 323,-- per m²
- Kavels t.b.v. overige woningen € 323,-- per m²
- Kavels t.b.v. niet grondgebonden woningen
De grondprijs per locatie marktconform vast te stellen waarbij als uitgangspunt ca. 20% incl. btw van de vrij op naam prijs zal worden gehanteerd.
- Bedrijfsgrond € 152,-- per m²
- Grond voor bijzondere bebouwing € 152,-- per m²

Alle genoemde prijzen zijn exclusief BTW.

Er is nog niet echt sprake van een opleving van de woningmarkt; daarom stelt het college voor om voorsnog dezelfde grondprijzen te hanteren voor 2016. Een eventuele aanpassing van de grondprijzen heeft uiteraard direct gevolgen voor de lopende grondexploitaties.

Paragraaf G. Lokale lasten

In deze paragraaf komen de gemeentelijke belastingen aan de orde:

G.1 Onroerende-zaakbelasting (OZB)

G.2 Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

G.3 Rioolheffing

Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de lastendruk (G.4).

Tot slot komt de toeristenbelasting kort aan de orde (G.5).

G.1 Onroerende-zaakbelasting (OZB)

In het coalitieakkoord is in het programma financiën opgenomen dat de voor de opbrengsten van de onroerende-zaakbelasting van woningen rekening is gehouden met een maximale inflatiestijging van 1 % zoals genoemd in de kadernota.

Voor de waardeontwikkeling van onroerend goed gaan we uit van de volgende **voorzichtige schattingen**.

Waardestijging woningen van 1,0 % en de waardestijging voor niet-woningen van 0,5%. Omdat de waarde van de woningen en niet-woningen naar verwachting stijgt, betekent dit dat de tarieven van de onroerend zaakbelasting voor woningen naar beneden worden bijgesteld. Echter, rekening houdend met dat inflatiecorrectie van 1%, blijven de tarieven per saldo nagenoeg gelijk.

In 2016 is de nieuwe waardepeildatum 1 januari 2015. Vorig jaar was dit nog 1 januari 2014. In de onderstaande tabel volgen de tarieven voor de verschillende categorieën. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- stijging van de woningen van 1,0 %;
- stijging van de niet-woningen van 0,5 %;
- Inflatiecorrectie van 1,0 %, conform technische uitgangspunten.

Tarief	Rekentarief algemene uitkering	Gemeentetarief 2016*	Gemeentetarief 2015	Procentuele verhoging
Woningen eigenaren	0,1139%	0,1193%	0,1193%	0%
Niet-woningen gebruikers	0,1246%	0,1370%	0,1363%	0,5%
Niet-woningen eigenaren	0,1546%	0,1653%	0,1645%	0,5%

* Dit betreft tarieven onder voorbehoud. In de raadsvergadering van december 2015 worden de definitieve tarieven vastgesteld op basis van de dan actuele gegevens.

De opbrengsten uit de onroerende-zaakbelastingen zijn in totaal € 3.477.089. Hiervan betreft € 2.364.348 de opbrengst voor woningen en 0,25 % stijging door areaaluitbreiding

G.2 Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De kosten voor het verwijderen van afval blijven voor een 'gemiddeld gezin' gelijk aan 2015. Om het gescheiden inzamelen nog meer te stimuleren zijn de tarieven in 2012 al behoorlijk veranderd. Per 1 januari 2015 worden ook het blik en de drankenkartons apart opgehaald. Verwacht wordt evenwel dat de huidige tarieven ook voor 2016 voldoende zijn om de afvalstoffenbegroting kostendekkend te laten zijn. Onderstaand de tarieven die hieruit voortvloeien:

	2016*	2015
Vastrecht per maand	6,25	6,25
Container van 40 liter restafval per lediging	4,00	4,00
Container van 140 liter restafval per lediging	10,00	10,00
Container van 240 liter restafval per lediging	18,00	18,00
Container van 25 liter gft-afval per lediging	1,50	1,50
Container van 140 liter gft-afval per lediging	1,50	1,50
Container van 240 liter gft-afval per lediging	2,50	2,50

Het beleid is dat de tarieven voor afvalstoffenheffing en reinigingsrechten kostendekkend zijn.

Bij de berekening van de tarieven is gekozen voor tariefdifferentiatie (diftar). Degene die meer afval laat ophalen, moet ook meer betalen. (de vervuiler betaalt!) Het tarief is opgebouwd uit twee delen. Het eerste, vaste deel, het zogenaamde basistarief, is voor iedereen gelijk. Dit is opgebouwd uit de kosten voor inzameling en verwerking van glas, papier, PMD (plastic, metaal, drankenkartons) de aanschaf en onderhoud van klike's de kosten van de milieustraat en de personele kosten. Daartegenover staan de opbrengsten van papier en PMD.

Het tweede deel is variabel. Hierbij brengt de gemeente per lediging van een container een bedrag in rekening. Het verschil in tarief voor restafval en GFT-afval is bewust groot om te stimuleren afval te scheiden. Wanneer huishoudens hun afval beter scheiden heeft dit ook een positief effect op de afvalstoffenbegroting omdat de storkosten van restafval driemaal zo hoog zijn als die voor GFT-afval.

De definitieve vaststelling door de raad vindt in december plaats.

We constateren met het meer gescheiden inzamelen van afval, zoals Plastic Metaal Drankenkartons (PMD), ook in 2015 een afname van het aantal keren dat klike's worden aangeboden. Een 'gemiddeld' gezin biedt in 2015 de 140 liter restafvalcontainer 4 keer en die van GFT 6,6 keer aan. In 2016 zal dit ongeveer gelijk blijven. Dat betekent dat de lasten behoudens de inflatiecorrectie gelijk blijven (= € 124,90)

G.3 Rioolheffing

Om invulling te geven aan het uitgangspunt om geen tariefstijging toe te passen naar aanleiding van het VGRP 2016 – 2021 is er zeer kritisch gekeken naar de huidige werkwijze en kosten. Een grote kostenpost zijn de rioolvervangingen. In dit VGRP wordt riool vervangen op basis van kwaliteit en functie en niet op leeftijd. Daarnaast worden nieuwere reparatie- en renovatietechnieken toegepast. Daardoor kunnen investeringen uitgesmeerd worden over toekomstige jaren (de jaarlijkse investeringen, speelt vooral vanaf 2020, worden grotendeels afgevlakt).

Voor de rioolheffing betekent het nieuwe VGRP dat in de planperiode (2016-2021) het tarief volgens het kostendekkingsplan alleen zal stijgen met het inflatiepercentage van 1%.

De rioolheffing, geldend voor aansluitingen met een afgevoerde hoeveelheid water van minder dan 100m³, bedraagt in 2015 € 227,64. In de planperiode bedraagt de rioolheffing het volgende:

2016 € 229,92
2017 € 232,22
2018 € 234,54
2019 € 236,88
2020 € 239,25
2021 € 241,64

G.4 Overzicht lastendruk

De voorgestelde tarieven leiden tot de volgende belastingdruk. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn. De heffingen die een specifieke belastingplicht hebben zijn uitgesloten.

	Lastendruk 2016	Lastendruk 2015	Toename / afname	
Afvalstoffenheffing	124,90	124,90	-- 0,00	(0,0%)
Rioolheffing 100-500 m3	305,91	302,88	+ 3,03	(+ 1,0%)
Onroerende-zaakbelastingen :				
eigenaar woning	369,83	366,87	+ 2,96	(+ 1,0%)
Totaal lastendruk huishouden zonder				
eigen woning	430,81	427,78	+ 3,03	(+ 0,7%)
Totaal lastendruk huishouden met				
eigen woning	800,64	794,65	+ 5,99	(+ 0,8%)

Toelichting tabel:

- Bij de berekening van de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van 4 ledigingen van de restafvalcontainer en 6,6 ledigingen van de GFT-container (140 liter) per jaar;
- De rioolheffing is op basis van een waterverbruik van 100 tot 500 m3 per jaar;
- Bij de berekening van de onroerend zaakbelasting waardepeildatum 2015 ten opzichte van 2014 is uitgegaan van een taxatiewaardestijging van 1,0% en het gelijkblijven van het tarief. De gemiddelde waarde van een woning in Heeze-Leende met waardepeildatum 1-1-2015 wordt hierdoor geraamd op € 310.000 (2014: € 307.000).

Aan gegevens in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend.

De lastendruk van een 'gemiddeld' huishouden is in 2016 iets hoger dan in 2015. De procentuele verhogingen geven het verschil aan tussen de bedragen na vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad. Het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing is in 2016 naar verwachting gelijk aan 2015. De tarieven per lediging zullen ook gelijk blijven. De differentiatie per lediging is ter bevordering van het gescheiden inzamelen. Het apart inzamelen van plastic liet vanaf 2011 al een daling van het aantal ledigingen zien. Het tarief voor de ozb blijft gelijk als in 2015 (exclusief areaaluitbreiding). Door een stijging van 1,0% van de waarde van woningen neemt de effectief meer te betalen ozb voor een 'gemiddeld' huishouden' met 1,0% toe. Al met al is gemiddeld genomen de lastendruk in 2016 slechts iets hoger dan in 2015.

G.5 Toeristenbelasting

Op 22 september 2014 heeft de raad ingestemd met de Verordening toeristenbelasting 2015. Op basis hiervan worden de jaarlijkse inkomsten in de periode 2016-2019 geraamd op € 180.000. Gezien de huidige stand van zaken wordt dit haalbaar geacht.

7. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht Programma – Thema’s – producten

Programma	Thema	Product
1. Fundament	1. Bestuur	001 Bestuursorganen
		002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders / Algemeen
		006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer
	2. Samenwerking	005 Bestuurlijke samenwerking
	3. Openbare orde en veiligheid	140 Openbare orde en veiligheid
		120 Brandweer en rampenbestrijding
	4. Dienstverlening	----> <i>Geen specifieke product</i>
	5. Burgerzaken	003 Burgerzaken
		004 Baten en lasten secretarieleges burgerzaken
		724 Lijkbezorging
		732 Baten begraafplaatsrechten
	6. Burgerparticipatie	----> <i>Geen specifieke product</i>
	7. Dorpsraden	002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders / Dorpsraden
2. Opgroeien	1. Jeugdbeleid	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Jeugd
		671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd / Jeugd
		672 PGB Wmo en Jeugd / Jeugd
		677 Eigen bedragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Jeugd
		682 Individuele voorzieningen Natura jeugd
		683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd
		687 Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd
	2. Centrum voor Jeugd en Gezin	715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)
	3. Kinderopvang en peuterwerk	650 Kinderdagopvang
	4. Voor en Vroegschoolse Educatie	480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs / VVE
	5. Onderwijs	421 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting
		431 Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting
		480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs
3. Meedoen	1. Wet maatschappelijke ondersteuning	661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo
		662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo
		663 Opvang en beschermd wonen Wmo
		667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo
		670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo
		671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd / Wmo
		672 PGB Wmo en Jeugd / Wmo
677 Eigen bedragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo		

Programma	Thema	Product
	2. Senioren/ouderenbeleid	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo (<i>ouderen</i>)
	3. Volksgezondheid	714 Openbare gezondheidszorg
	4. Bibliotheekwerk	510 Openbaar bibliotheekwerk
	5. Cultuur	002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders / Oud archief
		540 Kunst
		821 Stads- en dopsvernieuwing
	6. Muziekonderwijs	511 Vormings- en ontwikkelingswerk
	7. Combinatiefuncties sport en cultuur	480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs / Combinatiefunctie
	8. Subsidiebeleid	580 Overige recreatieve voorzieningen (<i>subsidieprogramma</i>)
	9. Dorpshuizen	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (<i>dorpshuizen</i>)
	10. Sport	530 Sport
		531 Groene sportvelden en terreinen
	11. Accommodatiebeleid	580 Overige recreatieve voorzieningen (<i>multifunctionele accommodatie</i>)
4. Wonen	1. Volkshuisvesting	820 Woningexploitatie / woningbouw
		822 Overige volkshuisvesting
		830 Bouwgrondexploitatie
	2. Omgevingsvergunningen	823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen)
	3. Verkeer	212 Openbaar vervoer
	4. Openbare ruimte	210 Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen
		240 Waterkering, afwatering en landaanwinning
5. Werken	1. Economische zaken	310 Handel, ambacht en industrie
		311 Baten marktgeden
		330 Nutsbedrijven
		341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij
	2. Recreatie en toerisme	560 Openbaar groen en openluchtrecreatie
		580 Overige recreatieve voorzieningen
	3. Participatie	482 Volwasseneducatie
		610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies
		611 Sociale werkvoorziening
		614 Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid
		623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet
6. Duurzaamheid	1. Milieu	550 Natuurbescherming en bossen
		723 Milieubeheer
	2. Afval	721 Afvalverwijdering en -verwerking
		725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing
	3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	----> <i>Geen specifieke product</i>
	4. Water	722 Riolering
		726 Baten rioolheffing
	5. Ruimtelijk ordening	810 Ruimtelijke ordening
7. Financiën	1. Algemene uitkering	921 Uitkeringen gemeentefonds
		923 Uitkering deelfonds sociaal domein

Programma	Thema	Product
	2. Lokale belastingen	930 Uitvoering wet WOZ
		931 Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers
		932 Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren
		934 Baten baatbelasting
		936 Baten toeristenbelasting
		938 Baten reclamebelasting
	3. Financiën	005 Bestuurlijke samenwerking (A2 algemeen)
		911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar
		913 Overige financiële middelen
		914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar
		922 Algemene baten en lasten
		940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belasting
		960 Saldo van kostenplaatsen
		970 Saldo van de rekening van baten en lasten
		990 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Bijlage 2: Overzicht reserves en voorzieningen

OVERZICHT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN					BEGROTING 2016					BIJLAGE 2
Naam reserve/voorziening 1	Vorig dienstjaar (2015)				Dienstjaar (2016)				saldo aan het einde van het dienstjaar 10	
	saldo aan begin van dienstjaar 2	vermeerderingen: a. bijboeking van rente 3	vermeerderingen: b. stortingen in reserve 4	verminderingen: (zoals beschikkingen over en bijdragen uit reserve/voorz.) 5	saldo aan begin van dienstjaar 6	vermeerderingen: a. bijboeking van rente 7	vermeerderingen: b. stortingen in reserve 8	verminderingen (zoals beschikkingen over en bijdragen uit reserve.) 9		
A. ALGEMENE RESERVE										
Algemene reserve	3.231.428	0	266.252	640.297	2.857.383				2.857.383	
subtotaal	3.231.428	0	266.252	640.297	2.857.383	0	0	0	2.857.383	
B. OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES										
Reserve grondexploitatie	151.645				151.645				151.645	
Res. bovenwijkse voorzieningen	975.776	0		169.500	806.276				806.276	
Res. gebiedsgerichte verkenning	2.640.016	0			2.640.016				2.640.016	
Reserve 30 km Nieuwe Hoeven	73.363				73.363				73.363	
Reserve samen naar de A2	32.500				32.500				32.500	
Reserve Bels Lijntje	105.742	0			105.742				105.742	
Res. herziening buitengebied	280.585			18.000	262.585		18.000		244.585	
Groen-Blauwe diensten	50.000			50.000	0			0	0	
Herziening best.plan buitengebied	2.795			0	2.795				2.795	
Landbouw ontwikkelingsplan	3.969			0	3.969			0	3.969	
Res. gemeentelijke monumenten	139.898		7.344	7.500	139.742		7.344	7.500	139.586	
Reserve nieuwbouw/ren onderwijs	0		245.000		245.000				245.000	
Reserve centrumplan Leende	1.703.735				1.703.735				1.703.735	
Reserve Merlebos	114.201			114.201	0				0	
Reserve Bergerhofschool	25.000			25.000	0				0	
Reserve automatisering	50.091				50.091				50.091	
Digitale infopanelen kap.lst.	3.418			3.418	0				0	
Reserve dorps huis Heeze	337.651				337.651				337.651	
Reserve Groen/blauwe diensten	0		50.000	50.000	0				0	
Reserve wegen ABdK	29.366				29.366				29.366	
Reserve HSL Buffer	130.720				130.720				130.720	
Materieel openbare werken	102.982		55.000	49.600	108.382		60.000	10.440	157.942	
Reserve VV Crafters	51.087			9.731	41.356			9.341	32.015	
Reserve tractor	31.623			6.525	25.098			6.274	18.824	
Reserve houtversnipperaar	14.018			2.893	11.125			2.781	8.344	
Reserve grasveegmachine	8.543			1.580	6.963			1.521	5.442	
Reserve werkbus	26.443			4.473	21.970			4.307	17.663	
Reserve Renault Zoe	20.507			2.650	17.857			2.506	15.351	
Reserve zoutstrooiers	40.122			4.458	35.664			4.904	30.760	
Reserve reïntegratie	41.015			0	41.015			0	41.015	
Res. WWB/BBZ inkomensdeel	41.387			41.387	0				0	
Reserve WMO	82.920			82.920	0				0	
Reserve sociaal domein			200.000		200.000				200.000	
Reserve ODZOB	78.593				78.593				78.593	
Reserve digitalisering bouwverg.	70.742			11.000	59.742			11.000	48.742	
Reserve onderhoud sportvelden	124.541				124.541				124.541	
Reserve HNG	0		360.000	60.000	300.000			60.000	240.000	
Res. kwaliteitsimpuls personeel	0		250.000		250.000				250.000	
subtotaal	7.584.994	0	1.167.344	714.836	8.037.502	0	67.344	138.574	7.966.272	
TOTAAL RESERVES	10.816.422	0	1.433.596	1.355.133	10.894.885	0	67.344	138.574	10.823.655	

OVERZICHT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN				BEGROTING 2016				BIJLAGE 2	
Naam reserve/voorziening 1	Vorig dienstjaar (2015)			Dienstjaar (2016)					
	saldo aan het begin van het dienstjaar 2		vermeer- deringen: stortingen t.l.v. exploitatie 3	verminder- eringen: (zoals beschikkingen over en bijdragen uit reserve/voorz.) 4	saldo aan begin van dienstjaar 5	overige vermeer- deringen 6	vermeer- deringen: ten laste van de ex- ploitatie 7	vermindering (zoals beschikkingen over en bijdragen uit voorziening) 8	saldo aan einde van dienstjaar 9
C. VOORZIENINGEN									
Voorziening riolering	1.173.958		868.757	2.042.715	0		335.804	335.804	0
Voorz. onderhoud wegen/ bruggen	200.892		415.000	515.000	100.892		310.000	396.950	13.942
Voorziening parkeergefonds	1.241		12.500	12.500	1.241			0	1.241
Voorz. Accommodaties/gebouwen	1.117.125		250.000	328.625	1.038.500		250.000	328.625	959.875
Voorz. renovatie hockeyvelden	154.907		32.848	146.000	41.755		32.848	74.603	0
Voorziening St Victor	45.666		4.500	15.000	35.166		4.500	6.700	32.966
Voorziening AED's	13.510				13.510				13.510
Voorziening frictiekosten Rick	37.087		0	37.087	0			0	0
Voorziening GRSA2	60.000			60.000	0			0	0
Voorziening pensioen wethouders	12.365		0	12.365	0			0	0
subtotaal	2.816.751	0	1.583.605	3.169.292	1.231.064	0	933.152	1.142.682	1.021.534
A1331 Ov. langlopende leningen									
borz. Overige langlopende leningen	50.000			11.000	39.000			11.000	28.000
	50.000	0	0	11.000	39.000	0	0	11.000	28.000
D. OVERIGE VORDERINGEN									
Voorziening dubieuze debiteuren	368.000		35.000	35.000	368.000	25.000		25.000	368.000
Voorz. dubieuze debiteuren W&I	80.000		10.000	10.000	80.000		10.000	10.000	80.000
subtotaal	448.000	0	45.000	45.000	448.000	25.000	10.000	35.000	448.000
ONDERHANDEN WERK									
Verliesvoorziening ontw. Vondelln	100.000		0	100.000	0		0	0	0
Verliesvoorz. de Poortmannen	60.000		0		60.000		0		60.000
Totaal	3.474.751	0	1.628.605	3.325.292	1.778.064	25.000	943.152	1.188.682	1.557.534
TOTAAL RES. EN VOORZ.	14.291.173	0	3.062.201	4.580.425	12.672.949	25.000	1.010.496	1.327.256	12.381.189

Bijlage 3: Investeringschema

INVESTERINGSSCHEMA 2015-2019			Toelichting		Tijdsplanning					(Kapitaal)lasten					Rente 4%	
nr.	Omschrijving	func- tie	aantal jaren	jaar	2015 restant	2016	2017	2018	2019	2016 rest.2015	2016	2017	2018	2019		
Nieuwe investeringen																
Veiligheid																
1	Cameratoezicht	140	10	2016		97.500				0	11.700	13.260	12.870	12.480		
Brandweer																
2	Bluswatervoorzieningen	120	20	2009	191.500					13.405	16.852	16.469	16.086	15.703		
Wegen, straten en pleinen																
3	Groot onderhoud wegen	210		2016		350.950				tlv voorziening wegen						
4	Groot onderhoud wegen	210		2017			276.942			tlv voorziening wegen						
5	Groot onderhoud wegen	210		2018				262.000		tlv voorziening wegen						
6	Groot onderhoud wegen	210		2019					261.000	tlv voorziening wegen						
7	Fietsstrook Leende-Sterksel	210	15	2015	125.000					10.833	13.000	12.667	12.333	12.000		
Bruggen																
8	Onderhoud bruggen	210		2013						tlv voorziening wegen						
9	Onderhoud bruggen	210		2014		46.000				tlv voorziening wegen						
10	Onderhoud bruggen	210		2015			47.000			tlv voorziening wegen						
11	Onderhoud bruggen	210		2016				48.000		tlv voorziening wegen						
12	Onderhoud bruggen	210		2017					49.000	tlv voorziening wegen						
Lichtmasten																
13	Renovatie lichtmasten	210	35	2016		176.000					8.549	11.867	11.666	11.465		
14	Renovatie lichtmasten	210	35	2017			178.000					8.646	12.002	11.799		
15	Renovatie lichtmasten	210	35	2018				180.000					8.743	12.137		
16	Renovatie lichtmasten	210	35	2019					182.000					8.840		
Openbaar groen en openluchtrecreatie																
17	Toeristische startpunten	560	8	2009	79.321					11.502	12.691	12.295	11.898	11.502		
Totaal-generaal nieuwe investeringen					395.821	670.450	501.942	490.000	492.000	35.740	62.792	75.204	85.599	95.926		
Vervangingsinvesteringen																
Rioolvervangingen																
18	Vrij-vervalriolering	722	60	2016		1.111.000				investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
19	Vrij-vervalriolering	722	60	2017			57.126			investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
20	Vrij-vervalriolering	722	60	2018				393.664		investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
21	Vrij-vervalriolering	722	60	2019					140.156	investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
22	Gemalen E/M	722	60	2017			51.675			investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
23	Drukriolering E/M	722	15	2016		136.034				investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
23	Drukriolering E/M	722	15	2017			137.394			investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
24	Drukriolering E/M	722	15	2018				138.768		investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
25	Drukriolering E/M	722	15	2019					140.156	investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
26	Meetopstellingen	722	15	2016		20.200				investeringen zijn opgenomen in het VGRP						
27	Rentekosten t.b.v. financiering investeringen	722	1	2016							12.954	17.400	10.146	674		
Beheer en vastgoed																
28	Volkswagen 85-vhl-7	KVS	10	2017			48.000					5.760	6.528	6.336		
29	Volkswagen crafter 5-VBV-42	KVS	10	2017					46.700					5.604		
29	Vrachtwagen	KVS	10	2018				100.000					12.000	13.600		
30	Aktiewagen buiten bebouwde kom	KVS	10	2015	12.000						1.632	1.584	1.536	1.488		
31	Aktiewagen buiten bebouwde kom	KVS	10	2015	16.000						2.176	2.112	2.048	1.984		
32	Skoda Fabia	KVS	10	2016		25.000					3.000	3.400	3.300	3.200		
33	Rioned H.D. rioolreiniger	KVS	10	2015	12.000						1.632	1.584	1.536	1.488		
34	Vervanging materieel (klein)	KVS	1	2015	9.600											
35	Vervanging materieel (klein)	KVS	1	2016		2.000					2.000					
35	Vervanging materieel (klein)	KVS	1	2017			8.700					8.700				
36	Vervanging materieel (klein)	KVS	1	2018				24.495					24.985			
Totaal-generaal vervangingsinvesteringen					49.600	1.294.234	302.895	656.927	186.856	0	23.394	40.540	62.079	34.374		
TOTAAL-GENERAAL					445.421	1.964.684	804.837	1.146.927	678.856	35.740	86.186	115.744	147.678	130.300		

Bijlage 4: Overzicht incidentele lasten en baten

Progr.	Omschrijving	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
	Lasten				
Incidentele lasten					
P1	Digitalisering akten burgerlijke stand	€ 20.000	€ -	€ -	€ -
P1	Operatie Basis Registratie Personen (BRP)	€ 10.000	€ -	€ -	€ -
P1	Kiesverrichtingen	€ -	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
P1	Zienswijze A2-begroting	€ 42.200	€ -	€ -	€ -
P1	A2-samenwerking/besparing BV	€ -	€ 52.000-	€ 103.000-	€ 154.000-
P1	Uitvoering veiligheidsmonitor	€ -	€ -	€ 8.300	€ -
P2	Centrumplan Leende	€ 210.000-	€ 1.165.000	€ -	€ -
P2	Huurvergoeding Berkenschutse	€ 41.297	€ -	€ -	€ -
P2	Huishoudelijke hulp toelagen	€ 209.750	€ -	€ -	€ -
P3	Overdracht archieven 1990-1999 agv wet	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
P3	Combinatiefunctionarissen	€ 139.600	€ 139.600	€ -	€ -
P3	Subsidie vluchtelingenwerk Paladijn	€ 13.064	€ -	€ -	€ -
P3	Storting voorziening molen St Victor	€ -	€ -	€ -	€ 7.500
P4	Weginspecties om de 2 jaar	€ -	€ 15.000	€ -	€ 15.000
P4	Digitalisering bouwvergunningen	€ 48.742	€ -	€ -	€ -
P4	Digitalisering milieu/bouwvergunningen	€ 56.075	€ 56.075	€ -	€ -
P5	Compens.reg. OZB startende ondern.	€ -	€ -	€ -	€ -
P5	Kst Wet Inburgeringp-participatiebudg.	€ -	€ -	€ -	€ -
P6	Digitalisering milieuvergunningen	€ -	€ -	€ -	€ -
P7	Pink Roccade	€ 56.000	€ -	€ -	€ -
P7	Inhuur derden	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
Toevoeging reserves (incidenteel)					
P2	Toev. reserve centrumplan Leende	€ -	€ -	€ -	€ -
P7	Toevoeging algemene reserve	€ -	€ 52.000	€ 103.000	€ 154.000
	totaal lasten	€ 551.728	€ 1.390.675	€ 23.300	€ 37.500
	Baten				
Incidentele baten					
P2	Centrumplan Leende	€ -	€ -	€ -	€ -
P3	Bijdrage scholen combinatiefunctionaris	€ 25.865-	€ 25.865-	€ -	€ -
P5	Eigen bijdrage WI	€ -	€ -	€ -	€ -
P7	Gemeentefonds / HHT	€ 209.750-	€ -	€ -	€ -
P7	Gemeentefonds / Combinatiefunctionarissen	€ 62.160-	€ 62.160-	€ -	€ -
Onttrekking reserves (incidenteel)					
P4	Aanw. reserve digitalisering bouwverg.	€ 48.742-	€ -	€ -	€ -
P7	Aanw reserve digitale infopanelen	€ -	€ -	€ -	€ -
P5	Aanw. reserve reïntegratie	€ -	€ -	€ -	€ -
P2	Aanw. reserve centrumplan Leende	€ -	€ 1.165.000-	€ -	€ -
	totaal baten	€ 346.517-	€ 1.253.025-	€ -	€ -
	Saldo	€ 205.211	€ 137.650	€ 23.300	€ 37.500

Bijlage 5: Amendementen Kadernota 2016

AMENDEMENT		nummer:
onderwerp	digitalisering bouw- en milieuvergunningen	
datum	22 juni 2015	
ingediend:	VVD, CDA, LHL	
- door	kadernota 2016	
- naar aanleiding van		

De raad van de gemeente Heeze-Leende in openbare vergadering bijeen op
22 juni 2015

kennis genomen hebbend van

- de kadernota 2016
- pagina 27 van de kadernota aangaande de digitalisering van bouw- en milieuvergunningen en de daarvoor meer benodigde tijd dan gepland
- de extra investering in tijd/geld in 2017 uit te voeren.

BESLUIT het voorstel als volgt te wijzigen

- de financiën en de uitvoering van de digitalisering van de bouw- en milieuvergunningen te spreiden over de jaren 2017 en 2018

en gaat over tot de orde van de dag.

visie/antwoord college

.....

.....

conclusie

.....

.....

stemming

<i>niet</i>	<i>wel</i>	
	<i>voor:</i>	<i>tegen:</i>

uitslag

aangenomen	verworpen
------------	-----------

AMENDEMENT

Onderwerp : Compensatie reguliere werkzaamheden OR leden
Datum : 22 juni 2015
Ingediend door : LHL, CDA, VVD
Naar aanleiding van : Raadsvergadering 22 juni 2015

De raad van de gemeente Heeze-Leende in openbare vergadering bijeen op maandag 22 juni 2015,

Kennis genomen hebbend van

- Raadsvoorstel 15.39, m.b.t. de Kadernota 2016, Programma 7, Financiën, blz. 34

Overwegende dat

- De personeelsformatie van de gemeente Heeze-Leende kleiner wordt als taken en personeel overgeheveld worden naar de GRA2 samenwerking.
- Het nu nog niet duidelijk is wat dat voor de bezetting (in personen en tijd) van de OR gaat betekenen.
- Tot nog toe de OR inzet binnen de formatie plaatsvond.
- Er na 2 jaar een evaluatie plaatsvindt.

Amendeert het voorstel als volgt:

- De voorgestelde compensatie voor reguliere werkzaamheden van OR leden te laten vervallen en na de evaluatie herbezien of een compensatie dan wel nodig is.

en gaat over tot de orde van de dag.

Reactie College van B & W:

Stemming: wel / niet
voor: tegen:

Uitslag: aangenomen / verworpen

Bijlage 6: Portefeuilleverdeling college

Burgemeester P.J.J. Verhoeven

Programma Fundament

Portefeuille

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid
- Evenementen
- Personeel en Organisatie
- APV
- Burgerzaken/KCC
- Dienstverlening
- Integrale handhaving
- ICT
- Dorpsraden
- Samenwerking
- Communicatie
- Politie en Brandweer

Projecten

- Focus
Dienstverleningsprogramma

Mw. W.J.F. van der Rijt- van der Kruis

Programma Opgroeien en Duurzaamheid

Portefeuille

- Jeugd
- Onderwijs
- Onderwijshuisvesting
- Passend onderwijs
- Milieu
- Ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen/structuurvisie)
- Afval
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Water
- Toversnest

Projecten

- Centrumvisie Heeze
- Coördinatie 3D's

Dhr. M.F. Moons

Programma Meedoen en Financiën

Portefeuille

- Wmo
- Sport
- Accommodatiebeleid
- Kunst en cultuur
- Senioren/ouderenbeleid
- Dorpshuizen
- Volksgezondheid
- Subsidiebeleid
- Financiën

Projecten

- Centrumplan Leende
- Bedrijvenpark Chijnsgoed

Vacature

Programma Werken en Wonen

Portefeuille

- Economische zaken
- Recreatie & Toerisme
- Werk en Inkomen
- Participatie
- Streekontwikkeling Boven Dommel
- Volkshuisvesting
- Verkeer
- Openbare ruimte
- Woonwagenbeleid
- Monumenten
- Bouw- en Woningtoezicht/WABO
- Grondbeleid
- Gemeentelijk vastgoed
- Providentia

Projecten

- Centrale as
- De Bulders
- HSLnet